

**ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Ο ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ»**



**Επιβλέπων Καθηγητής:
κα Κατσάρα**

**Συντάκτρια Μελέτης:
Τριανταφύλλου Ισιδώρα
(Α.Μ. 2002173)**

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2008

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
-ΕΙΣΑΓΩΓΗ	04
-ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο	
Η ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ	
1.1. Ιστορική αναδρομή	06
1.2. Εισαγωγή στην αντασφάλιση	09
1.3. Στόχος της αντασφάλισης	15
1.4. Ο Ρόλος της αντασφάλισης	17
-ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο	
ΤΡΟΠΟΙ ΚΑΙ ΤΥΠΟΙ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	
2.1. Τρόποι Αντασφάλισης	21
2.1.1. Προαιρετικές – Προαιρετικές	21
2.1.2. Προαιρετικές – Υποχρεωτικές	23
2.1.3. Υποχρεωτικές – Προαιρετικές	24
2.1.4. Υποχρεωτικές – Υποχρεωτικές	24
2.2. Τύποι Αντασφάλισης	26
2.2.1. Αναλογικές Αντασφαλίσεις	26
2.2.2. Μη αναλογικές Αντασφαλίσεις	32
-ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο	
ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΟΡΟΙ ΤΩΝ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ	
3.1. Συνήθειες όροι αναλογικών αντασφαλιστικών συμβάσεων	42
3.2. Συνήθειες όροι μη αναλογικών αντασφαλιστικών συμβάσεων	53

-ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΚΑΙ Η ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

4.1. Οι συνέπειες της ανασφάλισης στη φερεγγυότητα των επιχειρήσεων	66
4.2. Η Εποπτεία επί της ανασφαλιστικής δραστηριότητας	76
4.3. Εποπτικοί κανόνες	79

-ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ	82
<i>SWISS RE</i>	83
<i>GROUPAMA ΦΟΙΝΙΞ</i>	85
<i>MUNICH RE</i>	89

-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	95
----------------------	-----------

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εργασία αυτή εκπονήθηκε στο πλαίσιο της σύνταξης πτυχιακής εργασίας υπόψη της καθηγήτριας κας Κατσάρα.

Το θέμα της εργασίας είναι « Ο Τρόπος Αντασφάλισης Των Ελληνικών Εταιριών » και έχει απώτερο σκοπό την κατανόηση του τρόπου οργάνωσης και λειτουργίας της Αντασφάλισης.

Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας παρουσιάζεται σύντομη ιστορική αναδρομή της αντασφάλισης, ο ρόλος της αλλά και βασικές προτεραιότητες και στόχοι της.

Στο επόμενο κεφάλαιο, αναλύονται οι τρόποι της αντασφάλισης καθώς και οι βασικοί τύποι της.

Στο τρίτο κεφάλαιο, αναφέρονται οι συνήθεις όροι των αναλογικών και μη αναλογικών συμβάσεων.

Στο τέταρτο κεφάλαιο της εργασίας παρουσιάζονται και καταγράφονται συμπεράσματα και παρατηρήσεις όσο αφορά την εποπτεία επί των αντασφαλιστικών δραστηριοτήτων.

Τέλος, στο παράρτημα της εργασίας, παρουσιάζονται τρεις από τις μεγαλύτερες αντασφαλιστικές εταιρείες ανά τον κόσμο και αναφέρονται παραδείγματα χρήσεως των αντασφαλιστικών συμβάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ



Η ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

1.1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η πρώτη σύμβαση αντασφάλισης, για την οποία υπάρχει τεκμηριωμένη και ασφαλής απόδειξη, εμφανίζεται ως εξέλιξη της ασφάλισης θαλασσίων μεταφορών, μετά την ανάπτυξη των εμπορικών συναλλαγών στην Ευρώπη, κατά το τέλος του Μεσαίωνα. Οι πόλεις της Μεσογείου έγιναν σημαντικά εμπορικά κέντρα που, χάρις στις Σταυροφορίες, διεύρυναν τις επιχειρηματικές τους σχέσεις με την Ανατολή.

Η ναύλωση πλοίων και οι εμπορικές δραστηριότητες ενισχύθηκαν σημαντικά από την Ιταλική Αναγέννηση, που μετέτρεψε τη νοοτροπία μοιρολατρικής υποταγής και περιορισμένης αντίληψης για τον κόσμο σε μια νέα στάση προσωπικής πρωτοβουλίας και προσπάθειας.

Την περίοδο εκείνη, η βασική μορφή εμπορικής δραστηριότητας, η μεταφορά εμπορευμάτων διά θαλάσσης, προέβλεπε μια σύμβαση δανείου που έπαιξε σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη του πρώτου συστήματος αντασφάλισης. Η σύμβαση αυτή, που χρησιμοποιείτο ήδη από την εποχή των αρχαίων Ελλήνων και των Ρωμαίων, γνωστή ως *bottomry bonds*, γεννήθηκε για τη χρηματοδότηση της αγοράς εμπορευμάτων και για την ασφάλιση κινδύνου μεταφορών, ενώ ταυτόχρονα αποτελούσε και επένδυση για τον εγγυητή του δανείου. Ο χρηματοδότης, που αργότερα αντικαταστάθηκε από τον ασφαλιστή, δάνειζε χρήματα στον έμπορο που επιθυμούσε να μεταφέρει διά θαλάσσης το εμπόρευσμά του. Εάν το εμπόρευμα έφτανε άθικτο στον προορισμό του, το δάνειο επιστρεφόταν με τόκο, ενώ, εάν το πλοίο βυθιζόταν, ο έμπορος θα μπορούσε να κρατήσει το δάνειο.

Αυτές οι συμβάσεις δανείου αποτέλεσαν τη βασική δομή των συμφωνιών ανάληψης κινδύνων έναντι πληρωμής ενός ποσοστού ή ενός ασφαλιστρού. Αυτή η εξελικτική διαδικασία, που θα μετατρέψει την ασφάλεια θαλασσίων μεταφορών σε ανεξάρτητη εμπορική δραστηριότητα, ευνοήθηκε από τη νομοθεσία των ιταλικών εμπορικών πόλεων, που είχαν ως στόχο την ανάπτυξη των εμπορικών τους σχέσεων και επιδίωκαν να προστατευθούν από καταχρηστικές πρακτικές αλλά και από τη νομοθεσία κατά της τοκογλυφίας, την οποία επέβαλε ο Πάπας Γρηγόριος ο 8^{ος} σε όλους τους κινδύνους που μεταβιβάζονταν μέσω των συμβάσεων δανείου. Το πρώτο συμβόλαιο που μπορεί να χαρακτηριστεί ως σύμβαση αντασφάλισης συνάφθηκε στη

Γένοβα στις 12 Ιουλίου 1370. Είναι συντεταγμένο στα Λατινικά και αφορούσε μεταφορά εμπορευμάτων διά θαλάσσης από τη Γένοβα στην πόλη Σλούις στη Φλάνδρα. Το συμβόλαιο αυτό όριζε ότι ο ασφαλιστής μεταβίβαζε το πλέον επικίνδυνο τμήμα του ταξιδιού -από το Κάδιξ της Ανδαλουσίας μέχρι το Σλούις σε έναν άλλο ασφαλιστή, «αναλαμβάνοντας ασφάλεια» (*ripigliando sichurta*), με άλλα λόγια αντασφαλιζόμενος. Μια τέτοια συμφωνία επέτρεπε στον άμεσο ασφαλιστή να μειώσει ένα μέρος του αναλαμβανόμενου κινδύνου. Η συμφωνία λάμβανε χώρα ανάμεσα στον ασφαλιστή (που μεταβίβαζε τον κίνδυνο) και τον αντασφαλιστή (που τον αναλάμβανε), χωρίς να δημιουργείται συμβατική σχέση ανάμεσα στον αντασφαλιστή και τον αρχικό ασφαλισμένο.

Σταδιακά, η σύναψη αντασφάλισης, για τη μεταβίβαση στον αντασφαλιστή του πιο επικίνδυνου τμήματος ενός κινδύνου, κατέστη κοινή πρακτική για την εποχή εκείνη. Από τα μέσα του 16^{ου} αιώνα, η ασφάλιση θαλασσιών μεταφορών θεσμοθετήθηκε σε τέτοιο βαθμό, που οι ασφαλιστές υιοθέτησαν προτυπωμένα έντυπα ασφαλιστήριων συμβολαίων. Το Πρώτο από τα έντυπα αυτά είναι ισπανικής προέλευσης και συνάφθηκε στη Σεβίλλη το 1552.

Ο 17ος αιώνας γνώρισε την άνθηση της συνασφάλισης, της πρακτικής δηλαδή με την οποία ο ίδιος κίνδυνος καλύπτεται από περισσότερους από έναν ασφαλιστές. Αν και η αντασφάλιση εγγυάται μεγαλύτερη ευελιξία και περισσότερα οικονομικά οφέλη, χρειάστηκε, παρά ταύτα, να περιμένουμε τη νέα βιομηχανική εποχή, κατά το 19ο αιώνα, ιδίως δε την ασφαλιστική βιομηχανία για να υπερισχύσει η αντασφάλιση της συνασφάλισης. Μεταξύ 17ου και 18ου αιώνα, η αντασφάλιση αποκτά μεγαλύτερη σημασία, ενώ για πρώτη φορά θεσπίζεται το ανώτατο ύψος του ασφαλιζόμενου ποσού, η ημερομηνία καταβολής των πληρωμών και οι τρόποι ανάκτησης.

Από το 1746 έως το 1864, η αντασφάλιση είχε απαγορευθεί στην Αγγλία. Πράγματι, μετά από μια σειρά καταχρηστικών πρακτικών στην αγγλική αντασφαλιστική αγορά κατά το πρώτο ήμισυ του 18ου αιώνα, η κυβέρνηση αποφάσισε να επέμβει. Με ένα σύστημα που ονομαζόταν «*difference in premium*», ο πρωτασφαλιστής αναλάμβανε τους κινδύνους, σε πολλές περιπτώσεις ακόμα και στην ηπειρωτική Ευρώπη, και κατόπιν αντασφαλιζόταν πλήρως με ασφαλιστρο μικρότερο από το αρχικό. Το 1746, ο βασιλιάς Γεώργιος ο Β' επέβαλε μια σειρά περιορισμών στην αντασφάλιση, που ισοδυναμούσαν με την πλήρη απαγόρευσή της. Αντασφάλιση επιτρεπόταν μόνο όταν ο ασφαλιστής είχε κηρυχθεί αφερέγγυος, σε πτώχευση ή είχε αποβιώσει. Η διάταξη αυτή είχε σημαντικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη των Lloyd's.

Όντως, έχοντας στερηθεί των διευκολύνσεων που τους προσέφερε η αντασφάλιση, οι ασφαλιστές έχασαν μεγάλο τμήμα της ικανότητάς τους για ανάληψη ασφάλισης. Έτσι, ορισμένες αιτήσεις ασφαλιστικής κάλυψης πέρασαν σε ιδιώτες ασφαλιστές των Lloyd's που ενεργούσαν ως συνασφαλιστές. Ως εκ τούτου, οι δραστηριότητες των τελευταίων αναπτύχθηκαν θεαματικά. Το διάταγμα αυτό παρέμεινε σε ισχύ μέχρις ότου καταργήθηκε οριστικά από τη βασίλισσα Βικτωρία, το 1864.

Οι Πρώτες αλληλασφαλιστικές εταιρείες ασφάλισης πυρός και ζωής υπήρχαν ήδη όταν, το 1850, δημιουργήθηκαν οι πρώτες επαγγελματικές εταιρείες αντασφάλισης. Το 1846 ιδρύθηκε η Korlnische Rueck και κατόπιν η Aachener Rueck. Και οι δύο είχαν συνδεθεί με την Πυρκαγιά του Αμβούργου, το 1842. Στο σημείο αυτό είναι σημαντικό να σημειώσουμε ότι, ενώ η ασφάλιση θαλασσίων μεταφορών προσέφερε προσωρινή κάλυψη κινδύνου, στο μέτρο που ο κίνδυνος υφίσταται μόνο για τη διάρκεια του ταξιδιού και για ένα συγκεκριμένο πλοίο, έγινε δεκτό ότι οι κίνδυνοι πυρός αποτελούσαν μόνιμο κίνδυνο, γιατί μπορούσαν να απειλήσουν ολόκληρα κτήρια ή και το σύνολο της περιουσίας μιας κοινότητας.

Στην Ιταλία, η πρώτη επαγγελματική εταιρεία αντασφάλισης ήταν η Ausonia, που ιδρύθηκε το 1898, αλλά ξεκίνησε να αναλαμβάνει τις πρώτες αντασφαλιστικές υποθέσεις το 1924. Την εποχή εκείνη, δημιουργούνται σε ολόκληρη την Ευρώπη ανάλογες επαγγελματικές αντασφαλιστικές εταιρείες.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ

3000 π.Χ. Οι Βαβυλώνιοι αναπτύσσουν ένα σύστημα δανείων για θαλάσσιες μεταφορές

1343 Πρώτη γνωστή ασφαλιστική σύμβαση (υπό το μανδύα αλληλασφαλιστικού συμβολαίου): για τη διαδρομή Πόρτο Πιζάνο-Σικελία (συμβολαιογράφος Καζανόβα)

1350 Ανοικτές ασφαλιστικές συμβάσεις στο Παλέρμο (διαδρομή Sciacca-Τύνιδα)

1362 Μετάβαση από την ασφάλιση (υπό το μανδύα αλληλασφαλιστικού συμβολαίου) στην αγοραπωλησία (συμβολαιογράφος Καζανόβα)

1370 Πρώτο συμβόλαιο αντασφάλισης: διαδρομή Γένοβα-Κάδιξ-Sluis

1409 Πρώτη αντασφαλιστική σύμβαση. Κρατικό αρχείο οικογένειας Strozzi

1457 Μνημόνιο του Αρχείου του Νοσοκομείου των Αθών Νηπίων:

πρώτη εμφάνιση του όρου «αντασφάλιση»

1667 Ίδρυση της Grinze Brandiate (πρώτης ασφαλιστικής εταιρείας)

Τέλη 17ου αι. Δημιουργία στη Μ. Βρετανία πολλών μικρών εταιρειών αλληλασφάλισης μετά την Πυρκαγιά του Λονδίνου, το 1666

1688 Ίδρυση του 'Coffee House' του Edward Lloyd

1706 Ίδρυση της Amicable Society (πρώτης εταιρείας ασφάλισης ζωής)

1746-1864 Απαγόρευση αντασφάλισης μεταφορών στη Μεγάλη Βρετανία

Περί το 1800, 30 ασφαλιστικές εταιρείες ανά τον κόσμο

1821 Απαρχές της αντασφάλισης πυρός και Πρώτη αμοιβαία ανταλλαγή

1829 Πρώτος broker αντασφάλισης: ο Cazenove

1850 306 ασφαλιστικές εταιρείες ανά τον κόσμο

1842-1852 Ίδρυση της Koelnische Rueck (Πρώτης εταιρείας αντασφάλισης)

1853 Ίδρυση της Aachener Rueck

1863 Ίδρυση της Swiss Re

1880 Ίδρυση της Muenich Re

Περί το 1890 Ο C. Heath εισάγει την έννοια του «υπερβάλλοντος ζημιάς»

1898-1924 Ίδρυση της Ausonia (πρώτης ιταλικής εταιρείας αντασφάλισης)

1926 Ο Guy Carpenter εισάγει την έννοια του «υπερβάλλοντος ζημιάς» στην κράτηση

1.2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΗ

Είναι γνωστό ότι οι άνθρωποι και τα περιουσιακά αγαθά εκτίθενται σε πολλούς κινδύνους. Οι κίνδυνοι αυτοί είναι απρόβλεπτοι. Κανείς δεν γνωρίζει πότε θα συμβούν με ακρίβεια ούτε την έκταση της ζημιάς που θα προκαλέσουν. Η ορθή αντιμετώπιση των κινδύνων απαιτεί μία ιδιαίτερη διαδικασία. Αρχικά με την αναγνώριση και εκτίμηση του κινδύνου, ύστερα γίνεται έλεγχος και τέλος χρηματοδοτείται.

Αναγνωρίζεται, γενικώς, ότι η χρησιμότητα της ασφάλισης συνίσταται στον επιμερισμό των ζημιών μεταξύ πολλών ατόμων, καθένα από τα οποία συνεισφέρει ένα μικρό ποσό (ασφάλιστρο). Το σύνολο των συνεισφορών θα πρέπει να αρκεί για την κάλυψη των ζημιών που θα συμβούν εντός μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου (π.χ. έτος).

Όσο, όμως, κι αν η ισορροπία μεταξύ ασφαλιστρών – ζημιών είναι ουσιαστική για την λειτουργία του μηχανισμού της ασφάλισης, η επίτευξή της δεν

είναι εύκολη υπόθεση. Το πρόβλημα καθίσταται ιδιαίτερος οξύ όταν η λειτουργία της ασφάλισης ανατίθεται σε μια ασφαλιστική εταιρεία (και όχι για παράδειγμα σε αλληλασφαλιστικό οργανισμό), η οποία από την φύση της, σαν επιχείρηση έχει στόχο την απόκτηση κέρδους μέσω της προσφοράς του ασφαλιστικού προϊόντος.

Η σωστή λειτουργία, η ανάπτυξη, αλλά και η ίδια η ύπαρξη μιας επιχειρηματικής μονάδας, επιβάλλουν έναν αυστηρό έλεγχο στην πλευρά του κόστους. Υπάρχει εν τούτοις, μια βασική διαφορά όσον αφορά το σημείο αυτό, μεταξύ μιας ασφαλιστικής εταιρείας και μιας οποιαδήποτε άλλης επιχειρηματικής μονάδας. Στη δεύτερη περίπτωση το κόστος παραγωγής, εκτός ίσως εξαιρετικών περιπτώσεων, είναι από πριν γνωστό (σταθερό κόστος π.χ. μισθοί, μεταβλητό κόστος π.χ. πρώτες ύλες). Έτσι η επιχείρηση μπορεί να καθορίσει την τιμή του προϊόντος στο ύψος εκείνο που της επιτρέπει να καλύπτει τα έξοδα παραγωγής και να αποκομίζει ένα θεμιτό κέρδος. Αυτό δεν συμβαίνει στην περίπτωση μιας ασφαλιστικής εταιρείας για τους παρακάτω λόγους.

1^ο Η τιμή του ασφαλιστικού προϊόντος είναι τα ασφάλιστρα που καταβάλλονται για την κάλυψη του κινδύνου. Θα πρέπει λοιπόν τα έσοδα από τις ασφαλιστικές εργασίες (ασφάλιστρα) να αρκούν για να καλύψουν το κόστος, που είναι οι μισθοί, τα έξοδα πρόσκτησης των εργασιών κλπ, αλλά κυρίως οι αποζημιώσεις στους ασφαλισμένους. Ενώ όμως τα υπόλοιπα εξόδων είναι λίγο ως πολύ γνωστά από πριν, οι αποζημιώσεις κατά τη διάρκεια μιας δεδομένης περιόδου είναι αδύνατο να προϋπολογιστούν με ακρίβεια και κατά συνέπεια η τιμή του ασφαλιστικού προϊόντος είναι δύσκολο να προκαθοριστεί.

Η δυσκολία αυτή μπορεί να ξεπεραστεί αν χρησιμοποιήσουμε κάποιες εκτιμήσεις. Στην πράξη όλες οι στατιστικές που αφορούν στη συχνότητα ζημιών για μία συγκεκριμένη κατηγορία κινδύνων, εξετάζονται με σκοπό να γίνει γνωστό το μέρος εκείνο των εξόδων της εταιρείας που είναι αρχικώς άγνωστο, δηλαδή οι αποζημιώσεις, και με τελικό αντικειμενικό στόχο τον προκαθορισμό της τιμής του ασφαλιστικού προϊόντος, δηλαδή των ασφαλίσεων.

Ας αναφερθούμε σε ένα παράδειγμα: Ας υποθέσουμε ότι σύμφωνα με τις στατιστικές της τελευταίας δεκαετίας σημειώθηκαν 5.000 (πέντε χιλιάδες) ζημιές φωτιάς κατά μέσο όρο κάθε χρόνο, σε σύνολο 5.000.000 (πέντε εκατομμυρίων) ασφαλιζομένων κινδύνων της ίδιας κατηγορίας π.χ. κατοικίες. Από τα στοιχεία αυτά

που αφορούν σε όλη την αγορά συνεπάγεται ότι η συχνότητα ζημιών φωτιάς για την συγκεκριμένη κατηγορία κινδύνων είναι $5.000 / 5.000.000 = 1 / 1.000$.

Τούτο σημαίνει ότι ένα ετήσιο ποσοστό καθαρού ασφαλιστρού κινδύνου ίσο με 1^ο/οο θα ήταν αρκετό στην περίπτωση αυτή για να επαληθεύσει την ισότητα **Ασφάλιστρα – Αναμενόμενες Αποζημιώσεις**, ενώ μία επιβάρυνση του ποσοστού αυτού θα επέτρεπε στην ασφαλιστική εταιρεία να καλύψει τα διαχειριστικά της έξοδα, τα έξοδα πρόσκτησης των εργασιών και να αποκομίσει και κάποιο κέρδος.

Είναι όμως η μέθοδος αυτή αδιάβλητη ώστε να οδηγήσει στην εξαγωγή αξιόπιστων συμπερασμάτων που θα έχουν σαν αποτέλεσμα την σωστή λήψη αποφάσεων για μία συγκεκριμένη ασφαλιστική εταιρεία;

Η αξιοπιστία των συμπερασμάτων προϋποθέτει:

- ▼ μεγάλο αριθμό στατιστικών παρατηρήσεων
- ▼ ικανή χρονική διάρκεια παρατηρήσεων
- ▼ ομοιογένεια όσο αφορά στην αξία και στην ποιότητα των

παρατηρουμένων αντικειμένων

Με άλλα λόγια, μόνο εάν τα ασφαλιζόμενα αντικείμενα (κίνδυνοι) είναι πολλά και ομοιογενή μπορούμε να μιλήσουμε για σωστά συμπεράσματα. Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των ασφαλιζομένων αντικειμένων – κινδύνων και όσο μεγαλύτερη η ομοιογένεια τους, τόσο περισσότερο οι εκτιμήσεις σχετικά με την συμπεριφορά αυτών των κινδύνων θα προσεγγίζουν προς την πραγματική τους συμπεριφορά. Αλλά και στην περίπτωση αυτή, τούτο επαληθεύεται μόνο εντός μιας μεγάλης χρονικής περιόδου (στο παράδειγμά μας μια δεκαετία). Είναι δηλαδή σχεδόν βέβαιο ότι, κι αν ακόμη στο σύνολο των δέκα ετών τα συνολικά ασφάλιστρα επαρκούν για την κάλυψη των συνολικών αποζημιώσεων, στα επιμέρους έτη οι πραγματικές παρατηρήσεις θα αποκλίνουν από τον μέσο όρο και επομένως για κανένα συγκεκριμένο έτος το συμπέρασμα του παραδείγματος μας, ότι η συχνότητα ζημιών είναι $1 / 1.000$ δεν θα είναι σωστό. Κατά συνέπεια, έστω κι αν ένα ποσοστό ασφαλιστρού είναι σωστό με την έννοια ότι βασίζεται σε ένα μεγάλο αριθμό ομοειδών κινδύνων θα είναι ικανό να ισορροπήσει την σχέση **Ασφάλιστρα = Αποζημιώσεις** μόνο σε μία περίοδο πολλών ετών.

2^{ον} Ένα άλλο πρόβλημα μπορεί να προκύψει από την χρήση συμπερασμάτων (βασισμένων σε παρατηρήσεις του παρελθόντος) σαν οδηγό για αποφάσεις που αφορούν στο παρόν ή στο μέλλον, όταν οι συνθήκες της αγοράς έχουν αλλάξει. Στο παράδειγμά μας θα ήταν λάθος να χρησιμοποιήσουμε την συχνότητα ζημιών (=1 / 1.000) αν η κατασκευή των κατοικιών είναι διαφορετική στο παρόν από ότι ήταν στο παρελθόν (π.χ. χρησιμοποιούνται περισσότερα εύφλεκτα υλικά).

3^{ον} Ένα άλλο στοιχείο που θα πρέπει επίσης να συνεκτιμάται, είναι η οικονομική κατάσταση της αγοράς. Για παράδειγμα, ισχυρές πληθωριστικές τάσεις έχουν σαν αποτέλεσμα διόγκωση των αποζημιώσεων, ενώ σε περιόδους οικονομικής ύφεσης, ο λεγόμενος ηθικός κίνδυνος αυξάνεται. Επίσης οι κοινωνικές αξίες και προσδοκίες αντανακλώνονται στις αποφάσεις των δικαστηρίων και στις απαιτήσεις των ασφαλιζομένων.

Είναι προφανές, επομένως, ότι η ύπαρξη στατιστικών στοιχείων είναι αναγκαία συνθήκη για την σωστή λειτουργία του μηχανισμού της ασφάλισης. Δεν είναι όμως, ικανή συνθήκη για την λήψη αξιόπιστων συμπερασμάτων αν τα στοιχεία αυτά δεν αναλυθούν και δεν γίνουν αντικείμενο επεξεργασίας υπό το φως των σύγχρονων τάσεων και των μελλοντικών προοπτικών.

Αναφέρθηκαν παραπάνω τα κυριότερα προβλήματα που παρουσιάζονται στον καθορισμό του ασφαλίστρου εκείνου που θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί ώστε να διατηρείται η μακροχρόνια ισορροπία της ασφαλιστικής αγοράς. Είναι προφανές ότι τα προβλήματα αυτά παρουσιάζονται ιδιαίτερων οξυμένα στην περίπτωση μιας συγκεκριμένης ασφαλιστικής εταιρείας, η οποία συνήθως διαθέτει χαρτοφυλάκιο περιορισμένο ως προς τον αριθμό των κινδύνων που περιλαμβάνονται σε αυτό, σε σχέση με εκείνο ολόκληρης της αγοράς, αλλά και ανομοιογενές ως προς την σύνθεσή του. Στην πράξη, είναι αδύνατο να συνδυάσουμε ομοιογενείς κινδύνους σε τέτοιους αριθμούς ώστε να επιτρέψουμε την λειτουργία του Νόμου των Μεγάλων Αριθμών. Το γεγονός αυτό δημιουργεί ανισορροπία στα αποτελέσματα μιας ασφαλιστικής εταιρείας.

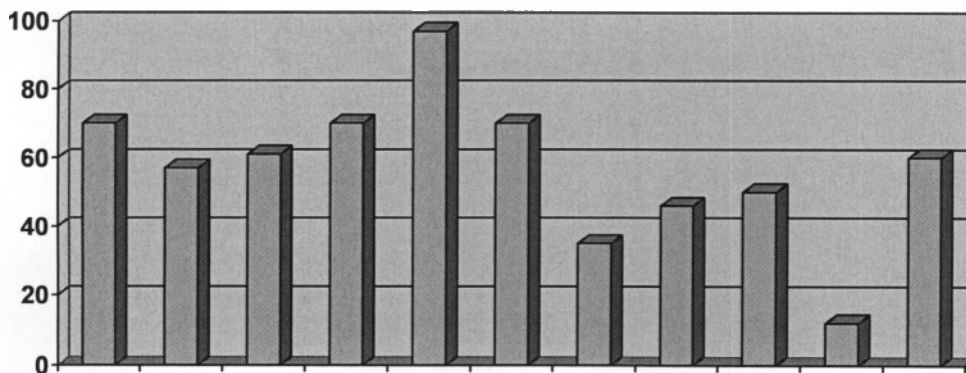
Πως μπορεί αυτή η ανισορροπία να αντιμετωπιστεί:

Αντιμετώπιση διαχρονική: Σε περιόδους καλών οικονομικών αποτελεσμάτων η εταιρεία σχηματίζει αποθεματικά με σκοπό να τα χρησιμοποιήσει σε δύσκολες περιόδους. Η αδυναμία της πρακτικής αυτής έγκειται στο γεγονός ότι πιθανόν η εταιρεία να αντιμετωπίσει μεγάλες ζημιές πριν προλάβει να σχηματίσει ικανό ύψος αποθεματικών.

Αντιμετώπιση μέσω διασποράς: Η εταιρεία αναπτύσσει ένα χαρτοφυλάκιο με μεγάλη γεωγραφική διασπορά, το οποίο περιλαμβάνει πολλές χώρες και ιδανικώς επεκτείνεται σε όλη την υφήλιο. Τούτο, όμως, είναι δύσκολο για λόγους οικονομικούς, πολιτικούς, νομικούς κλπ.

Αντιμετώπιση μέσω διαφοροποίησης: Η εταιρεία αναπτύσσει δραστηριότητες που καλύπτουν ένα μεγάλο φάσμα ασφαλιστικών εργασιών (φωτιά, κλοπή, αστική ευθύνη, ζωή κλπ) αντί να εξειδικεύεται σε ένα συγκεκριμένο κλάδο ασφάλισης. Με τον τρόπο αυτό, οι ζημιές ενός κλάδου εξισορροπούνται από τα κέρδη ενός άλλου κλάδου. Το ίδιο ισχύει προκειμένου να εξισορροπηθούν αποτελέσματα ενός κλάδου (π.χ. τα θετικά αποτελέσματα της ασφάλισης Αστικής Ευθύνης κατόχων επιβατικών αυτοκινήτων επιδοτούν τα αρνητικά αποτελέσματα της ασφάλισης Αστικής Ευθύνης κατόχων ταξί).

Αντιμετώπιση μέσω ομοιογένειας: Με τον τρόπο αυτόν αποκόπτονται οι αιχμές των κινδύνων δια της μείωσης των ποσών που βρίσκονται σε κίνδυνο. Κατά συνέπεια, οι κίνδυνοι γίνονται περισσότερο ομοιογενείς και μειώνονται οι μέγιστες δυνατές αποκλίσεις στα αποτελέσματα.



Οι λύσεις που αναφέρονται παραπάνω δεν πρέπει να θεωρούνται σαν εναλλακτικοί τρόποι αντιμετώπισης της ανισορροπίας στα αποτελέσματα αλλά μάλλον σαν συμπληρωματικοί. Στην ιδανική, δηλαδή, κατάσταση η ασφαλιστική εταιρεία πρέπει να συνδυάζει τους παραπάνω τρόπους ώστε να αυξάνει την πιθανότητα τα πραγματικά της αποτελέσματα να προσεγγίζουν τα στατιστικώς αναμενόμενα. Εν τούτοις, αυτό όπως είναι φανερό, δεν είναι εύκολα εφικτό. Ακόμη, δηλαδή κι αν η εταιρεία επιδιώξει συστηματικά την εξισορρόπηση των αποτελεσμάτων της, συνδυάζοντας κάποιους από τους παραπάνω τρόπους, ο στόχος είναι δυνατόν να επιτευχθεί μόνο μακροπρόθεσμα αφού, για παράδειγμα, η διείσδυση σε νέες αγορές ή ο σχηματισμός ικανών αποθεματικών δεν επιτυγχάνεται σε σύντομο χρονικό διάστημα. Στο μεταξύ, όμως, η ασφαλιστική εταιρεία διατρέχει τον κίνδυνο του μεγάλου αρνητικού αποτελέσματος που μπορεί να την οδηγήσει στη χρεοκοπία.

Αυτές οι πρακτικές αδυναμίες οδηγούν στο να εξεταστούν περισσότερο οι εξής επιλογές:

Συνασφάλιση : Η εταιρεία μοιράζεται τους κινδύνους με μια ή περισσότερες άλλες ασφαλιστικές εταιρείες. Η ευθύνη της κάθε εταιρείας περιορίζεται στο ποσό το οποίο έχει αναλάβει με βάση το ασφαλιστήριο συμβόλαιο. Η επιλογή αυτή παρουσιάζει αρκετά πλεονεκτήματα και χρησιμοποιείται συχνότερα όταν το ασφαλισμένο κεφάλαιο κάποιου κινδύνου είναι σημαντικό. Είναι όμως, δύσκολη στην εφαρμογή της σε πολλούς μικρού και μεσαίου μεγέθους κινδύνους αφού αυξάνει το διαχειριστικό κόστος του μηχανισμού της ασφάλισης και μειώνει την ποιότητα των προσφερομένων υπηρεσιών στους ασφαλισμένους. Επιπλέον, ακόμη και η κατάτμηση των κινδύνων σε πολλές εταιρείες μέσω του μηχανισμού της συνασφάλισης, δεν θα ήταν επαρκές προστατευτικό μέτρο για αυτές στην περίπτωση συσσώρευσης πολλών, έστω και μικρών ζημιών.

Αντασφάλιση : Είναι ο ιδανικότερος τρόπος αντιμετώπισης του προβλήματος, αφού από την φύση της συνδυάζει όλους τους άλλους τρόπους με αποτέλεσμα την αντιμετώπιση των ανισορροπιών στα αποτελέσματα της ασφαλιστικής εταιρείας μέσω

- ▼ διαχρονικής διασποράς
- ▼ γεωγραφικής διασποράς
- ▼ διαφοροποίηση της σύνθεσης του χαρτοφυλακίου
- ▼ ομοιογένειας των ασφαλιζομένων κεφαλαίων

1.3. ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Είδαμε ότι η αντασφάλιση είναι μία σύμβαση με βάση την οποία ένας ασφαλιστής, που ονομάζεται και αντασφαλιζόμενος, επιτυγχάνει με την μορφή ασφαλιστρού την εγγύηση, εκ μέρους του αντασφαλιστή, του συνόλου ή μέρους του κινδύνου που ανέλαβε ή που δύναται να αναλάβει. Όπως και οι συμβάσεις της πρωτασφάλισης, η σύμβαση της αντασφάλισης υπόκειται στην αρχή της “Απόλυτης καλής πίστης”. Στην πράξη αυτό σημαίνει ότι τα μέρη που διαπραγματεύονται τη σύμβαση οφείλουν να παρουσιάσουν ορθά τα γεγονότα και να γνωστοποιήσουν στον αντισυμβαλλόμενο όλα τα δεδομένα που έχουν στην διάθεσή τους. Χρησιμοποιούμε τον όρο *παθητική αντασφάλιση* για την ασφάλιση που συνάπτεται από τον ασφαλιστή, ο οποίος εκχωρεί τα ασφάλιστρα και τους κινδύνους για την αντασφάλισή τους, και *ενεργητική αντασφάλιση*, για την ασφάλιση που συνάπτεται από τον αντασφαλιστή, οποίος αποδέχεται την αντασφάλιση των ασφαλιστρών και των κινδύνων.

Οι βασικοί σκοποί της αντασφάλισης είναι:

- α) ο επιμερισμός του κινδύνου
- β) η αύξηση της ικανότητας της ασφάλισης
- γ) η ισορροπία του χαρτοφυλακίου
- δ) η σταθεροποίηση των αποτελεσμάτων
- ε) η ενίσχυση της οικονομικής ευρωστίας του ασφαλιστή – εκχωρητή.

α) Ο επιμερισμός του κινδύνου

Ας πάρουμε για παράδειγμα έναν ασφαλιστή που ανέλαβε τον κίνδυνο να καταβάλει την αξία ενός επιβατικού αεροπλάνου σε περίπτωση πτώσης του. Επειδή ο κίνδυνος αυτός είναι υπερβολικά επαχθής για τον ίδιο, αποφασίζει να τον αντασφαλίσει. Ο ασφαλιστής επιλέγει έναν ή περισσότερους υποψήφιους αντασφαλιστές, για να μεταβιβάσει μέρος του κινδύνου. Αυτός ο επιμερισμός αποτελεί μία εναλλακτική λύση στη συνασφάλιση. Όταν μια ασφαλιστική εταιρεία, ακόμα κι αν διαθέτει μεγάλα περιουσιακά στοιχεία, δεν μπορεί να αναλάβει μόνη της έναν κίνδυνο πέραν κάποιων ορίων, είναι αναγκασμένη να αγοράσει αντασφαλιστική κάλυψη.

β) Η αύξηση της ικανότητας ασφάλισης

Από την άλλη μεριά, εάν ένας ασφαλιστής είναι αναγκασμένος να αναλαμβάνει μόνο τους κινδύνους που δεν ξεπερνούν το ανώτατο όριο των δυνατοτήτων του, τότε μπορεί να αναλαμβάνει κινδύνους, μόνο σε περιορισμένη κλίμακα. Το γεγονός ότι τώρα έχει στη διάθεσή του και την οικονομική ισχύ των αντασφαλιστών του, σημαίνει ότι αυξάνεται η χωρητικότητα του και, μπορεί να αναλαμβάνει μέρος των κινδύνων σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από ότι εάν υπολόγιζε μόνο στις δικές του δυνάμεις.

γ) Η ισορροπία του χαρτοφυλακίου

Όπως είδαμε ο ασφαλιστής, περιορίζεται στα συνολικά ποσά που μπορεί να αναλάβει για κάθε κίνδυνο. Κάθε ασφαλιστής, για λόγους ισορροπίας διαχείρισης, πρέπει να φροντίζει η θεωρητική πιθανότητα να συμβεί ένα ζημιογόνο γεγονός να πλησιάζει όσο περισσότερο τη στατιστική πιθανότητα. Για να πετύχει ένα τέτοιο αποτέλεσμα, πρέπει να αυξήσει τον αριθμό των υποθέσεων που διαχειρίζεται, ώστε να μειωθεί στο ελάχιστο η διαφορά ανάμεσα στη θεωρητική και τη στατιστική πιθανότητα. Δεδομένου ότι ο νόμος των μεγάλων αριθμών καθιστά ασφαλέστερη την ασφάλιση μεγάλου αριθμού μικρών κινδύνων από την ασφάλιση μικρού αριθμού μεγάλων κινδύνων, είναι προς το συμφέρον του ασφαλιστή να διατηρεί ομοιογενές το χαρτοφυλάκιο των κινδύνων.

δ) Η σταθεροποίηση των αποτελεσμάτων

Μία άλλη σημαντική πτυχή της αντασφάλισης είναι το γεγονός ότι προσφέρει σταθερότητα σε μία ασφαλιστική εταιρεία, για ένα ορισμένα χρονικό διάστημα. Σημαντικές εκτροπές και διακυμάνσεις των αποτελεσμάτων του ασφαλιστή είναι δυνατό να βλάψουν την εικόνα του και να προκαλέσουν ανησυχίες στους μετόχους. Οι διακυμάνσεις των αποτελεσμάτων μπορεί να οφείλονται σε μεγαλύτερη συχνότητα των σημαντικών κινδύνων ή σε μια καταστροφική ζημιά. Η αντασφάλιση ελαχιστοποιεί τις διακυμάνσεις, περιορίζοντας την έκθεση στους επιμέρους κινδύνους και μειώνοντας τις ζημιές που μπορεί να παρουσιαστούν σε ένα χαρτοφυλάκιο κινδύνων, είτε για ένα μεμονωμένο γεγονός είτε κατά τη διάρκεια του ασφαλιστικού έτους. Στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί πόσο σημαντικό είναι να έχει χρονική διάρκεια η σχέση ανάμεσα στον εκχωρητή και τους αντασφαλιστές του,

διότι και για τον αντασφαλιστή είναι απαραίτητο να διατηρείται χρονικά η ισορροπία των ίδιων αντασφαλιστικών αποτελεσμάτων.

ε) Η ενίσχυση της οικονομικής σταθερότητας του ασφαλιστή – εκχωρητή
Ένας από τους δείκτες που χρησιμοποιούνται για τον έλεγχο της ευρωστίας μιας ασφαλιστικής εταιρείας, είναι η μέτρηση της φερεγγυότητάς της. Η φερεγγυότητα υπολογίζεται από τον λόγο του κεφαλαίου και των ελευθέρων αποθεμάτων προς τα καθαρά ασφάλιστρα. Είναι το ελάχιστο ποσοστό, κάτω από το οποίο δεν μπορούν να λειτουργήσουν σε ασφαλιστικές εταιρείες. Το ποσοστό αυτό ονομάζεται *ελάχιστο ποσοστό φερεγγυότητας*.

1.4. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Διάφοροι ορισμοί της αντασφάλισης έχουν διατυπωθεί.

Ενδεικτικώς αναφέρονται οι εξής δύο:

Αντασφάλιση είναι η ασφάλιση κινδύνου που αναλαμβάνεται από την Αντασφαλιστική Εταιρεία

ή

Αντασφάλιση είναι η συναλλαγή σύμφωνα με την οποία, μία επιχείρηση αποδέχεται – με βάση προκαθορισμένους όρους – να παρέχει οικονομική υποστήριξη σε μία άλλη επιχείρηση στην περίπτωση που επέλθει κάποιος κίνδυνος, τον οποίο η δεύτερη επιχείρηση έχει αναλάβει να καλύψει για λογαριασμό ενός τρίτου, ο οποίος καλείται ασφαλιζόμενος.

Ανεξαρτήτως της καταλληλότητας του οποιουδήποτε ορισμού, το βάρος της ανάλυσης πρέπει να δοθεί στην περιγραφή των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της αντασφάλισης, από τα οποία προκύπτει η χρησιμότητά της.

Με την εκχώρηση μέρους του κινδύνου από την εκχωρήτρια εταιρεία (ασφαλιστική) στην αντασφαλιστική εταιρεία, επιτυγχάνεται μία καλλίτερη ισορροπία στο ισοζύγιο ασφαλιστρών – ζημιών. Η ασφαλιστική εταιρεία περιορίζει την αρχική της ευθύνη πληρώνοντας στην αντασφαλιστική ένα μέρος των ασφαλιστρών που εισπράττει αρχικά. Με τον τρόπο αυτό αντικαθιστά ένα μέρος του *μεταβλητού κόστους* του ισολογισμού της, δηλαδή τις άγνωστες αποζημιώσεις, με ένα *σταθερό κόστος*, δηλαδή τα ασφάλιστρα που διαρρέουν στον αντασφαλιστή.

Οι αποκλίσεις από την ισότητα Ασφάλιστρα = Ζημιές παίρνουν μία πιο ήπια μορφή στις περιπτώσεις που υπάρχει αντασφάλιση, γιατί ο αντασφαλιστής αφαιρεί από την ασφαλιστική εταιρεία κέρδη στα κερδοφόρα έτη, υπό μορφή διαρροής ασφαλίσεων ενώ αντίθετα επωμίζεται μέρος των ζημιών στα έτη όπου οι αποζημιώσεις είναι αυξημένες *(διαχρονική σταθεροποιητική επίδραση της αντασφάλισης)*.

Ο τεχνικός ρόλος της αντασφάλισης δεν εξαντλείται στη μεταφορά μέρους των ζημιών από μία ασφαλιστική εταιρεία σε μία άλλη. Ο διεθνής χαρακτήρας της έχει σαν αποτέλεσμα την διασπορά των κινδύνων σε έκταση που ξεπερνά τα γεωγραφικά όρια ενός κράτους. Με τον τρόπο αυτόν όχι μόνο ασφαλιστικές εταιρείες αλλά και εθνικές οικονομίες προστατεύονται από ενδεχόμενες μεγάλες καταστροφές όπως οι σεισμοί, πλημμύρες κλπ *(γεωγραφική σταθεροποιητική επίδραση της αντασφάλισης)*.

Η ανταλλαγή μέρους των κινδύνων που αναλαμβάνονται πρωτογενώς μεταξύ ασφαλιστικών εταιρειών, επιτρέπει σε αυτές να εξισορροπήσουν τα αποτελέσματά τους μέσω της διαφοροποίησης των χαρτοφυλακίων που συντελείται *(σταθεροποιητική επίδραση της αντασφάλισης μέσω διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου)*.

Είναι φανερό ότι η απειλή εμφάνισης δυσμενών οικονομικών αποτελεσμάτων δεν δημιουργείται απλώς από την ύπαρξη μεγάλων κινδύνων (υπό μορφή μεγάλων ασφαλιζομένων κεφαλαίων) σε ένα χαρτοφυλάκιο, αλλά από το γεγονός ότι δεν υπάρχουν πολλοί τέτοιοι κίνδυνοι στο χαρτοφυλάκιο ώστε να δημιουργηθεί η κατάλληλη ομοιογένεια. Ο περιορισμός της ευθύνης της ασφαλιστικής εταιρείας σε μικρότερα ποσά μέσω του μηχανισμού της αντασφάλισης, συντελεί ακριβώς στην βελτίωση της ομοιογένειας των κινδύνων που παραμένουν στην κράτηση της εταιρείας και στη μείωση των μέγιστων δυνατών αποκλίσεων στα αποτελέσματά της *(σταθεροποιητική επίδραση της αντασφάλισης μέσω ομοιοποίησης του χαρτοφυλακίου)*

Η σταθεροποιητική επίδραση της αντασφάλισης θα μπορούσε ίσως να αποδοθεί και με τον παρακάτω τρόπο:

Όταν ένα όχημα εφοδιασμένο με απορροφητή κραδασμών διασχίζει έναν ανώμαλο δρόμο, ο δρόμος δεν γίνεται ομαλότερος αλλά οι επιβάτες του οχήματος αισθάνονται λιγότερο τους κραδασμούς. Κατά τον ίδιο τρόπο, η αντασφάλιση δεν

μειώνει τις ζημιές που συμβαίνουν πρωτογενώς αλλά βοηθά την ασφαλιστική εταιρεία να υποστεί ευκολότερα τις συνέπειες τους απορροφώντας ένα μέρος τους.

Εκτός από την σταθεροποιητική επίδραση στα αποτελέσματα της ασφαλιστικής εταιρείας (τεχνικός ρόλος της αντασφάλισης), η αντασφάλιση παίζει κι ένα σημαντικό οικονομικό (χρηματοδοτικό) ρόλο. Η εκχώρηση μέρους των ασφαλιστρών μπορεί να αποτελέσει μηχανισμό διατήρησης ενός ελάχιστου περιθωρίου φερεγγυότητας μιας ασφαλιστικής εταιρείας στην περίπτωση που τα συνολικά της ασφάλιστρα (παραγωγή) αυξάνονται με ρυθμό τέτοιον που θα επέβαλλε αντίστοιχη αύξηση των ίδιων κεφαλαίων της. Η αντασφάλιση, εδώ, λειτουργεί σαν εναλλακτική επιλογή αντί της αύξησης των κεφαλαίων και επομένως ελαφρύνει τους μετόχους της εταιρείας από την υποχρέωση της άμεσης καταβολής πρόσθετων οικονομικών πόρων.

Σε άλλες περιπτώσεις η ασφαλιστική εταιρεία αναλαμβάνει κινδύνους τους οποίους αντασφαλίζει ουσιαστικά ολόκληρους (μέχρι 100%) και κερδίζει την διαφορά της προμήθειας που πληρώνει για την πρόσκτηση των εργασιών και της αντασφαλιστικής προμήθειας που εισπράττει από την εκχώρηση των εργασιών αντασφαλιστικά. Φυσικά, η πρακτική αυτή δεν θεωρείται ασφαλιστικά δόκιμη αφού η εταιρεία έτσι αρνείται ουσιαστικά τον φυσικό της ρόλο ως φορέα ανάληψης κινδύνων και περιορίζει τις δραστηριότητές της στον ρόλο ενός διαμεσολαβητή. Αντιθέτως, η δυνατότητα εκχώρησης μεγάλου μέρους των κινδύνων (αλλά με παράλληλη κράτηση έστω και μικρού μέρους) βοηθά σημαντικά τις νέες ή και τις μικρές εταιρείες να αναπτυχθούν, αφού με την υποστήριξη του αντασφαλιστή έχουν τη δυνατότητα να αναλάβουν κινδύνους πολύ μεγαλύτερους από εκείνους που επιτρέπει η οικονομική τους επιφάνεια. Στα πλαίσια, επίσης, του οικονομικού ρόλου της αντασφάλισης μπορεί να αναφερθεί και η περίπτωση της προστασίας του ισολογισμού της ασφαλιστικής εταιρείας (financial reinsurance), η οποία αποτελεί εναλλακτικό τρόπο σχηματισμού πρόσθετων αποθεματικών πέραν των τεχνικών (αποθεμάτων κινδύνων σε ισχύ και εκκρεμών ζημιών).

Τέλος, ο διεθνής χαρακτήρας της αντασφάλισης λειτουργεί ως μέσον επικοινωνίας μεταξύ διαφορετικών εταιρειών και διαφορετικών αγορών μεταδίδοντας νέους τύπους και όρους ασφάλισης, νέες πληροφορίες και στατιστικά στοιχεία που βοηθούν τη διαδικασία ανάληψης κινδύνων (underwriting), νέες μεθόδους πρόληψης ζημιών κ.λ.π.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΡΟΠΟΙ ΚΑΙ ΤΥΠΟΙ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΗΣ



2.1. ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Με κριτήριο τον υποχρεωτικό ή όχι χαρακτήρα της εκχώρησης του κινδύνου διακρίνουμε τέσσερις περιπτώσεις:

- α) Αντασφαλίσεις Προαιρετικές - Προαιρετικές (Facultative-Facultative)
- β) Αντασφαλίσεις Προαιρετικές - Υποχρεωτικές (Facultative-Obligatory)
- γ) Αντασφαλίσεις Υποχρεωτικές - Προαιρετικές (Obligatory-Facultative)
- δ) Αντασφαλίσεις Υποχρεωτικές - Υποχρεωτικές (Obligatory-Obligatory)

2.1.1. Προαιρετικές – Προαιρετικές

Η πρώτη περίπτωση είναι ο αρχαιότερος τρόπος αντασφάλισης και αφορά στην εκχώρηση μέρους μεμονωμένων κινδύνων από μία ασφαλιστική εταιρεία σε μία άλλη. Ο προσδιορισμός Προαιρετικές – Προαιρετικές (συνήθως για λόγους απλοποίησης καλούνται Προαιρετικές) υποδηλώνει ότι, κατ' αρχήν, η εκχωρήτρια εταιρεία δε δεσμεύεται από καμία προϋπάρχουσα συμφωνία να εκχωρήσει, αλλά και ο αντασφαλιστής με τη σειρά του να αποδεχτεί τον κίνδυνο. Η εκχωρήτρια εταιρεία αποφασίζει πρώτα εάν θέλει να κρατήσει τον κίνδυνο ή τους κινδύνους που έχουν αναλάβει απευθείας (πρωτασφαλιστικά) και αν όχι, τότε διαπραγματεύεται την αντασφάλιση. Ο αντασφαλιστής εξετάζει τον κίνδυνο και διαπραγματεύεται και εκείνος την αντασφάλιση. Η διαπραγμάτευση μπορεί να καταλήξει σε συμφωνία, μπορεί και όχι.

Τα **πλεονεκτήματα** αυτού του τρόπου αντασφάλισης είναι:

Για την εκχωρήτρια εταιρεία:

- ▼ Δυνατότητα αντασφαλιστικής τοποθέτησης κινδύνων όταν τα όρια της αυτόματης αντασφαλιστικής της κάλυψης έχουν εξαντληθεί.
- ▼ Δυνατότητα αντασφαλιστικής τοποθέτησης κινδύνων όταν οι κίνδυνοι αυτοί εξαιρούνται από τις υποχρεωτικές αντασφαλιστικές συμβάσεις.
- ▼ Δυνατότητα αντασφαλιστικής τοποθέτησης κινδύνων έξω από τις υποχρεωτικές αντασφαλιστικές συμβάσεις με σκοπό τη προστασία των συμβάσεων από βεβαρυσμένους κινδύνους.

- ✦ Δυνατότητα αντασφαλιστικής τοποθέτησης κινδύνων στην περίπτωση ανυπαρξίας υποχρεωτικών αντασφαλιστικών συμβάσεων, κυρίως σε κλάδους ασφάλισης με σπανιότητα ανάληψης κινδύνων.

Για τον αντασφαλιστή:

- ✦ Δυνατότητα εξέτασης του συγκεκριμένου κινδύνου με ευχέρεια επιλογής αποδοχής ή απόρριψης και αποτέλεσμα τη δυνατότητα σχηματισμού ενός χαρτοφυλακίου, το οποίο είναι σύμφωνο με τη δική του πολιτική ανάληψης κινδύνων (underwriting).
- ✦ Δυνατότητα άσκησης επιρροής στην εκχωρήτρια εταιρεία για την βελτίωση των κινδύνων που αναλαμβάνονται, με συμβουλές και υποδείξεις.
- ✦ Δυνατότητα ανάληψης κινδύνων με αντασφάλιστρο διαφορετικό του πρωτογενούς ασφαλιστρού, εάν αυτό θεωρείται απαραίτητο.
- ✦ Δυνατότητα απόκτησης μιας ακριβέστερης εικόνας σχετικά με τη συνολική συμμετοχή του στους διάφορους κινδύνους.
- ✦ Δυνατότητα βαθύτερης γνώσης της πολιτικής που ακολουθεί η εκχωρήτρια εταιρεία στην ανάληψη των κινδύνων.

Τα **μειονεκτήματα** της προαιρετικής αντασφάλισης είναι (κυρίως για την εκχωρήτρια εταιρεία):

- ✦ Καθυστέρηση στην έκδοση συμβολαίου, η οποία δημιουργεί προβλήματα στους υποψήφιους πελάτες και το δίκτυο πωλήσεων.
- ✦ Υψηλά διαχειριστικά έξοδα.
- ✦ Απώλεια ελευθερίας στη σύνταξη των όρων των συμβολαίων και ορισμένες φορές, ακόμη και στον διακανονισμό των ζημιών όταν ο αντασφαλιστής θέτει σαν προϋπόθεση για την αποδοχή του κινδύνου τον όρο “Συνεργασία στις ζημιές” (Claims Cooperation Clause).
- ✦ Έλλειψη δυνατότητας μεταβολής των όρων του συμβολαίου χωρίς την συμφωνία του αντασφαλιστή.
- ✦ Πιθανότητα ανάληψης αθέμιτου ανταγωνισμού όταν ο αντασφαλιστής είναι ταυτοχρόνως και ανταγωνιστής της εκχωρήτριας εταιρείας (λειτουργεί πρωτασφαλιστικά στην ίδια αγορά).

- Υποχρέωση αντασφαλιστικής κάλυψης με δυσμενής όρους όταν ο κίνδυνος είναι βεβαρυμμένος.

2.1.2. Προαιρετικές – Υποχρεωτικές

Η δεύτερη περίπτωση αφορά σε έναν ενδιάμεσο τρόπο ανασφάλισης και βρίσκεται ανάμεσα στις προαιρετικές ανασφαλίσεις και στις αμιγείς αντασφαλιστικές συμβάσεις που περιγράφονται παρακάτω σαν τέταρτη περίπτωση.

Στις προαιρετικές – υποχρεωτικές ανασφαλίσεις (συνήθως αναφέρονται ως Fac-Ob ή Fac-Oblig), η εκχωρήτρια εταιρεία δεν υποχρεούται να εκχωρήσει τον ή τους κινδύνους που αναλαμβάνει πρωτασφαλιστικά αλλά διατηρεί το δικαίωμα να αποφασίζει κατά περίπτωση. Εάν όμως αποφασίσει ότι θα εκχωρήσει κάποιον κίνδυνο, τότε ο αντασφαλιστής είναι υποχρεωμένος να τον δεχτεί. Οι όροι, σύμφωνα με τους οποίους γίνεται η εκχώρηση και η αποδοχή του κινδύνου, περιλαμβάνεται σε μία συμφωνία μεταξύ των μερών, η οποία προϋπάρχει και ενεργοποιείται κάθε φορά που η εκχωρήτρια εταιρεία αποφασίζει να την χρησιμοποιήσει.

Ο τρόπος αυτός της ανασφάλισης παρουσιάζει το **πλεονέκτημα για την εκχωρήτρια εταιρεία** της αυτόματης αντασφαλιστικής κάλυψης, σύμφωνα με τους όρους και τα όρια δυνατότητας για αποδοχή κινδύνων (capacity) που προσφέρει σε αυτήν η υπάρχουσα συμφωνία και κατά συνέπεια αίρει έτσι πολλά από τα μειονεκτήματα των προαιρετικών ανασφαλίσεων. Ταυτοχρόνως, προσφέρει στην εκχωρήτρια εταιρεία το δικαίωμα επιλογής χρησιμοποίησης ή όχι της συμφωνίας και, επομένως, της ευρείας δυνατότητας διαχείρισης του κινδύνου με τον τρόπο που κρίνει συμφερότερο για εκείνη (π.χ. προσφυγή σε προαιρετική ανασφάλιση αντί εκχώρησης στη σύμβαση Fac-Ob εφόσον κρίνει ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι συμφερότερο).

Το πλεονέκτημα για τον αντασφαλιστή είναι ότι έχει τη δυνατότητα να σχηματίσει ένα ευρύτερο χαρτοφυλάκιο με χαμηλότερο κόστος από εκείνο των προαιρετικών ανασφαλίσεων και με όρους ανασφάλισης που είναι γνωστοί εκ των προτέρων. Όμως, η άγνοια του αντασφαλιστή σχετικά με το ύψος και τον αριθμό των κινδύνων που πρόκειται να εκχωρηθούν σε αυτόν, καθώς και η έλλειψη δυνατότητας μελέτης των μεμονωμένων κινδύνων (όπως συμβαίνει στις προαιρετικές ανασφαλίσεις) πριν την εκχώρησή τους, συνιστούν **μειονεκτήματα** που περιορίζουν τη χρήση του τρόπου αυτού ανασφάλισης, ο οποίος χρησιμοποιείται συνήθως σαν συμπληρωματικός μιας αυτόματης αντασφαλιστικής σύμβασης (τέταρτη περίπτωση).

2.1.3. Υποχρεωτικές – Προαιρετικές

Η τρίτη περίπτωση είναι η αντίθετη της δεύτερης.

Στις υποχρεωτικές-προαιρετικές αντασφαλίσεις η εκχωρήτρια εταιρεία είναι υποχρεωμένη να εκχωρήσει ενώ ο αντασφαλιστής έχει το δικαίωμα της άρνησης αποδοχής του κινδύνου. Ο τρόπος αυτός αντασφάλισης δεν είναι συνηθισμένος και χρησιμοποιείται κυρίως στις εξής περιπτώσεις:

- Όταν μια εταιρεία διαθέτει θυγατρικές επιχειρήσεις. Στην περίπτωση αυτή η μητρική εταιρεία μπορεί να υποχρεώσει τη θυγατρική της να εκχωρεί σε αυτήν τους κινδύνους που αναλαμβάνει η δεύτερη, με σκοπό τον καλύτερο έλεγχο των κινδύνων που αναλαμβάνονται συνολικά από τον όμιλο, ενώ, ταυτοχρόνως, παρέχει την ευχέρεια στη θυγατρική εταιρεία να αναζητήσει εναλλακτική αντασφαλιστική κάλυψη όταν η μητρική αρνηθεί αυτή την παροχή θεωρώντας την ανεπιθύμητη.
- Όταν ένα κράτος διαθέτει κρατική αντασφαλιστική εταιρεία και επιθυμεί να υποχρεώσει τις ασφαλιστικές εταιρείες να εκχωρούν υποχρεωτικά μέρος ή το σύνολο των αναλαμβανόμενων πρωτασφαλιστικά κινδύνων για λόγους στενότερης παρακολούθησης της ροής των αντασφαλίσεων, με σκοπό τον έλεγχο της εξαγωγής συναλλάγματος (αντασφάλιστρα) και της συσσώρευσης των κινδύνων μέσα στη χώρα.

2.1.4. Υποχρεωτικές-Υποχρεωτικές

Τέλος, η τέταρτη περίπτωση αναφέρεται στις αμιγείς αντασφαλιστικές συμβάσεις (reinsurance treaties).

Στην περίπτωση αυτή η εκχωρήτρια εταιρεία είναι υποχρεωμένη να εκχωρήσει και ο αντασφαλιστής υποχρεωμένος να αποδεχτεί τους κινδύνους, σύμφωνα με τους όρους της αντασφαλιστικής σύμβασης που έχει συμφωνηθεί από τα δύο μέρη.

Η αντασφαλιστική σύμβαση δηλαδή, χρησιμοποιείται αυτομάτως από την εκχωρήτρια εταιρεία και κατά προτεραιότητα (εφόσον, βεβαίως, ο κίνδυνος εμπίπτει στους όρους της). Ο αυτόματος χαρακτήρας των αντασφαλιστικών συμβάσεων παρέχει το **πλεονέκτημα** του χαμηλού-συγκριτικά με τους άλλους τρόπους-

διαχειριστικού κόστους και για τα δύο μέρη. Επίσης, παρέχει στην εκχωρήτρια εταιρεία το πλεονέκτημα της αυτόματης ανασφαλιστικής κάλυψης για μεγάλο αριθμό κινδύνων και επομένως, την ευχέρεια εύκολης και γρήγορης πρόσκτησης εργασιών ξεπερνώντας ουσιαστικά τα μειονεκτήματα της προαιρετικής δυνατότητα απόκτησης εργασιών μαζί.

Τα παραπάνω πλεονεκτήματα έχουν οδηγήσει στην ευρεία χρήση αυτού του τρόπου ανασφάλισης, ο οποίος όμως δεν μπορεί να αντικαταστήσει εντελώς τους υπόλοιπους τρόπους. Ένα σημαντικό **μειονέκτημα** των αυτόματων (υποχρεωτικών) ανασφαλιστικών συμβάσεων είναι ότι ο ανασφαλιστής δεν γνωρίζει εκ των προτέρων τους κινδύνους που θα εκχωρηθούν σε αυτόν και επομένως μόνον εκ των υστέρων μπορεί να κρίνει την ποιότητά τους και το αποτέλεσμα της συμπεριφοράς τους. Το γεγονός ότι ο ανασφαλιστής δέχεται κινδύνους μαζί χωρίς δυνατότητα επιλογής μεταξύ καλών και κακών (συνήθως οι συμβάσεις αυτές καλύπτουν ολόκληρους κλάδους ασφάλισης), περιορίζει δραστικά τη δυνατότητα του να εφαρμόσει τη δική του πολιτική ανάληψης κινδύνων (*underwriting*) και αναθέτει το έργο αυτό αποκλειστικά στην εκχωρήτρια εταιρεία. Κατά συνέπεια, ο ανασφαλιστής υποκαθιστά το *underwriting* των κινδύνων με το *underwriting* του *management* της ασφαλιστικής εταιρείας και της συνολικής ποιότητας του χαρτοφυλακίου της. Με άλλα λόγια, ο ανασφαλιστής θα προχωρήσει στη σύναψη της σύμβασης εφόσον έχει εμπιστοσύνη στις ικανότητες της εκχωρήτριας εταιρείας να διαχειριστεί με κερδοφόρο τρόπο και για τα δύο μέρη το χαρτοφυλάκιο των κινδύνων της.

Παρά τα πλεονεκτήματα που προσφέρουν οι υποχρεωτικές ανασφαλιστικές συμβάσεις και για τα δύο μέρη, δεν είναι δυνατόν να καλύψουν όλες τις ανάγκες των ασφαλιστικών εταιρειών, αφού, συνήθως, κάποιοι κίνδυνοι θα εξαιρούνται από τις συμβάσεις αυτές ή θα υπερβαίνουν τα όρια της αυτόματης χωρητικότητάς τους. Επομένως, οι υπόλοιποι τρόποι ανασφάλισης εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται συνήθως συμπληρωματικά αλλά ορισμένες φορές και εναλλακτικά.

2.2. ΤΥΠΟΙ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Ανεξαρτήτως της κατάταξης με βάση τον υποχρεωτικό ή όχι χαρακτήρα τους, οι αντασφαλίσεις διακρίνονται επίσης σύμφωνα με τον τρόπο επιμερισμού του κινδύνου μεταξύ των δύο μερών και κατά συνέπεια σύμφωνα με τον τρόπο επιμερισμού των ασφαλιστρών και των ζημιών. Με βάση το κριτήριο αυτό διακρίνουμε δύο κύριους τύπους αντασφαλίσεων: τις **αναλογικές** και τις **μη αναλογικές** αντασφαλίσεις.

2.2.1 Αναλογικές Αντασφαλίσεις

Κοινό χαρακτηριστικό των αναλογικών αντασφαλίσεων είναι ότι τα ασφαλιζόμενα κεφάλαια, τα ασφάλιστρα και οι ζημιές (αποζημιώσεις) επιμερίζονται μεταξύ των δύο μερών με την ίδια αναλογία.

Αντικειμενικός σκοπός των αναλογικών αντασφαλίσεων είναι ο περιορισμός της ευθύνης της εκχωρήτριας εταιρείας σε ένα μέρος του κινδύνου που έχει αναληφθεί αρχικά και σαν μέσο χρησιμοποιούν τον επιμερισμό των ασφαλιζόμενων κεφαλαίων ενώ με την ίδια αναλογία επιμερίζονται τα ασφάλιστρα και οι ζημιές.

Δύο είναι τα συνηθισμένα είδη αναλογικής αντασφάλισης. Η Quota Share (Σταθερού Ποσοστού) και η Surplus (Υπερβάλλοντος Κεφαλαίου ή Ποσού). Λόγω του γεγονότος ότι στην ελληνική αγορά έχουν επικρατήσει οι Αγγλικοί όροι, η αναφορά στις αντασφαλίσεις αυτές θα γίνεται στο εξής σύμφωνα με αυτούς.

A) Quota Share

Σύμφωνα με το είδος αυτό της αναλογικής αντασφάλισης, τα δύο μέρη συμφωνούν ότι η εκχωρήτρια εταιρεία θα κρατάει για λογαριασμό της ένα **σταθερό ποσοστό** από κάθε κίνδυνο που έχει αναλάβει (όπως αυτός εκφράζεται από το ασφαλιζόμενο κεφάλαιο) και θα εκχωρεί το υπόλοιπο στον (-τους) αντασφαλιστή (-τες). Με την ίδια σταθερή αναλογία (ποσοστό) θα επιμερίζονται τα πρωτογενή ασφάλιστρα και οι τυχόν ζημιές. Συνήθως το όριο κάλυψης για κάθε κίνδυνο (100% του κινδύνου) υπόκειται σε ένα ανώτατο ποσό που καθορίζεται μεταξύ των άλλων στοιχείων που συμφωνούνται από τα δύο μέρη. Για παράδειγμα, μια εταιρεία μπορεί να αποφασίσει να καλύψει με αντασφαλιστική σύμβαση Quota Share έναν κλάδο, κρατώντας το 20% των κινδύνων και εκχωρώντας το 80% με ανώτατο όριο για το

100% κάθε κινδύνου τις δρχ. 100.000.000. στην περίπτωση αυτή ο επιμερισμός των κινδύνων και των ζημιών του χαρτοφυλακίου, που αποτελείται έστω από τέσσερις κινδύνους, θα έχει τη μορφή που σχηματίζεται στο προηγούμενο σχήμα.

Η ανασφάλιση Quota Share εμπίπτει συνήθως στην κατηγορία των υποχρεωτικών ανασφαλιστικών συμβάσεων και περισσότερο σπάνια στις προαιρετικές-υποχρεωτικές ανασφαλίσεις. Θεωρείται ως ο παλαιότερος τύπος υποχρεωτικής ανασφάλισης, ένα είδος εξελιγμένης μορφής συνασφάλισης.

Τα κυριότερα πλεονεκτήματα της Quota Share είναι:

- ▶ Η διαχείριση είναι απλή και το κόστος χαμηλό και για τα δύο μέρη.
- ▶ Ο ανασφαλιστής αναλαμβάνει μέρος από όλους τους κινδύνους του χαρτοφυλακίου της εκχωρήτριας εταιρείας και επομένως συμμετέχει σε ένα ισορροπημένο χαρτοφυλάκιο με καλούς και κακούς κινδύνους. Αυτή η ισορροπία δημιουργεί ταυτότητα συμφερόντων, αφού τα αποτελέσματα των δύο μερών εξαρτώνται –κατά βάση– από τους ίδιους παράγοντες, και επιφέρει αυξημένο ενδιαφέρον από πλευράς ανασφαλιστή να προσφέρει τεχνική βοήθεια στην εκχωρήτρια εταιρεία και καλύτερους οικονομικούς όρους συνεργασίας (μεγαλύτερες ανασφαλιστικές προμήθειες κλπ.).

Τα κυριότερα μειονεκτήματα της Quota Share είναι:

- ▶ Δεν επιτυγχάνει την επιθυμητή ομοιογένεια στο χαρτοφυλάκιο της εκχωρήτριας εταιρείας αφού το σταθερό ποσοστό κράτησης συνεπάγεται ανομοιόμορφο ύψος ποσού κράτησης.
- ▶ Η εκχωρήτρια εταιρεία προκειμένου να έχει αρκετή προστασία στους μεγάλους κινδύνους αναγκάζεται να εκχωρεί μέρος και από τους μικρούς με αποτέλεσμα τη μεγαλύτερη διαρροή ασφαλιστών από την επιθυμητή.
- ▶ Δεν επιτυγχάνει ικανή προστασία της εκχωρήτριας εταιρείας από συσσώρευση πολλών έστω και μικρών ζημιών που προέρχονται από ένα ή περισσότερα ζημιογόνα γεγονότα.

Κατά συνέπεια ο τύπος αυτής της ανασφάλισης αποτυγχάνει να μειώσει:

- ▶ το ποσοστό ζημιάς (Loss Ratio) της κράτησης της εκχωρήτριας
- ▶ τη δυνατή απόκλιση των πραγματικών ζημιών κράτησης της εκχωρήτριας εταιρείας από τις αναμενόμενες (στατιστικά) ζημιές κράτησης.

Είναι όμως γεγονός ότι με τη σταθερή ποσοστιαία αναλογία στην εκχώρηση των κινδύνων, η εκχωρήτρια εταιρεία επιτυγχάνει να μειώσει την πιθανότητα καταστροφής της (την πιθανότητα οι υποχρεώσεις της να ξεπεράσουν τις οικονομικές της δυνατότητες) αφού επιτυγχάνει μικρότερη απόλυτη απόκλιση των ζημιών κράτησής της, σε σχέση με τα κεφάλαια και τα αποθεματικά της.

Παρά τις αδυναμίες που παρουσιάζει αυτός ο τύπος αντασφάλισης, εξακολουθεί να χρησιμοποιείται στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και είναι περισσότερο κατάλληλος στις εξής περιπτώσεις:

- όταν μία εταιρεία είναι νεοϊδρυθείσα ή ξεκινά ένα νέο κλάδο έχοντας περιορισμένες γνώσεις και στατιστικά στοιχεία και επιζητεί την υποστήριξη του αντασφαλιστή για
 - α) παροχή δυνατότητας ανάπτυξης εργασιών με μικρή ίδια κράτηση
 - β) παροχή τεχνικών συμβούλων
 - γ) παροχή ευνοϊκών οικονομικών όρων (μεγάλες αντασφαλιστικές προμήθειες)
 - δ) παροχή αντασφαλιστικής κάλυψης με εύκολη και ανέξοδη διαχείριση
- όταν ένας κλάδος έχει σημαντικό όγκο εργασιών και σχετικώς ομοιόμορφα ασφαλιζόμενα κεφάλαια (είτε πρωτογενώς είτε κατόπιν εφαρμογής μιας αντασφάλισης Surplus)
- όταν μια εταιρεία χρειάζεται οικονομική βοήθεια για να ανταπεξέλθει σε μια μεγάλη αύξηση της παραγωγής της (χρηματοδότηση του κόστους και των αποθεμάτων της και εναλλακτικός τρόπος διατήρησης ενός ελαχίστου περιθωρίου φερεγγυότητας χωρίς την αύξηση των κεφαλαίων της εταιρείας)
- όταν μία εταιρεία θέλει να μειώσει τα αρνητικά της αποτελέσματα σε ένα κλάδο μέχρι να λάβει πλήρη μέτρα διόρθωσης, χωρίς στο μεταξύ να αποσταθεροποιήσει τις σχέσεις της με τους πελάτες της και το δίκτυο πωλήσεων (βραχυχρόνιο μέτρο)
- όταν σε ένα κλάδο ασφάλισης είναι δύσκολο να οριστεί τι αποτελεί έναν κίνδυνο π.χ. ασφάλιση φυτικής παραγωγής για κινδύνους χαλαζιού
- όταν η εκχώρηση γίνεται σε βάση ανταλλαγής εργασιών με άλλες εταιρείες (reciprocity)

B) Surplus

Ο τύπος αυτός της αντασφάλισης είναι απαλλαγμένος από ένα βασικό μειονέκτημα της Quota Share. Η εκχωρήτρια εταιρεία, αφού καθορίσει την κράτηση της στο επιθυμητό ύψος, και την εκφράσει σαν ένα **απόλυτο μέγεθος ασφαλιζόμενου ποσού** (π.χ. 30.000 ευρώ), εκχωρεί το υπερβάλλον της κράτηση στον αντασφαλιστή, αρκεί το υπερβάλλον ποσό που εκχωρείται να βρίσκεται μέσα στα όρια χωρητικότητας της σύμβασης, όπως αυτά καθορίζονται από την συμφωνία των δύο μερών. Εάν, τώρα, εκφράσουμε την κράτηση σαν ποσοστό του συνολικού ασφαλιζόμενου ποσού, βρίσκουμε το ποσοστό βάση το οποίο επιμερίζονται τα ασφάλιστρα και οι ζημιές.

Ενώ στην Quota Share η εκχωρήτρια εταιρεία κρατά ένα σταθερό ποσοστό από όλους τους κινδύνους ανεξαρτήτως ύψους, στην αντασφάλιση Surplus κρατά ένα σταθερό ποσό από όλους τους κινδύνους. Και στις δύο όμως περιπτώσεις τα ασφάλιστρα και οι ζημιές σε όλους τους κινδύνους κατανέμονται μεταξύ των δύο μερών με τον ίδιο τρόπο που έγινε και η κατανομή των κεφαλαίων.

Οι αντασφαλίσεις Surplus, όπως και οι Quota Share, εμπίπτουν κυρίως στην κατηγορία των υποχρεωτικών αντασφαλίσεων και σπανιότερα στις προαιρετικές – υποχρεωτικές αντασφαλίσεις.

Η χωρητικότητα των αντασφαλίσεων Surplus εκφράζεται σε γραμμές (π.χ. 20 γραμμές) ενώ μία γραμμή θεωρείται η κράτηση της εκχωρήτριας εταιρείας. Για παράδειγμα αν συμφωνηθεί ότι η εκχωρήτρια εταιρεία κρατά 30.000 ευρώ για κάθε κίνδυνο και εκχωρεί με σύμβαση Surplus και χωρητικότητα 20 γραμμές του κινδύνους που υπερβαίνουν την κράτησή της, τότε η εταιρεία έχει αυτόματα αντασφαλιστική κάλυψη μέχρι 600.000 ευρώ ασφαλιζόμενο κεφάλαιο πέραν των 30,000 ευρώ που κρατάει για λογαριασμό της.

Τα όρια αυτά σε ορισμένες περιπτώσεις συμβάσεων είναι δυνατόν να εκφράζουν Μέγιστη Πιθανή Ζημιά (Maximum Probable Loss ή Estimated Maximum Loss) και όχι ασφαλιζόμενα κεφάλαια, αλλά αυτό δεν συνιστάται σε εταιρείες που δεν διαθέτουν εξειδικευμένους underwriters και εκτιμητές κινδύνων, λόγω του κινδύνου που διατρέχει μια εταιρεία από μία πιθανή υποεκτίμηση της Μέγιστης Πιθανής Ζημιάς.

Το ποσό που ορίζεται ως κράτηση της εκχωρήτριας εταιρείας (γραμμή) νοείται συνήθως ως το μέγιστο ποσό το οποίο κρατείται από εκείνη και αντιστοιχεί

στους καλούς κινδύνους. Δηλαδή, η εκχωρήτρια εταιρεία έχει το δικαίωμα να κρατήσει μικρότερο ποσό αν θέλει. Σε αυτήν όμως την περίπτωση η χωρητικότητα της αντασφαλιστικής σύμβασης μειώνεται αναλόγως, ώστε το ύψος του ποσού που εκχωρείται αντασφαλιστικά με την σύμβαση Surplus δεν είναι ποτέ μεγαλύτερο από το ποσό της εκάστοτε κράτησης πολλαπλασιασμένο με τον αριθμό των γραμμών της σύμβασης.

Τα πλεονεκτήματα της σύμβασης Surplus είναι για την εκχωρήτρια εταιρεία:

- ▶ Το μέγεθος των κινδύνων που δεν υπερβαίνει τα όρια κράτησής της δεν εκχωρείται και επομένως όλοι οι μικροί κίνδυνοι, καθώς και μέρος των μεγαλύτερων κινδύνων, παραμένουν στην εταιρεία με συνέπεια αντίστοιχη κράτηση των ασφαλιστρών.
- ▶ Εφόσον η εκχωρήτρια εταιρεία κρατά τους κινδύνους μέχρι ενός ανώτατου ποσού (σε αντίθεση με την Quota Share όπου κρατά σταθερό ποσοστό από τους κινδύνους), επιτυγχάνεται καλύτερη ομοιογένεια του χαρτοφυλακίου των κινδύνων που παραμένουν στην ίδια κράτηση. Κατά συνέπεια, η εκχωρήτρια εταιρεία μειώνει την πιθανότητα καταστροφής της λόγω αποζημιώσεων μεγάλου ύψους, αφού εξαλείφει μεγάλους κινδύνους από το χαρτοφυλάκιο της κράτησης της και επομένως προστατεύεται αποτελεσματικά έναντι της πιθανότητας των μεγάλων τυχαίων διακυμάνσεων στα αποτελέσματά της εξαιτίας αποζημιώσεων μεγάλου ύψους.
- ▶ Το γεγονός ότι η εκχωρήτρια εταιρεία μπορεί να έχει διαφορετικού ύψους κράτηση, ανάλογα με την κατηγορία του κινδύνου, έχει σαν συνέπεια την δυνατότητα κράτησης μεγαλύτερου μέρους από τους καλούς κινδύνους και μικρότερους μέρους από τους κακούς κινδύνους.
- ▶ Η δυνατότητα αυτόματης αντασφάλισης για ποσό πολλαπλάσιο της κράτησης της εταιρείας δίνει σ' αυτήν την ευχέρεια ανάληψης μεγάλων κινδύνων και επομένως είναι ιδιαίτερα κατάλληλος τύπος αντασφάλισης για χαρτοφυλάκια που περιλαμβάνουν κινδύνους εντελώς διαφορετικού ύψους.

Η αντασφάλιση Surplus δεν παρουσιάζει ιδιαίτερα πλεονεκτήματα για τον αντασφαλιστή έναντι της Quota Share εκτός, ίσως, από το γεγονός ότι συνήθως

προσφέρονται στην εκχωρήτρια εταιρεία δυσμενέστεροι οικονομικοί όροι (προμήθειες) και τούτο ως απόρροια των σχετικών μειονεκτημάτων που παρουσιάζει η σύμβαση αυτή για τον αντασφαλιστή.

Τα μειονεκτήματα της αντασφάλισης Surplus για την εκχωρήτρια εταιρεία είναι:

- ▶ Σχετικά μεγάλο κόστος διαχείρισης αφού κάθε κίνδυνος πρέπει να συγκριθεί με το ύψος της κράτησης για να διαπιστωθεί εάν χρειάζεται η αντασφαλιστική εκχώρηση (το κόστος αυτό μπορεί να μειωθεί δραστικά με την χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή).
- ▶ Μη αποτελεσματική προστασία της εταιρείας σε περίπτωση εμπλοκής πολλών ανεξάρτητων κινδύνων σε ένα ζημιογόνο γεγονός (περίπτωση συσσώρευσης πολλών ζημιών εξ αιτίας ενός γεγονότος π.χ. σεισμού) αφού η εταιρεία κρατά μέρος από όλους τους κινδύνους έως το ύψος της ίδιας κράτησης.
- ▶ Μη αποτελεσματική προστασία λόγω πιθανής αύξησης της συχνότητας των ζημιών.

Τα μειονεκτήματα της αντασφάλισης Surplus για τον αντασφαλιστή είναι κυρίως το γεγονός ότι αναλαμβάνει μέρος μόνο από τους μεγαλύτερους κινδύνους. Αυτό βεβαίως δεν συνεπάγεται απαραίτητως ότι αναλαμβάνει ένα δυσανάλογο μέρος από τους κακούς κινδύνους. Αυτό το συμπέρασμα θα ήταν σωστό εάν η εκχωρήτρια εταιρεία εφάρμοζε ασφάλιστρα ικανά να δώσουν κέρδη στους μικρούς κινδύνους αλλά όχι στους μεγαλύτερους. Είναι ακριβέστερο να πούμε ότι το μειονέκτημα έγκειται κυρίως στην ανισορροπία του εκχωρούμενου χαρτοφυλακίου, το οποίο περιέχει μια μικρότερη διασπορά κινδύνων. Έτσι εάν η συμπεριφορά των ζημιών σε μία ομάδα μεγάλων κινδύνων επιδεινωθεί, ο αντασφαλιστής θα υποφέρει περισσότερο από την εκχωρήτρια εταιρεία λόγω μεγαλύτερης συγκέντρωσης τέτοιων εργασιών στο αντασφαλιζόμενο χαρτοφυλάκιο. Επίσης, η κατανομή των αντασφαλιζόμενων κινδύνων κατά μέγεθος είναι γενικώς μεγαλύτερη διευρύνοντας το φάσμα των πιθανών ζημιών.

Γ) Συνδυασμός Quota Share και Surplus

Ο συνηθισμένος τρόπος συνδυασμού των δύο αυτών αντασφαλίσεων είναι η κράτηση από την εκχωρήτρια εταιρεία ενός σταθερού ποσοστού από κάθε κίνδυνο σε μία σύμβαση Quota Share. Η Surplus χρησιμοποιείται στη συνέχεια για κινδύνους που υπερβαίνουν το όριο της Quota Share και εκφράζεται σε αριθμό γραμμών κάθε μια από τις οποίες ισούται με το 100% του ορίου της Quota Share (σύνολο κράτησης και εκχώρησης στην Quota Share).

Ο παραπάνω συνδυασμός χρησιμοποιείται συχνότερα όταν μία εταιρεία ξεκινά έναν καινούριο κλάδο και θέλει να συνδυάσει τα πλεονεκτήματα που προσφέρουν αυτοί οι δύο τύποι αντασφάλισης.

2.2.2 Μη Αναλογικές Αντασφαλίσεις

Όπως ήδη αναφέρθηκε, σκοπός των αναλογικών αντασφαλίσεων είναι ο περιορισμός της ανάληψης του κινδύνου, που αναλαμβάνεται από την εκχωρήτρια εταιρεία, μέσω της εκχώρησης μέρους του ασφαλιζόμενου κεφαλαίου του κινδύνου (και κατά συνέπεια των ασφαλιστρών και των ζημιών). Αντιθέτως, στις μη αναλογικές αντασφαλίσεις τα ασφαλιζόμενα ποσά, τα ασφάλιστρα και οι ζημιές δεν μοιράζονται αναλογικά μεταξύ των δύο μερών. Σκοπός των μη αναλογικών αντασφαλίσεων είναι ο κατευθείαν περιορισμός των ζημιών για τις οποίες ευθύνεται η εκχωρήτρια εταιρεία χωρίς να γίνεται άμεση αναφορά στα αρχικά ασφαλιζόμενα ποσά και ασφάλιστρα. Η ιδέα πίσω από τις μη αναλογικές αντασφαλίσεις είναι η αποφυγή μοιράσματος πολλών κινδύνων με τον αντασφαλιστή, ο οποίος τώρα καλείται να **βοηθήσει** όταν πραγματικά αυτό είναι απαραίτητο, είτε επειδή οι ζημιές είναι μεγάλες είτε επειδή είναι πολλές. Από την άποψη αυτή οι μη αναλογικές αντασφαλίσεις αποτελούν έναν τεχνικώς περισσότερο προηγμένο τύπο αντασφάλισης.

Τα παρακάτω κοινά χαρακτηριστικά διαφοροποιούν τις μη αναλογικές αντασφαλίσεις από τις αναλογικές:

- ▼ Ο αντασφαλιστής δεν συμμετέχει στον κίνδυνο από την στιγμή της ανάληψής του από την εκχωρήτρια εταιρεία (όπως συμβαίνει με τις αναλογικές), αλλά καλείται να συμμετάσχει στις αποζημιώσεις εφόσον το ύψος της κάθε μιας ή το συνολικό τους ποσό, αναλόγως του είδους της μη

αναλογικής αντασφάλισης, είναι τέτοιο ώστε, η αντασφαλιστική συμφωνία να μπει σε εφαρμογή.

- ▼ Ο αντασφαλιστής λαμβάνει, σε ανταπόδοση, μέρος των ασφαλιστρών από την εκχωρήτρια εταιρεία. Το ποσό όμως αυτό δεν είναι ανάλογο του εκχωρούμενου ασφαλιζόμενου κεφαλαίου, αφού τέτοια αναλογία δεν υφίσταται, αλλά θεωρητικώς αντιστοιχεί στο μέρος της ευθύνης που αναλαμβάνει ο αντασφαλιστής επί του αντασφαλιζόμενου χαρτοφυλακίου.
- ▼ Ο αντασφαλιστής υπολογίζει τα αντασφάλιστρα που θα ζητήσει, με βάση δικούς του υπολογισμούς, οι οποίοι είναι ανεξάρτητοι από τον υπολογισμό των αρχικών ασφαλιστρών που εισπράττει η εκχωρήτρια εταιρεία.
- ▼ Το κόστος διαχείρισης και παρακολούθησης των αντασφαλιστικών λογαριασμών είναι χαμηλότερο αλλά η διαχείριση είναι περισσότερο εξειδικευμένη.
- ▼ Τα αντασφάλιστρα είναι λίγο ως πολύ προκαθορισμένα ή στις περισσότερες περιπτώσεις εύκολο να εκτιμηθούν εκ των προτέρων, γεγονός που επιτρέπει στην εκχωρήτρια εταιρεία έναν ακριβέστερο προϋπολογισμό εσόδων – εξόδων.
- ▼ Αντιθέτως, τα αντασφάλιστρα μπορούν να διαφέρουν σημαντικά από έτος σε έτος, εξαρτώμενα από την ανάπτυξη της πρωτογενούς παραγωγής της εκχωρήτριας εταιρείας, το ποσοστό ζημιάς της (loss ratio) καθώς και την κατάσταση του ανταγωνισμού στην αντασφαλιστική αγορά.
- ▼ Κατά κανόνα τα αντασφάλιστρα προσφέρονται καθαρά στον αντασφαλιστή χωρίς επιστροφή αντασφαλιστικής προμήθειας κέρδους.
- ▼ Συνήθως η εκχωρήτρια εταιρεία δεν έχει το δικαίωμα σχηματισμού αποθεμάτων κινδύνων σε ισχύ (και πολλές φορές ακόμη και εκκρεμών ζημιών) για λογαριασμό του αντασφαλιστή με αποτέλεσμα να χρηματοδοτεί η ίδια.

Δύο είναι τα συνήθη είδη μη αναλογικών αντασφαλίσεων: Οι αντασφαλίσεις Excess of Loss (Υπερβάλλοντος Ζημιάς) και Stop Loss (Περιορισμού ή Άρσεως Ζημιάς). Όπως και στην περίπτωση των αναλογικών αντασφαλίσεων, ο διεθνής χαρακτήρας της αντασφάλισης έχει καθιερώσει την χρήση των Αγγλικών όρων σε παγκόσμιο επίπεδο. Για τον λόγο αυτόν η αναφορά στις αντασφαλίσεις αυτές στη συνέχεια θα γίνεται με τους Αγγλικούς όρους.

A) Αντασφαλίσεις Excess of Loss

Στο είδος αυτό της μη αναλογικής αντασφάλισης ο αντασφαλιστής αναλαμβάνει να αποζημιώσει την εκχωρήτρια εταιρεία για ζημιογόνα γεγονότα που θα συμβούν στο ασφαλιζόμενο χαρτοφυλάκιο και οι αποζημιώσεις θα ξεπερνούν ένα συμφωνηθέν ύψος ποσού.

Παράδειγμα:

Η εκχωρήτρια εταιρεία καθορίζει ότι το ποσό το οποίο μπορεί η ίδια να αντέξει για κάθε ζημιογόνο γεγονός είναι π.χ. 20.000 ευρώ και συνάπτει αντασφαλιστική συμφωνία βάσει της οποίας ο αντασφαλιστής θα πληρώσει τις ζημιές τα ποσά των οποίων υπερβαίνουν τα 20.000 ευρώ.

Επομένως, εάν η εκχωρήτρια εταιρεία έχει μία ζημιά ύψους 30.000 ευρώ θα πληρώσει η ίδια 20.000 ευρώ και θα εισπράξει από τον αντασφαλιστή 10.000 ευρώ. Εάν όμως, το ποσό της ζημιάς είναι 17.500 ευρώ ολόκληρο το ποσό θα επιβαρύνει την εκχωρήτρια εταιρεία, αφού αυτό είναι μικρότερο των 20.000 ευρώ, ποσό το οποίο έχει τεθεί ως όριο κράτησης της εκχωρήτριας εταιρείας.

Είναι σύνηθες να υπάρχει ένα ανώτατο ποσό ευθύνης του αντασφαλιστή, κυρίως στις αντασφαλίσεις περιουσίας, ενώ στις αντασφαλίσεις αστικής ευθύνης συχνά ο αντασφαλιστής ευθύνεται απεριόριστα. Έτσι μπορεί να έχει συμφωνηθεί ότι ο αντασφαλιστής θα πληρώσει για ζημιές που υπερβαίνουν την πραγματικότητα και μέχρι το όριο των 30.000 ευρώ πέραν των 20.000 ευρώ για κάθε ζημιογόνο γεγονός (30.000 excess 20.000). Εάν η ζημιά υπερβαίνει τα 50.000 ευρώ η εκχωρήτρια εταιρεία θα επιβαρυνθεί το ποσό πέραν των 50.000 ευρώ επιπλέον της προτεραιότητάς της των 20.000 ευρώ. Για τον λόγο αυτό μπορεί η εταιρεία να συνάψει δεύτερη αντασφαλιστική συμφωνία με τον ίδιο ή άλλο αντασφαλιστή, βάσει της οποίας θα αποζημιώνεται για τα ποσά των ζημιών που υπερβαίνουν τα 50.000 ευρώ. Η δεύτερη συμφωνία ονομάζεται **2nd Layer** (2^ο επίπεδο ή στρώμα) ενώ η πρώτη ονομάζεται **1st Layer**.

Τύποι Excess of Loss

Υπάρχουν δύο τύποι Excess of Loss αντασφαλίσεων:

- 1) Working Covers
- 2) Catastrophe Covers

1) Με τον όρο Working Cover νοείται εκείνη η Excess of Loss ανασφάλιση όπου η εκχωρήτρια εταιρεία και ο ανασφαλιστής δέχονται ότι η ανασφαλιστική συμφωνία θα χρησιμοποιηθεί με σχετική συχνότητα και επομένως φτιάχεται με σκοπό να καλύψει ανασφαλιστικά τους μάλλον συνηθισμένους κινδύνους που αναλαμβάνονται από την εκχωρήτρια εταιρεία. Κατά συνέπεια, το ποσό της προτεραιότητας της εκχωρήτριας εταιρείας τίθεται σε σχετικά χαμηλό ύψος, έτσι ώστε εύκολα μπορεί να ξεπεραστεί από αρκετές ζημιές. Επομένως, ο ανασφαλιστής είναι αρκετά εκτεθειμένος σε πιθανές ζημιές που σχετίζονται με έναν μεμονωμένο κίνδυνο ή ένα ασφαλιστήριο.

Υπάρχουν δύο τρόποι έκφρασης ενός Working Cover

α) κατά κίνδυνο (per risk)

β) κατά γεγονός (per event) όπου εμπλέκονται πολλοί κίνδυνοι.

Στην πρώτη περίπτωση ο ανασφαλιστής θα πληρώσει για ζημιές που υπερβαίνουν το συμφωνηθέν ποσό της προτεραιότητας της εκχωρήτριας εταιρείας, αλλά ο υπολογισμός της προτεραιότητας και του ποσού υπέρβασης παίρνει υπόψη κάθε ζημιά σε κάθε χωριστό κίνδυνο. Στη δεύτερη περίπτωση ο ανασφαλιστής θα πληρώσει μόνον εφόσον το άθροισμα των ποσών των ζημιών που σχετίζονται με το ίδιο γεγονός (έχουν την ίδια αιτία) υπερβαίνει το συμφωνηθέν ποσό της προτεραιότητας.

Παράδειγμα:

Η εκχωρήτρια εταιρεία καλύπτεται με ανασφάλιση Excess of Loss για τις εργασίες που αναλαμβάνει στον κλάδο της φωτιάς. Το ποσόν της προτεραιότητας είναι 20.000 ευρώ και η συνολική της κάλυψη ανέρχεται σε 500.000 ευρώ. Έστω ότι συμβαίνει μία φωτιά που προκαλεί ζημιές σε τρία γειτονικά κτίρια ασφαλισμένα στην εκχωρήτρια εταιρεία. Το ύψος της ζημιάς είναι 5.000 ευρώ στο πρώτο κτίριο, 10.000 ευρώ στο δεύτερο και 7.000 ευρώ στο τρίτο. Εάν η ανασφάλιση είναι του τύπου per risk cover τότε ο ανασφαλιστής δεν πληρώνει κανένα ποσόν αφού σε κανένα χωριστό κίνδυνο (κτίριο) η ζημιά δεν ξεπερνά τα 20.000 ευρώ. Εάν όμως η ανασφάλιση είναι του τύπου per event cover τότε ο ανασφαλιστής θα πληρώσει 2.000 ευρώ διότι το συνολικό ύψος των ζημιών που προκαλέσει το ζημιογόνο γεγονός ανέρχεται στις 22.000 ευρώ.

2) Με τον όρο **Catastrophe Cover** νοείται εκείνη η **Excess of Loss** αντασφάλιση όπου η εκχωρήτρια εταιρεία και ο αντασφαλιστής δέχονται ότι η αντασφαλιστική συμφωνία θα χρησιμοποιηθεί μόνο σε περίπτωση που θα συμβεί ένα εξαιρετικό ζημιογόνο γεγονός και επομένως τέτοιου τύπου αντασφαλίσεις δεν αφορούν συνηθισμένες ζημιές. Στην περίπτωση δηλαδή αυτή, η πρόθεση των δύο μερών αφορά στην παροχή αντασφαλιστικής κάλυψης για ζημιογόνα γεγονότα που συμβαίνουν αρκετά σπάνια και από την άποψη αυτή διαφέρει από το **Working Cover**. Μπορεί και αυτό να διακριθεί σε **per risk** και **per event cover**. Στην πράξη όμως, λόγω του γεγονότος ότι στατιστικώς είναι συχνότερο οι περισσότερες ζημιές να αφορούν σε έναν μεμονωμένο κίνδυνο ενώ τα καταστροφικά γεγονότα να αφορούν σε συσσώρευση πολλών έστω και μικρών ζημιών όπου εμπλέκονται πολλοί ανεξάρτητοι κίνδυνοι, ταυτίζεται πολλές φορές η έννοια του **Working Cover** με το **per risk cover** και η έννοια του **Catastrophe Cover** με το **per event cover**.

Σε ορισμένες περιπτώσεις μία **Excess of Loss** συμφωνία μπορεί να είναι ταυτοχρόνως **per risk cover** και **per event cover**, όταν με τον τρόπο αυτόν προστατεύεται καλύτερα η εταιρεία.

Τα κυριότερα πλεονεκτήματα των αντασφαλίσεων Excess of Loss είναι:

- ▶ Η εκχωρήτρια εταιρεία έχει κάλυψη μόνο για ζημιές που υπερβαίνουν την προτεραιότητά της αλλά στην περίπτωση αυτή η κάλυψή της είναι πλήρης. Κατά συνέπεια η εκχωρήτρια εταιρεία είναι σε θέση να περιορίσει την ευθύνη της σε ένα συγκεκριμένο χρηματικό όριο για κάθε ζημιά σε χωριστούς κινδύνους ή για κάθε σύνολο ζημιών από ένα γεγονός αναλόγως του είδους της συμφωνίας.
- ▶ Ειδικά το είδος αντασφάλισης **Excess of Loss per event** είναι το μόνο από τους τύπους αντασφάλισης που αναφέρθηκαν μέχρι τώρα, το οποίο παρέχει ικανή προστασία στην εκχωρήτρια εταιρεία σε περιπτώσεις συσσώρευσης ζημιών λόγω ενός γεγονότος.
- ▶ Εφόσον οι μικρές και συνηθισμένες ζημιές εμπίπτουν στην προτεραιότητα της εκχωρήτριας εταιρείας, το μέρος των ασφαλιστρών του αντασφαλιζόμενου χαρτοφυλακίου το οποίο παραμένει στην κράτησή της είναι μεγαλύτερο από ότι θα ήταν εάν η εταιρεία αντασφαλιζόταν με

αναλογική αντασφάλιση και όριο κράτησης ανά κίνδυνο το ίδιο με το όριο της προτεραιότητας στην Excess of Loss αντασφάλιση. Φυσικά και η κάλυψη της εκχωρήτριας εταιρείας στη κάθε περίπτωση θα είναι διαφορετική.

- ▶ Το διαχειριστικό κόστος είναι γενικά χαμηλότερο και για τα δύο μέρη, αφού ο υπολογισμός των οφειλόμενων αντασφαλιστρών είναι συνήθως απλός ενώ οι ζημιές που αφορούν στον αντασφαλιστή είναι περιορισμένες.

Τα κυριότερα μειονεκτήματα των αντασφαλίσεων Excess of Loss είναι:

- ▶ Ο προσδιορισμός της ευθύνης του αντασφαλιστή και των αντασφαλιστρών. Ενώ στις αναλογικές αντασφαλίσεις ο αντασφαλιστής αναλαμβάνει συγκεκριμένη αναλογία επί του ασφαλιζόμενου κεφαλαίου, στις αντασφαλίσεις Excess of Loss ο προσδιορισμός της πιθανότητας της υπέρβασης του ποσού της προτεραιότητας της εκχωρήτριας εταιρείας απαιτεί αναλυτικά στατιστικά στοιχεία των ζημιών παρελθουσών ετών καθώς και ανάλυση του χαρτοφυλακίου των κινδύνων που αντασφαλίζονται, με σκοπό να εκτιμηθεί η Μέγιστη Πιθανή Ζημιά τους και επομένως η πιθανή ευθύνη του αντασφαλιστή. Μόνο μετά τον προσδιορισμό της πιθανής ευθύνης του αντασφαλιστή είναι δυνατός ο καθορισμός των αντασφαλιστρών που θα ζητηθούν για την αντασφάλιση του συγκεκριμένου χαρτοφυλακίου.
- ▶ Οι Excess of Loss αντασφαλίσεις προσφέρουν κάλυψη κυρίως έναντι των μεγάλου μεγέθους ζημιών αλλά αποτυγχάνουν να προσφέρουν επαρκή κάλυψη έναντι μιας πιθανής αύξησης της συχνότητας των ζημιών σε ένα χαρτοφυλάκιο κινδύνων. Αν υποθεθεί ότι η εκχωρήτρια εταιρεία επιχειρήσει να προστατευθεί και έναντι αυτού του ενδεχομένου μειώνοντας το ποσό της προτεραιότητας της ώστε περισσότερες ζημιές να μεταφερθούν στον αντασφαλιστή. Θα εξαλείψει ένα από τα βασικά πλεονεκτήματα των αντασφαλίσεων Excess of Loss που είναι το σχετικό χαμηλό κόστος διαχείρισης και φυσικά θα αυξήσει το κόστος αντασφάλισης της.
- ▶ Αντίθετα με τις αναλογικές αντασφαλίσεις, οι Excess of Loss αντασφαλίσεις δεν προσφέρουν σημαντική χρηματοδότηση στην

ανάπτυξη των εργασιών της εκχωρήτριας εταιρείας. Συνήθως ένα μέρος των οφειλομένων ετήσιων αντασφαλιστρών πληρώνεται προκαταβολικά στον αντασφαλιστή πριν ακόμα εισπραχθούν τα πρωτογενή ασφάλιστρα. Συνήθως, επίσης, δεν προβλέπεται παρακράτηση αποθέματος κινδύνων σε ισχύ ενώ συχνά ούτε αποθέματος εκκρεμών ζημιών.

- ▶ Σε περιπτώσεις όπου η ευθύνη του αντασφαλιστή περιορίζεται σε ένα ετήσιο ανώτατο όριο, η εκχωρήτρια εταιρεία μπορεί να βρεθεί σε δύσκολη θέση εάν η εξέλιξη των ζημιών δεν είναι η στατιστικώς αναμενόμενη. Αλλά ακόμη και αν η αντασφαλιστική κάλυψη αποδειχθεί επαρκής, συχνά η εκχωρήτρια εταιρεία πρέπει να πληρώσει πρόσθετα αντασφάλιστρα για να αποκαταστήσει την αντασφαλιστική κάλυψη μια ή περισσότερες φορές.

B) Αντασφάλιση Stop Loss

Ορισμένες φορές η αντασφάλιση αυτή συνιστάται με την ονομασία Excess of Loss ratio.

Θεωρητικώς, ο ρόλος αυτής της αντασφάλισης είναι η προστασία του ετήσιου αποτελέσματος ενός χαρτοφυλακίου κινδύνων (συνήθως ενός κλάδου ασφάλισης) έναντι πιθανών αρνητικών αποκλίσεων από τον μέσο τους όρο, που οφείλονται σε μια σημαντική αύξηση τόσο του αριθμού (συχνότητας) όσο και του μεγέθους των ζημιών.

Παράδειγμα:

Η εκχωρήτρια εταιρεία αποφασίζει να προστατεύσει τα αποτελέσματα ενός κλάδου αγοράζοντας αντασφαλιστική κάλυψη με την εξής μορφή:

Προτεραιότητα: Maximum μεταξύ του 90% των ετησίων ασφαλιστρών και 85.000 ευρώ (δηλαδή όποια από τα δύο ποσά είναι μεγαλύτερο).

Κάλυψη: Minimum μεταξύ του 50% των ετήσιων ασφαλιστρών και 55.000 ευρώ (δηλαδή όποια από τα δύο ποσά είναι μικρότερο).

Εάν το ετήσιο αποτέλεσμα του κλάδου είναι ποσοστό ζημιάς 102% σε ετήσια ασφάλιστρα (παραγωγή) 100.000 ευρώ, τότε η εκχωρήτρια εταιρεία θα εισπράξει από τον αντασφαλιστή 12% (=102% μείον 90%) ποσοστό ζημιάς δηλαδή 12.000 ευρώ, ώστε το ετήσιο ποσοστό ζημιάς του κλάδου που τελικά θα επιβαρύνει την εταιρεία περιορίζεται στο 90%.

Ο σκοπός της έκφρασης της προτεραιότητας και του ορίου κάλυψης σαν ποσοστό επί των ετησίων ασφαλίσεων αλλά ταυτοχρόνως και σαν απόλυτο μέγεθος είναι, αφενός μεν η διασφάλιση ενός σημαντικού ύψους προτεραιότητας στην περίπτωση μιας δραστηκής πτώσης της παραγωγής ασφαλίσεων και αφετέρου ο περιορισμός της ευθύνης του αντασφαλιστή σε περίπτωση μιας δραστηκής αύξησης του όγκου της παραγωγής.

Όπως και στην αντασφάλιση Excess of Loss, μπορεί να συμφωνηθεί μια δεύτερη κάλυψη (2^ο layer) η οποία θα χρησιμοποιηθεί εφόσον εξαντληθεί η πρώτη. Στην περίπτωση αυτή, όμως, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η προτεραιότητα της δεύτερης κάλυψης θα πρέπει να εκφράζεται σαν το όριο της πρώτης κάλυψης πέραν της προτεραιότητας (στο παράδειγμα ισούται με 140% της παραγωγής), ώστε να αποφευχθούν συγχύσεις που ενδέχεται να οδηγήσουν σε κενά στην αντασφαλιστική κάλυψη.

Σε σπάνιες περιπτώσεις τα όρια της συμφωνίας δεν εκφράζονται σαν ποσοστό των ασφαλίσεων αλλά σαν ποσοστό των ασφαλιζομένων κεφαλαίων. Από θεωρητική άποψη η δεύτερη επιλογή είναι σωστότερη αφού έτσι το αποτέλεσμα είναι ανεξάρτητο της πολιτικής που ακολουθεί η εκχωρήτρια εταιρεία όσον αφορά στο καθορισμό των ασφαλίσεων, η οποία πολιτική ενδέχεται να επηρεάζεται από εμπορικές σκοπιμότητες. Η έκφραση των ορίων σαν ποσοστό των ασφαλιζομένων κεφαλαίων, ισχυροποιεί τον σπουδαιότερο ρόλο της αντασφάλισης που είναι η εξισορρόπηση των αποτελεσμάτων της εκχωρήτριας εταιρείας, τα οποία υπόκεινται σε αποκλίσεις που οφείλονται σε τυχαίους παράγοντες.

Τα κυριότερα **πλεονεκτήματα** της αντασφάλισης Stop Loss είναι η εύκολη και ανέξοδη διαχείριση και το γεγονός ότι, πέραν της προτεραιότητας προσφέρει στην εκχωρήτρια εταιρεία ικανή αντασφαλιστική κάλυψη όχι μόνο για μεγάλες ζημιές αλλά και για μικρές, αφού η αντασφαλιστική κάλυψη παρέχεται για το σύνολο των ζημιών από οπουδήποτε και αν προέρχονται και ανεξαρτήτως μεγέθους, αρκεί το σύνολό τους να ξεπερνά την προτεραιότητα της εκχωρήτριας εταιρείας. Από την άποψη αυτή θεωρείται ότι η αντασφάλιση Stop Loss είναι, ο ιδανικότερος τρόπος αντασφάλισης με την έννοια ότι, για ένα οποιοδήποτε δεδομένο ποσό αντασφαλίσεων η κάλυψη που παρέχεται στην εκχωρήτρια εταιρεία είναι μεγαλύτερη με μία αντασφάλιση Stop Loss παρά με μια οποιαδήποτε άλλη. Δεν πρέπει όμως να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι μια ασφαλιστική εταιρεία πρέπει να

ασφαλίζεται μόνο με ανασφάλιση Stop Loss αφού, όπως θα αναλυθεί περισσότερο σε ειδικό κεφάλαιο παρακάτω, κάθε τύπος ανασφάλισης καλύπτει με τον καλύτερο τρόπο συγκεκριμένες και ειδικές ανάγκες.

Σαν σχετικό **μειονέκτημα** της ανασφάλισης Stop Loss μπορεί να θεωρηθεί το γεγονός ότι ορισμένες φορές ο ανασφαλιστής επιβάλλει μια ποσοστιαία συμμετοχή (π.χ. 10%) της εκχωρήτριας εταιρείας στην ανασφαλιστική κάλυψη (αν και τούτο μπορεί να συμβεί και με μια Excess of Loss ανασφάλιση), οπότε ο ανασφαλιστής θα καλύπτει στο παράδειγμα το 90% του 50% πέραν του 90% των ετησίων ασφαλίσεων.

Θεωρητικώς η ανασφάλιση Stop Loss μπορεί να εφαρμοστεί σε οποιονδήποτε κλάδο ασφάλισης. Στην πράξη όμως, λόγω της φύσης της, χρησιμοποιείται κυρίως σε κλάδους όπου τα αποτελέσματα παρουσιάζουν μεγάλη αστάθεια όχι τόσο λόγω του μεγέθους των ζημιών, όσο λόγω της απρόβλεπτης συχνότητάς τους, όπως συμβαίνει στον κλάδο ασφάλισης χαλαζιού. Μπορεί, επίσης, να χρησιμοποιηθεί είτε μόνη της είτε σε συνδυασμό με αναλογική ανασφάλιση (π.χ. Quota Share), οπότε ο ρόλος της είναι η προστασία της καθαρής κράτησης της εταιρείας. Όπως όμως και αν χρησιμοποιηθεί δεν μπορεί να αποτελεί μέσον διασφάλισης κερδών για την εκχωρήτρια εταιρεία. Στην πράξη δηλαδή, ο ανασφαλιστής απαιτεί την τοποθέτηση της προτεραιότητας της εκχωρήτριας εταιρείας στο ύψος εκείνο στο οποίο αυτή έχει ήδη ζημιολόγο αποτέλεσμα πριν χρησιμοποιήσει την κάλυψη που της παρέχει η ανασφαλιστική συμφωνία. Με τον τρόπο αυτόν εξασφαλίζεται ότι η σύναψη της ανασφαλιστικής συμφωνίας γίνεται για τον περιορισμό του ενδεχόμενου ζημιολόγου αποτελέσματος της εκχωρήτριας εταιρείας και όχι για την παντελή αποφυγή του επιχειρηματικού ρίσκου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΟΡΟΙ ΤΩΝ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ



3.1. ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΟΡΟΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΩΝ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Γενικές παρατηρήσεις

Παρά τις ιδιομορφίες και ιδιαιτερότητες που μπορούν να παρουσιαστούν μεταξύ διαφορετικών κρατών και διαφορετικών αντασφαλιστικών αγορών, υπάρχουν κάποιιοι όροι που μπορούν να θεωρηθούν ως συνήθειες στις αντασφαλιστικές συμβάσεις .

Πολλοί αντασφαλιστές έχουν υιοθετήσει το σύστημα των γενικών και ειδικών όρων. Ενώ, δηλαδή, οι γενικοί όροι είναι ίδιοι σχεδόν για όλους τους κλάδους οι ειδικοί όροι (προσαρτήματα) αναφέρουν τις λεπτομέρειες για κάθε κλάδο.

Η αντασφαλιστική σύμβαση επιβεβαιώνει τις συμφωνίες που έγιναν με τέλεξ, τηλεγραφήματα, γράμματα, τέλεφαξ, ακόμη και προφορικά μεταξύ εκχωρήτριας εταιρείας και αντασφαλιστή. Συχνά, και κυρίως όταν η αντασφάλιση διενεργείται μέσω ενός μεσίτη, οι κυριότεροι όροι της συμφωνίας περιλαμβάνονται σε ένα περιληπτικό σημείωμα (reinsurance slip), ενώ το τελικό και αναλυτικό κείμενο της σύμβασης ανταλλάσσεται υπογεγραμμένο και από τα δύο μέρη πολύ αργότερα από την έναρξη ισχύος της αντασφάλισης και πολλές φορές αφού αυτή έχει ήδη λήξει. Το γεγονός αυτό υπογραμμίζει τη σχέση εμπιστοσύνης που υπάρχει κατ' αρχήν ανάμεσα στην εκχωρήτρια εταιρεία και τον αντασφαλιστή. Οποιοσδήποτε τροποποιήσεις της αντασφαλιστικής σύμβασης υπογράφονται από τα δύο μέρη και προσαρτώνται στο αρχικό κείμενο. Ακολουθεί μια περιγραφή των συνήθων όρων των συμβάσεων με σχόλια και υποδείξεις.

Όρια Ανάληψης Κινδύνου (Underwriting Limits)

Καθορίζονται τα όρια ανάληψης κινδύνου (γίνεται ειδική αναφορά εφόσον προβλέπονται διαφορετικά όρια για διαφορετικές κατηγορίες κινδύνων). Το όριο ανάληψης κινδύνου απαρτίζεται από την κράτηση και την αυτόματη αντασφαλιστική κάλυψη.

Όριο Κράτησης

Το όριο εκφράζεται αναλόγως του τύπου της σύμβασης (Quota Share ή Surplus) σε ποσοστό επί τοις εκατό (%) ή σε απόλυτο ποσό.

Συχνά η κράτηση δεν είναι ενιαία αλλά καθορίζεται από έναν πίνακα σύμφωνα με την κατηγορία του κινδύνου, όπου το ύψος της κράτησης είναι συνάρτηση είτε του ποσοστού ασφαλιστρού, είτε άλλων χαρακτηριστικών που επηρεάζουν την επέλευση του κινδύνου όπως π.χ. η κατασκευή του κτιρίου για τον κλάδο Φωτιάς ή το μεταφορικό μέσον για τον κλάδο Μεταφορών.

Συνήθως αφήνεται κάποια ελευθερία στην εκχωρήτρια εταιρεία να αποφασίζει εκείνη το ύψος της κράτησης (εντός των ορίων που προβλέπονται από την σύμβαση). Εάν συμβεί μια ζημιά η οποία καλύπτεται από ασφαλιστήριο με πρόσφατη έναρξη και η εκχωρήτρια εταιρεία δεν πρόλαβε να καθορίσει το ύψος της κράτησης, τότε, και εφόσον παρέχεται ελευθερία καθορισμού της κράτησης, η εκχωρήτρια εταιρεία πρέπει να καθορίσει την κράτησή της με τον ίδιο τρόπο που την καθόρισε σε παρόμοιους κινδύνους.

Είναι επίσης σημαντικό να αναφερθεί εάν η κράτηση αφορά σε κάθε κίνδυνο (per risk) ή σε κάθε ασφαλιστήριο (per policy). Δεν υπάρχει ενιαίος κανόνας, αλλά το ζήτημα πρέπει να αναλυθεί σύμφωνα με τη διόρθωση του χαρτοφυλακίου και την πολιτική της εταιρείας όσον αφορά στην ανάληψη των κινδύνων. Πάντως, στη δεύτερη επιλογή η εκχωρήτρια εταιρεία θα αντιμετωπίσει πιθανόν πρόβλημα συσσώρευσης ζημιών από ένα γεγονός και επομένως ενδείκνυται να αγοράσει Catastrophe Excess of Loss αντασφάλιση για την προστασία της κράτησής της. Σ' αυτήν την περίπτωση αυτό πρέπει να αναφέρεται στους όρους της αναλογικής της σύμβασης.

Αντασφαλιστική κάλυψη (Εκχώρηση) (Cession)

Στις αντασφαλίσεις Quota Share η αντασφαλιστική κάλυψη εκφράζεται σαν ποσοστό του κινδύνου, ενώ στις Surplus σαν ένα πολλαπλάσιο της κράτησης της εκχωρήτριας εταιρείας (αναλόγως του αριθμού των γραμμών).

Κατανομή της Αντασφάλισης (Εκχώρησης)

Αναφέρεται το ποσοστό της συνολικής εκχώρησης που αποδίδεται στο συγκεκριμένο αντασφαλιστή στην περίπτωση όπου μια αντασφαλιστική σύμβαση έχει πολλούς αντασφαλιστές (π.χ. το μερίδιο του αντασφαλιστή είναι 20% του 60% της εκχώρησης Quota Share, δηλαδή 12% της Quota Share ή το μερίδιο του αντασφαλιστή είναι 10%, ίσο με τρις γραμμές και μέγιστο ποσό τα 1.000 ευρώ.

Προαιρετική Αντασφάλιση

Ο όρος υποδεικνύει στην εκχωρήτρια εταιρεία ότι ο αντασφαλιστής μπορεί να δεχθεί μαζί με τις συμβατικές εκχωρήσεις και κάποιες προαιρετικές, με την προϋπόθεση ότι θα τις αποδεχθεί ρητώς και με διαφορετικούς οικονομικούς όρους από εκείνους των συμβατικών.

Συχνά, επίσης, δίνεται το δικαίωμα στην εκχωρήτρια εταιρεία να αντασφαλίσει ολόκληρο ή μέρος κάποιων κινδύνων προαιρετικά στον συμβατικό της αντασφαλιστή ή σε άλλους αντασφαλιστές, εφόσον κρίνει ότι με αυτόν τον τρόπο προστατεύει τα αποτελέσματα της σύμβασης και επομένως τα συμφέροντα των δύο μερών.

Όροι Εκχώρησης

Οι εκχωρήσεις πρέπει να ακολουθούν τους αρχικούς όρους όσον αφορά στις καλύψεις και στα ασφάλιστρα. Είναι μια από τις βασικές αρχές των αναλογικών αντασφαλίσεων ότι ο αντασφαλιστής ακολουθεί τις τύχες της εκχωρήτριας εταιρείας σε όλα τα τεχνικά στάδια των ασφαλιστικών εργασιών.

Στο πλαίσιο αυτό, η εκχωρήτρια εταιρεία δεν πρέπει να κρατήσει για λογαριασμό της το μέρος της αρχικής ασφάλισης που φαίνεται σε αυτήν ελκυστικό και να εκχωρήσει στον αντασφαλιστή το υπόλοιπο μέρος που θεωρείται βεβαρυσμένο. Για παράδειγμα, σ' ένα ασφαλιστήριο Φωτιάς, η εκχωρήτρια εταιρεία πρέπει να έχει ομοιόμορφη κράτηση στον κίνδυνο Φωτιάς και στους συμπληρωματικούς κινδύνους. Με τον ίδιο τρόπο, σ' ένα ασφαλιστήριο Ατυχημάτων η κράτηση πρέπει να είναι ομοιόμορφη στον κίνδυνο Θανάτου, Ανικανότητας και Ιατροφαρμακευτικών δαπανών.

Σχετικά με τα αφσάλιστρα, πρέπει να προσδιορίζεται εάν η εκχώρηση γίνεται βάσει των καθαρών ή των μικτών (που περιλαμβάνουν και τις επιβαρύνσεις για το δικαίωμα συμβολαίου κλπ.).

Επίσης, προσδιορίζεται το νόμισμα στο οποίο γίνονται οι εκχωρήσεις και το οποίο συνήθως συμπίπτει με εκείνο του αρχικού ασφαλιστηρίου.

Μεταβολές

Ο αντασφαλιστής θα ακολουθεί τις μεταβολές των αρχικών ασφαλιστηρίων, εφόσον βέβαια αυτές είναι στα πλαίσια της αντασφαλιστικής σύμβασης από άποψη ορίων, καλύψεων κλπ.

Καλύψεις, Εξαιρέσεις

Οι καλύψεις και οι εξαιρέσεις πρέπει να είναι κατά το δυνατόν σαφείς ώστε ν' αποφεύγονται παρερμηνείες. Για παράδειγμα, είναι σκόπιμο ν' αποφεύγονται ρητώς οι καλύψεις οι οποίες αποτελούν το αντικείμενο της αντασφάλισης αντί ν' αναφέρεται γενικώς ότι αντικείμενο της αντασφάλισης αποτελεί ό,τι ασφαρίζεται στο κράτος Ατυχημάτων. Επίσης, όταν υπάρχουν τιμολόγια ασφάλισης ή τύποι ασφαλιστηρίων συμβολαίων που έχουν επιβληθεί από αρμόδια όργανα (Υπουργεία, Ενώσεις Ασφαλιστικών Εταιρειών κλπ.) συνήθως αναφέρεται ότι αυτά αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της αντασφαλιστικής σύμβασης. Στην περίπτωση προβλέπεται ότι η εκχωρήτρια θα ενημερώσει τον αντασφαλιστή για τυχόν *σημαντικές* μεταβολές στα τιμολόγια και στους όρους των ασφαλιστηρίων. Παρά το σχετικώς άοριστο περιεχόμενο του όρου *σημαντικές*, θεωρείται ότι τούτο εννοεί μεταβολές στη φύση των κινδύνων, επέκταση των ασφαλιστηρίων σε νέες καλύψεις κλπ. Δεν συνηθίζεται να προβλέπεται διακοπή της αντασφαλιστικής σύμβασης για την περίπτωση των *σημαντικών* μεταβολών. Τα δύο μέρη πρέπει να προσπαθήσουν να έλθουν σε κοινή συμφωνία σχετικά με τη συνέχιση της συνεργασίας στη νέα βάση.

Αναγγελία Ζημιών (Loss Advice)

Σύμφωνα με τον όρο αυτό, η εκχωρήτρια εταιρεία υποχρεούται να αναγγείλει στον αντασφαλιστή κάθε ζημιά το ύψος της οποίας ξεπερνά ένα όριο το οποίο καθορίζεται στη σύμβαση. Το ύψος αυτό δεν αναφέρεται στο συνολικό ποσό της ζημιάς, αλλά στο μέρος που αναλογεί στη συγκεκριμένη σύμβαση.

Για παράδειγμα εάν το μεγαλύτερο μέρος της ζημιάς αναλογεί σε προαιρετικούς αντασφαλιστές και μόνο ένα μικρό μέρος αφορά στον αντασφαλιστή (ή τους αντασφαλιστές) της συγκεκριμένης σύμβασης τότε δεν υπάρχει υποχρέωση αναγγελίας. Διευκρινίζεται ότι η αναγγελία γίνεται με βάση την αρχική ή μια μετέπειτα εκτίμηση της εκχωρήτριας εταιρείας όσον αφορά στο τελικό ύψος της αποζημίωσης και δεν αποτελεί δέσμευση για οποιαδήποτε μελλοντική εξέλιξη της ζημιάς. Ο αντασφαλιστής αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην εφαρμογή του όρου αυτού, κυρίως γιατί έτσι έχει τη δυνατότητα να διαμορφώσει ανάλογα την πολιτική ρευστότητας και επενδύσεων που θα ακολουθήσει (εφόσον χρειαστεί θα διατηρήσει πρόσθετα αποθέματα). Επιπλέον, δίνεται σε αυτόν η ευκαιρία να πληροφορηθεί την πορεία των εργασιών που σχετίζονται με την αντασφαλιστική σύμβαση και ιδιαίτερος εάν δεν έχει λάβει προσφάτως αντασφαλιστικό λογαριασμό και στατιστικά στοιχεία.

Ζημιές μετρητοίς (Cash Loss)

Ο όρος δίνει τη δυνατότητα στην εκχωρήτρια εταιρεία να ζητήσει από τον αντασφαλιστή άμεση καταβολή της αναλογίας του σε μια ζημιά, εφόσον το ποσό αυτής ξεπερνά το όριο που προβλέπεται από τη σύμβαση. Συνήθως το όριο ταυτίζεται με εκείνο της αναγγελίας ζημιών και στον καθορισμό του πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η οικονομική επιφάνεια αλλά και η ρευστότητα της εκχωρήτριας εταιρείας. Από την άποψη αυτή, το όριο δεν πρέπει να τίθεται ψηλότερα από εκεί που επιτρέπει η κατάσταση της εταιρείας, αλλά ούτε ιδιαίτερα χαμηλά, ώστε να αποφεύγεται συχνή χρήση του δικαιώματος, γεγονός το οποίο θα αυξήσει το διαχειριστικό κόστος.

Η σπουδαιότητα του δικαιώματος αυτού για την εκχωρήτρια εταιρεία είναι προφανής, αφού την απαλλάσσει από την υποχρέωση να διατηρεί μεγάλα κεφάλαια σε ρευστή μορφή ή να προσφεύγει σε δανεισμό. Εν τούτοις, ο αντασφαλιστής έχει συνήθως το δικαίωμα να αφαιρεί από το ποσόν της πληρωμής μετρητοίς τυχόν υπόλοιπα που οφείλονται σε αυτόν από την ίδια ή ακόμα και από άλλη αντασφαλιστική σύμβαση που έχει συνάψει με την συγκεκριμένη εκχωρήτρια εταιρεία.

Διακανονισμός Ζημιών

Η εκχωρήτρια εταιρεία είναι κατ' αρχήν ελεύθερη όσον αφορά στο διακανονισμό των ζημιών. Επιδίωξή της πρέπει να είναι η δίκαιη αποκατάσταση της ζημιάς που υπέστη ο ασφαλιζόμενός της, χωρίς ταυτοχρόνως να επιδεικνύει υπερβολική γενναιοδωρία η οποία θα βλάψει τα αποτελέσματα της αντασφαλιστικής της σύμβασης. Με άλλα λόγια, η εταιρεία πρέπει να ενεργεί όπως θα ενεργούσε εάν δεν ήταν αντασφαλισμένη. Σε ορισμένες περιπτώσεις η σύμβαση προβλέπει ότι η εκχωρήτρια εταιρεία πρέπει να έχει τη συναίνεση του αντασφαλιστή (ή του Leader αντασφαλιστή εφόσον οι αντασφαλιστές της σύμβασης είναι πολλοί), πριν προχωρήσει στον οριστικό διακανονισμό μιας αποζημίωσης.

Αν και συχνά δεν αναφέρεται, θεωρείται επίσης ότι πρέπει να εξασφαλιστεί η συμφωνία του αντασφαλιστή πριν την πληρωμή οποιασδήποτε χαριστικής αποζημίωσης (*ex gratia*).

Τέλος, διευκρινίζεται ότι, το κόστος πραγματογνωμόνων και των δικηγόρων επιβαρύνει το κόστος της αποζημίωσης και επιμερίζεται μεταξύ των δύο μερών με την αναλογία με την οποία συμμετέχουν στον κίνδυνο, ενώ ο ίδιος ο διακανονισμός ισχύει για τυχόν επανεισπράξεις.

Αντασφαλιστικές Προμήθειες

Θεωρητικώς, η αντασφαλιστική προμήθεια εκφρασμένη σαν ποσοστό των εκχωρηθέντων αντασφαλιστρών, δίνεται από τον αντασφαλιστή στην εκχωρήτρια εταιρεία για την κάλυψη των εξόδων πρόσκτησης και διαχείρισης των εργασιών. Επομένως, το ύψος της προμήθειας έπρεπε να είναι άμεσα συσχετισμένο με τους παραπάνω παράγοντες. Στην πράξη όμως, επειδή είναι ιδιαίτερα δύσκολο να εκτιμηθεί το ακριβές κόστος κάθε κλάδου ασφάλισης, το ύψος της αντασφαλιστικής προμήθειας είναι ένα προϊόν συμβιβασμού στο οποίο λαμβάνεται υπόψη τόσο το υποτιθέμενο κόστος της εκχωρήτριας εταιρείας, όσο και άλλοι παράγοντες οι οποίοι συχνά παίζουν καθοριστικό ρόλο. Τέτοιοι παράγοντες είναι:

Το είδος και η ποιότητα του αντασφαλιζόμενου χαρτοφυλακίου

Η ισορροπία της αντασφαλιστικής σύμβασης. Είναι προφανές ότι όσο μεγαλύτερος είναι ο όγκος των αντασφαλιστρών, με δεδομένο το μέγιστο ποσό αντασφάλισης, τόσο περισσότερο θεωρείται ισορροπημένη η αντασφαλιστική

σύμβαση και τόσο μεγαλύτερη προμήθεια είναι πρόθυμος να δώσει ο αντασφαλιστής. Αλλιώς, ο αντασφαλιστής θα πιέζει για μείωση του μέγιστου ποσού αντασφάλισης. Τα αποτελέσματα της αντασφαλιστικής σύμβασης στο παρελθόν. Όσο περισσότερο κερδοφόρος έχει αποδειχθεί η σύμβαση τόσο μεγαλύτερη προμήθεια δικαιολογείται.

Η κατάσταση της αντασφαλιστικής αγοράς.

Οι παραπάνω παράγοντες συντελούν ορισμένες φορές στο υφίστανται αντασφαλιστικές προμήθειες οι οποίες δεν καλύπτουν ούτε τα έξοδα πρόσκτησης και διαχείρισης των εργασιών από τις εκχωρήτριες εταιρείες.

Σε ορισμένες περιπτώσεις δεν προβλέπεται η χορήγηση αντασφαλιστικής προμήθειας, αλλά η εκχώρηση στον αντασφαλιστή γίνεται με βάση ένα καθαρό ασφάλιστρο το οποίο απαιτεί ο αντασφαλιστής.

Πολλές φορές η αντασφαλιστική προμήθεια δεν είναι ένα σταθερό ποσοστό, αλλά εξαρτάται από το αποτέλεσμα της σύμβασης και συγκεκριμένα από το ποσοστό ζημιάς (Loss Ratio). Οι συνηθέστεροι τρόποι καθορισμού της τελικής προμήθειας στην περίπτωση αυτή είναι:

1) Συμπληρωματική προμήθεια

Συμφωνείται ότι εκτός από την βασική προμήθεια ο αντασφαλιστής θα χορηγήσει και μία συμπληρωματική. Η προμήθεια αυτή μπορεί τελικά να μη διθεί γιατί και το ύψος της εξαρτώνται από το Ποσοστό Ζημιάς της σύμβασης.

Με συμπληρωματική προμήθεια *σταθερού ποσοστού*, ο αντασφαλιστής θα πληρώσει συμπληρωματική προμήθεια 2,5% εφόσον το ποσοστό ζημιάς είναι λιγότερο από 35%.

Με συμπληρωματική προμήθεια *κυμαίνόμενου ποσοστού*, ο αντασφαλιστής θα πληρώσει την προμήθεια ως εξής:

<u>Ποσοστό Ζημιάς</u>	<u>Βασική Προμήθεια</u>	<u>Συμπληρωματική Προμήθεια</u>	<u>Συνολική Προμήθεια</u>
35% ή μεγαλύτερο	40%	-	40%
30% - 34,99%	40%	2.5%	42,5%
30% - 29,99%	40%	5.0%	45%
0 - 24,99%	40%	7,5%	47,5%

2) Κλιμακωτή Προμήθεια

Συμφωνείται ότι η προμήθεια θα είναι συνάρτηση του ποσοστού ζημιάς και θα κυμαίνεται με βάση μια κλίμακα η οποία μπορεί να καθοριστεί οσοδήποτε μεγάλη συμφωνήσουν τα δύο μέρη.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

Μέγιστη προμήθεια 50% για ποσοστό ζημιάς 30% ή μικρότερο

Ελάχιστη προμήθεια 30% για ποσοστό ζημιάς 50% ή μεγαλύτερο

Εάν το ποσοστό ζημιάς είναι μεταξύ 50% και 30% και ισούται π.χ. με 50% - χ% τότε η προμήθεια θα ισούται με 30% + χ%

Ο παραπάνω τρόπος υπολογισμού μπορεί επίσης να προβλέπει και μεταφορά ποσών για τον υπολογισμό της προμήθειας στην επόμενη χρήση, εφόσον το ποσοστό ζημιάς της παρούσας χρήσης είναι μεγαλύτερο ή μικρότερο των δύο ακραίων τιμών της κλίμακας.

Ο καθορισμός της αντασφαλιστικής προμήθειας σε βάση κυμαινόμενου ποσού, σε αντίθεση με το σταθερό ποσοστό, θεωρείται περισσότερο δίκαιος αφού ανταμείβει περισσότερο την εκχωρήτρια εταιρεία για την κερδοφόρα πολιτική της.

Προμήθεια Κέρδους

Εκτός από την βασική αντασφαλιστική προμήθεια, συνηθίζεται και η παροχή από τον αντασφαλιστή μιας προμήθειας κέρδους. Η προμήθεια κέρδους χορηγείται σαν ένα κίνητρο για την εκχωρήτρια εταιρεία, ώστε να διαχειριστεί την σύμβαση με τον αποδοτικότερο τρόπο. Η επιτρεπόμενη περίοδος για μεταφορά ζημιών εξαρτάται από την ισορροπία της σύμβασης και το περιθώριο που αφήνει για απορρόφηση των διακυμάνσεων στα αποτελέσματά της. Συχνά η απόδοση προμήθεια κέρδους εξαρτάται από το συνδυασμένο αποτέλεσμα περισσότερων της μιας αντασφαλιστικών συμβάσεων.

Τα συνηθέστερα συστήματα προμήθειας κέρδους είναι:
 προμήθεια κέρδους σταθερού ποσοστού όπου ο αντασφαλιστής πληρώνει ένα ποσοστό επί του ετήσιου κέρδους της σύμβασης το οποίο υπολογίζεται ως η διαφορά των εσόδων του αντασφαλιστή και των εξόδων του.

Προμήθεια κέρδους κλιμακωτή όπου ο αντασφαλιστής πληρώνει π.χ. 20% προμήθεια κέρδους επί του ετήσιου κέρδους της σύμβασης μέχρι 10% των αντασφαλίσεων και 30% προμήθεια κέρδους επί του ετήσιου κέρδους που υπερβαίνει το 10% των αντασφαλίσεων

Προμήθεια κέρδους με βάση τον μέσο όρο τριών ετών

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ :

Ο αντασφαλιστής πληρώνει π.χ. 20% προμήθεια κέρδους επί των κερδών που υπολογίζονται σύμφωνα με το παρακάτω παράδειγμα

<u>Έτος</u>	<u>Αποτέλεσμα</u>	<u>Υπολογισμός Κέρδους</u>	<u>Προμήθεια Κέρδους 20%</u>
1	-5.000	$1/1 * (-5.000) = -5.000$	-
2	-3.000	$1/2 * (-5.000-3.000) = -4.000$	-
3	13.000	$1/3 * (-5.000-3.000+13.000) = 1.667$	333
4	14.000	$1/3 * (-3.000+13.000+14.000) = 8.000$	1.600
5	20.000	$1/3 * (13.000+14.000+20.000) = 15.667$	3.133
	39.000		5.066

Είσοδος – Έξοδος Χαρτοφυλακίου Ασφαλίσεων

Σε περίπτωση τερματισμού της αντασφαλιστικής σύμβασης με κάποιον ή κάποιους αντασφαλιστές ή σε περίπτωση μεταβολής των μεριδίων από έτος σε έτος σε κάποια αντασφαλιστική σύμβαση, υπάρχουν οι εξής επιλογές:

Φυσιολογική εκπνοή

Η ευθύνη του αντασφαλιστή σε όλες τις μέχρι την λήξη τους. Αυτό συμβαίνει και όταν υπάρχουν ασφάλιστρα με εκχωρήσεις που είναι σε ισχύ την ημερομηνία τερματισμού της σύμβασης συνεχίζεται διάρκεια μεγαλύτερη του έτους. Επίσης

όλες οι μεταβολές επί των ασφαλιστρών αυτών δεσμεύουν τον αντασφαλιστή με τον οποίο διεκόπη η σύμβαση και όχι τον νέο αντασφαλιστή εκτός κι αν έχει συμφωνηθεί κάτι διαφορετικό.

Οι ζημιές που συμβαίνουν κατά τη διάρκεια της εκπνοής καλύπτονται επίσης από τον προηγούμενο αντασφαλιστή, εφόσον αφορούν σε ασφαλιστήρια που τέθηκαν σε ισχύ πριν την ημερομηνία τερματισμού.

Η επιλογή της φυσιολογικής εκπνοής παρά το γεγονός ότι είναι ακριβείς και δίκαιη, είναι προφανές ότι συνεπάγεται μεγάλο διαχειριστικό κόστος. Γι αυτό στην πράξη επιλέγεται κυρίως για κλάδους Μεταφορών, Αεροσκάφων, Πιστώσεων και Μηχανολογίας, εκεί δηλαδή που χρησιμοποιείται το ασφαλιστικό έτος ως η καλύτερη δυνατή λύση.

Έξοδος χαρτοφυλακίου με την αναλογική μέθοδο (pro rata temporis)

Σύμφωνα με την επιλογή αυτή, τα μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα από κάθε ασφαλιστήριο, συνιστούν το χαρτοφυλάκιο το οποίο χρεώνεται στον εκχωρούντα αντασφαλιστή και πιστώνεται στον νεοεισερχόμενο. Η επιλογή αυτή είναι επίσης ακριβείς αλλά συνεπάγεται μεγάλο διαχειριστικό κόστος.

Έξοδος χαρτοφυλακίου με τη μέθοδο της ημίσεως (half system)

Ο υπολογισμός της γίνεται ως εξής : αντασφάλιστρα – προμήθειες / 2

Η μέθοδος υποθέτει ότι οι λήξεις των ασφαλιστηρίων κατανέμονται ομοιόμορφα στη διάρκεια του 12μηνου και χρησιμοποιείται συχνά λόγω της συχνότητας της.

Εξαγορά Χαρτοφυλακίου Ζημιών

Πολλές φορές κατά τον τερματισμό μιας σύμβασης συμφωνείται η εξαγορά των εκκρεμών ζημιών (κυρίως στον κλάδο φωτιάς και ατυχημάτων). Με την υπόθεση ότι η πρόβλεψη των αποθεμάτων για τις εκκρεμείς ζημιές αναλογίας αντασφαλιστή είναι ρεαλιστική. Συχνά συμφωνείται ότι εφόσον στο μέλλον αποδειχθεί ότι υπάρχει μεγάλη απόκλιση μεταξύ του τελικού ποσού διακανονισμού των ζημιών και εκείνου στο οποίο έγινε η εξαγορά, τότε τα ενδιαφερόμενα μέρη θα διορθώσουν αναλόγως τον λογαριασμό.

Τερματισμός – Ακύρωση μιας αντασφαλιστικής σύμβασης

Για τον τερματισμό μιας αντασφαλιστικής σύμβασης απαιτείται έγγραφη ειδοποίηση, συνήθως τριών ή και περισσότερων μηνών πριν το τέλος του έτους στο οποίο υπάρχει πρόθεση τερματισμού. Εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων οι οποίες προβλέπονται στο κείμενο της σύμβασης, μία σύμβαση συνήθως λήγει την 31^η Δεκεμβρίου.

Η τήρηση της έγγραφης προειδοποίησης είναι υποχρεωτική και γίνεται ακόμη και όταν κάποιο από τα ενδιαφερόμενα μέρη δεν έχει ως πρόθεση την οριστική καταγγελία της σύμβασης, αλλά προτάσεις για τροποποίηση της. Η προειδοποίηση ονομάζεται Προσωρινή Καταγγελία. Στο διάστημα που μεσολαβεί από την Προσωρινή Καταγγελία μέχρι το τέλος του έτους, η σύμβαση ισχύει κανονικά. Στο τέλος του έτους και εφόσον έχει υπάρξει η προσωρινή καταγγελία, δύο ενδεχόμενα είναι δυνατά:

- α) η Οριστική Καταγγελία (τερματισμός της σύμβασης)
- β) η ανανέωση της σύμβασης με τροποποιήσεις ή και με τους ίδιους όρους.

3.2. ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΟΡΟΙ ΜΗ ΑΝΑΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Γενικές Παρατηρήσεις

Όπως αναφέρθηκε και στις αναλογικές συμβάσεις, παρά τις διαφορές από χώρα σε χώρα και από αγορά σε αγορά, υπάρχουν βασικοί όροι οι οποίοι λίγο ως πολύ είναι κοινοί στις μη αναλογικές συμβάσεις. Είναι πολύ συχνότερη στις μη αναλογικές συμβάσεις η τοποθέτηση μιας αντασφάλισης μέσω μεσίτη (broker), ο οποίος μάλιστα συχνά επιβάλλει τους όρους των συμβάσεων στους αντασφαλιστές χρησιμοποιώντας κοινά και ενιαία κείμενα.

Στη συνέχεια επιχειρείται μια αναφορά και ένας σύντομος σχολιασμός των συνηθέστερων όρων των μη αναλογικών αντασφαλιστικών συμβάσεων.

Αντικείμενο της Σύμβασης

Η σύμβαση καλύπτει ζημιές που συμβαίνουν στη διάρκεια ισχύος της. Είναι εμφανής η διαφορά με τις αναλογικές συμβάσεις. Εδώ καλύπτονται ζημιές, σε αντίθεση με τις αναλογικές συμβάσεις όπου καλύπτονται ασφαλισμένα κεφάλαια.

Μια άλλη διαφορά είναι ότι στις συμβάσεις αυτές καλύπτονται ζημιές που συμβαίνουν στη διάρκεια της χρήσης, ανεξαρτήτως της ημερομηνίας έναρξης των κινδύνων, η οποία μπορεί να είναι πριν την ημερομηνία έναρξης της σύμβασης. Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί μια μη αναλογική σύμβαση να καλύπτει ζημιές, αλλά επί ασφαλιστηρίων με ημερομηνία έναρξης μεταγενέστερη της ημερομηνίας έναρξης της σύμβασης, δηλαδή σύμβαση με βάση το ασφαλιστικό έτος, όπως και στις αναλογικές συμβάσεις. Όμως αυτό δεν είναι η συνήθης περίπτωση.

Η περίοδος της σύμβασης είναι συνήθως 12 μήνες και όχι απεριόριστη ενώ μετά την παρέλευση του 12μηνου, η σύμβαση λήγει και πρέπει τα δύο μέρη να εκφράσουν ρητώς τη βούληση τους για ανανέωσή της εάν αυτή είναι η πρόθεσή τους.

Οι εξαιρέσεις από την αντασφαλιστική σύμβαση πρέπει να αναφέρονται ρητώς στο κείμενο.

Πολιτική της Εκχωρήτριας Εταιρείας στην Ανάληψη Κινδύνων (Underwriting)

Ο όρος είναι μεγάλης σημασίας στις μη αναλογικές συμβάσεις. Ενώ στις αναλογικές, μια μεταβολή π.χ. της κράτησης της εκχωρήτριας εταιρείας δεν δημιουργεί άμεσο πρόβλημα στον αντασφαλιστή όταν αυτή δεν επηρεάζει τις εκχωρήσεις, στις μη αναλογικές συμβάσεις μια τέτοια μεταβολή μπορεί να αυξήσει σημαντικά την έκθεση του αντασφαλιστή στον κίνδυνο, δηλαδή στις ζημιές που καλύπτονται αντασφαλιστικά. Για τον λόγο αυτόν, ο αντασφαλιστής ενδιαφέρεται να εισάγει τον όρο περί μη μεταβολής της πολιτικής αποδοχής και ανάληψης κινδύνων εκ μέρους της εκχωρήτριας εταιρείας, χωρίς την προηγούμενη συναίνεση του αντασφαλιστή.

Παράδειγμα μεταβολής της πολιτικής της εκχωρήτριας εταιρείας:
Στον κλάδο μεταφορών την στιγμή της σύναψης μιας σύμβασης Excess of Loss η εκχωρήτρια εταιρεία καλύπτει μόνο χερσαίες μεταφορές. Κατόπιν όμως πίεσης εκ μέρους ενός σημαντικού πελάτη, η εταιρεία αρχίζει να καλύπτει και θαλάσσιες μεταφορές. Παρόμοια, από άποψη αποτελέσματος για τον Excess of Loss αντασφαλιστή, είναι και η περίπτωση μεταβολής του αντασφαλιστικού προγράμματος της εκχωρήτριας εταιρείας επί του οποίου ο αντασφαλιστής μιας Excess of Loss σύμβασης, η οποία προστατεύει την κράτηση της εκχωρήτριας εταιρείας, έχει βασίσει τις πληροφορίες του. Παράδειγμα:

Η εκχωρήτρια εταιρεία προστατεύει την κράτηση της από μια Quota Share σύμβαση με μια Excess of Loss Working Cover. Εάν για κάποιο λόγο η Quota Share σύμβαση τερματιστεί μέσα στη διάρκεια του έτους, η Excess of Loss σύμβαση εκτίθεται αυτομάτως περισσότερο στις ζημιές, αφού η εκχωρήτρια εταιρεία τώρα κρατά ολόκληρο τον κίνδυνο και όχι μόνο το μέρος του κινδύνου που πριν αποτελούσε καθαρή κράτηση.

Για να αποφευχθούν τέτοιου είδους προβλήματα, συνήθως ο αντασφαλιστής της μη αναλογικής σύμβασης επιβάλει ότι η αντασφαλιστικές συμβάσεις θα διατηρηθούν ως έχουν ή θα θεωρηθούν ότι διατηρούνται ως έχουν. Με άλλα λόγια, στο παράδειγμα ο αντασφαλιστής θα πληρώσει μόνο εκείνο το μέρος της ζημιάς το οποίο θα πλήρωνε εάν η Quota Share σύμβαση εξακολουθούσε να είναι σε ισχύ.

Τέλος, εάν η πολιτική της εκχωρήτριας εταιρείας μεταβληθεί για λόγους πέραν της θέλησής της (όπως αλλαγή νομοθεσίας), τότε σύμφωνα με τον όρο τα

δύο μέρη θα επαναδιαπραγματευθούν τη σύμβαση με σκοπό να φτάσουν σε μια κοινή συμφωνία. Αν τέτοια συμφωνία δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί, τότε η σύμβαση θα λειτουργήσει ως εάν καμία μεταβολή δεν έχει συμβεί και η ευθύνη του αντασφαλιστή θα παραμείνει όπως πριν.

Καθαρή Κράτηση (Net Retained Lines)

Η σύμβαση προστατεύει ζημιές που αφορούν στη καθαρή κράτηση της εκχωρήτριας εταιρείας.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

Σε ένα ασφαλιστήριο μεταφορών (cargo) η εταιρεία κρατάει 10.000 ευρώ και αντασφαλίζει με σύμβαση Surplus 70.000 ευρώ. Από τα 10.000 ευρώ εκχωρεί 60% με Quota Share σε άλλες εταιρείες. Επομένως, η καθαρή κράτηση της εταιρείας είναι 4.000 ευρώ. Σύμφωνα με τη συνήθη πρακτική, η ευθύνη του αντασφαλιστή δεν μπορεί να αυξηθεί εξαιτίας λάθους ή παράλειψης της εκχωρήτριας εταιρείας να ακολουθήσει τη συνηθισμένη πολιτική καθαρής κράτησης της, ούτε λόγω ενδεχόμενης αδυναμίας άλλου αντασφαλιστή της να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του. Καθίσταται, δηλαδή, προφανές ότι ο σκοπός της μη αναλογικής αντασφάλισης είναι να καλύψει ζημιές της εκχωρήτριας εταιρείας επί κινδύνων, τους οποίους έχει αναλάβει πρωτογενώς και με δεδομένο το πλαίσιο της πολιτικής της όσον αφορά στην ανάληψη των κινδύνων, και στην κάλυψή της με αναλογικές συμβάσεις. Δεν είναι σκοπός της μη αναλογικής σύμβασης η κάλυψη τεχνικών και διοικητικών λαθών, ούτε η κάλυψη οικονομικών κινδύνων (οικονομική ανεπάρκεια άλλου αντασφαλιστή).

Όριο Κάλυψης και Ποσοστό Συμμετοχής

Ορίζεται η αντασφαλιστική κάλυψη και το ποσοστό συμμετοχής του αντασφαλιστή.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

Ο αντασφαλιστής δέχεται ένα ποσοστό 20% σε μια κάλυψη 100.000 ευρώ πέραν των 5.000 ευρώ. Σε μια ζημιά 30.000 ευρώ ο αντασφαλιστής θα πληρώσει το 20% των 25.000 ευρώ ενώ η εκχωρήτρια εταιρεία θα πληρώσει 5.000 ευρώ.

Τελική Καθαρή Ζημιά (Ultimate net loss)

Σαν τελική καθαρή ζημιά θεωρείται εκείνο το ποσό, το οποίο η εκχωρήτρια εταιρεία πληρώνει περιλαμβανομένων και όλων των εξόδων, αφαιρούμενων όμως αυτών που σχετίζονται με τους μισθούς των υπαλλήλων της εταιρείας. Οποιοσδήποτε επανεισπράξεις, καθώς και μέρη της ζημιάς τα οποία πληρώνονται από προϋπάρχουσες αντασφαλίσεις θα αφαιρούνται επίσης.

Οποιοσδήποτε επανεισπράξεις μετά τον διακανονισμό της ζημιάς θα διακανονισθούν μεταξύ των δύο μερών ως εάν είχαν γίνει πριν τον διακανονισμό της μιας και επομένως τα δύο μέρη θα προβαίνουν στις αναγκαίες εκκαθαρίσεις. Τέλο,σ, η εκχωρήτρια εταιρεία έχει το δικαίωμα να χρεώνει τον αντασφαλιστή της με την αναλογία του στη ζημιά, έστω και αν η τελική καθαρή ζημιά δεν έχει ακόμα προσδιοριστεί. Τούτο σημαίνει ότι, οι αντασφαλιστές είναι κατ' αρχήν υποχρεωμένοι να πιστώσουν την εταιρεία με την πλήρη αναλογία τους στη ζημιά έστω και αν οι πιθανότητες για επανείσπραξη μέρους της ζημιάς είναι μεγάλες. Φυσικά, μόλις η επανείσπραξη υλοποιηθεί, η αναλογία των αντασφαλιστών πρέπει να επιστραφεί αμέσως.

Αποκατάσταση (Reinstatement)

Σε περίπτωση χρησιμοποίησης μέρους της αντασφαλιστικής κάλυψης από την εκχωρήτρια εταιρεία κατόπιν ενός ζημιογόνου γεγονός, η κάλυψη θα αποκατασταθεί πάλι στο αρχικό της ύψος. Τούτο θα γίνει αυτομάτως από την ημερομηνία έναρξης του ζημιογόνου γεγονότος και η εκχωρήτρια εταιρεία υποχρεούται στην καταβολή πρόσθετου ασφαλιστρού, το οποίο συνήθως είναι ανάλογο προς το ποσό της κάλυψης που αποκαθίσταται, δηλαδή αν η κάλυψη που χρησιμοποιήθηκε είναι το 100% της αρχικής, τα πρόσθετα ασφάλιστρα θα είναι ίσα με το 100% των αρχικών ετήσιων αντασφαλιστρών, αλλιώς θα εφαρμοστεί αναλογία. Συνήθως δεν εφαρμόζεται αναλογία ως προς το χρονικό διάστημα που απομένει μέχρι το τέλος του έτους. Δηλαδή, αν το ζημιογόνο γεγονός συμβεί στο μέσο του έτους και χρειαστεί αποκατάσταση ολόκληρης της αντασφαλιστικής κάλυψης, η εκχωρήτρια εταιρεία θα πρέπει να πληρώσει για αυτό ολόκληρο το ποσό των αντασφαλιστρών χωρίς να ληφθεί υπόψη ότι έχει παρέλθει το μισό έτος.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ:

Η εκχωρήτρια εταιρεία προστατεύει τον κλάδο φωτιάς με Catastrophe Excess of Loss για 2.000.000 ευρώ πέραν των 20.000 ευρώ για κάθε ζημιόγνο γεγονός. Η σύμβαση προβλέπει μία αποκατάσταση με υποχρέωση καταβολής πρόσθετων αντασφαλιστρών αναλογικών ως προς το ποσό της αποκατάστασης. Έστω ότι συμβαίνει τον Φεβρουάριο ένας σεισμός από τον οποίο προκαλούνται ζημιές 35.000 ευρώ εκ των οποίων 15.000 ευρώ είναι η αναλογία του αντασφαλιστή και μία ανεμοθύελλα τον Σεπτέμβριο από την οποία προκαλούνται ζημιές 100.000 ευρώ εκ των οποίων 80.000 ευρώ είναι η αναλογία του αντασφαλιστή.

Από το πρώτο γεγονός η κάλυψη μειώνεται από 2.000.000 ευρώ σε 1.985.000 ευρώ και επομένως η αποκατάσταση ισχύει για 15.000 ευρώ κάλυψης. Τα επιπλέον αντασφάλιστρα θα είναι ίσα με το αποτέλεσμα του τύπου:

Αρχικά ετήσια αντασφάλιστρα * 15.000 / 2.000.000

Από το δεύτερο γεγονός η κάλυψη μειώνεται από 2.000.000 ευρώ σε 1.920.000 ευρώ και επομένως η αποκατάσταση ισχύει για 80.000 ευρώ κάλυψης. Τα επιπλέον αντασφάλιστρα θα είναι ίσα με το αποτέλεσμα του τύπου:

Αρχικά ετήσια αντασφάλιστρα * 80.000 / 2.000.000

Εάν μέχρι το τέλος του έτους δεν συμβεί άλλο γεγονός, η κάλυψη θα ισχύει για 2.000.000 ευρώ ενώ η αποκατάσταση η οποία έχει χρησιμοποιήσει η εκχωρήτρια εταιρεία είναι ίση με 95.000 ευρώ κάλυψης, δηλαδή ποσό πολύ μικρότερο από 2.000.000 ευρώ το οποίο είναι το μέγιστο ποσό που στο συγκεκριμένο παράδειγμα η εκχωρήτρια εταιρεία είχε το δικαίωμα να αποκαταστήσει.

Σημειώνεται ότι, επειδή συχνά τα οριστικά ετήσια ασφάλιστρα είναι γνωστά μετά τη λήξη της χρήσης, τα οφειλόμενα αντασφάλιστρα σε περίπτωση αποκατάστασης, παίρνουν υπόψη την ελάχιστη προκαταβολή των αντασφαλιστρών και στο τέλος της χρήσης γίνεται εκκαθάριση.

Διευκρινίζεται ότι, όταν σε μία σύμβαση δεν αναφέρεται ο όρος περί αποκατάστασης και δεν προβλέπεται ανώτατο συνολικό όριο ευθύνης του αντασφαλιστή για όλη τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης, τότε νοείται ότι το όριο της σύμβασης μπορεί να αποκατασταθεί άπειρες φορές.

Τέλος, αναφέρεται ότι ορισμένες φορές το δικαίωμα της αποκατάστασης παρέχεται από τον αντασφαλιστή δωρεάν.

Αναγγελία Ζημιών

όπως και στις αναλογικές συμβάσεις η εκχωρήτρια εταιρεία υποχρεούται να αναγγείλει στον αντασφαλιστή κάθε ζημιά το ύψος της οποίας ξεπερνά το συμφωνηθέν όριο, το οποίο στην περίπτωση των μη αναλογικών συμβάσεων είναι συχνά χαμηλότερο και από την προτεραιότητά της. Τούτο συμβαίνει διότι οι ζημιές, οι οποίες φθάνουν ή ξεπερνούν την προτεραιότητα της εκχωρήτρια εταιρείας, είναι κατά τεκμήριο μεγάλες και επομένως ο αντασφαλιστής ενδιαφέρεται για την στενή τους παρακολούθηση, την δημιουργία ειδικού αποθέματος κλπ. Είναι προφανές, βεβαίως ότι, ενώ για ορισμένες ζημιές η εφαρμογή του όρου αυτού είναι εύκολη, για άλλες προβληματική όπως π.χ. ζημιές από Αστική Ευθύνη η εξέλιξη των οποίων, συχνά, δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί από την αρχή αλλά εξαρτάται από δικαστικές αποφάσεις.

Διακανονισμός Ζημιών

Ο αντασφαλιστής υποχρεούται να πληρώσει στην εκχωρήτρια εταιρεία την αναλογία του επί της ζημιάς, αλλά η εκχωρήτρια εταιρεία οφείλει να πράξει ότι είναι δυνατόν για τον ορθό διακανονισμό της ζημιάς. Με σκοπό την καλύτερη εξασφάλιση αυτής της πρακτικής, ορισμένες φορές ο αντασφαλιστής επιβάλλει μια ποσοστιαία συμμετοχή, π.χ. 10% της εκχωρήτριας εταιρείας στο μέρος της ζημιάς που υπερβαίνει την προτεραιότητά της, ώστε να δημιουργηθεί αυξημένο ενδιαφέρον της εκχωρήτριας εταιρείας στον τελικό διακανονισμό.

Επίσης ο αντασφαλιστής μπορεί να επιμείνει στο να περιληφθεί όρος περί συνεργασίας στις ζημιές, κατ' αντιστοιχία με τον παρόμοιο όρο στις αναλογικές συμβάσεις.

Συνήθως νοείται ότι για κάθε ζημιά η οποία έχει εξοφληθεί, η εκχωρήτρια εταιρεία μπορεί να ζητήσει από τον αντασφαλιστή να καταβάλλει την αναλογία του σε αυτήν. Εν τούτοις, λόγω του φόρτου εργασίας τον οποίο συνεπάγεται μια τέτοια πρακτική, πολλές φορές τα δύο μέρη συμφωνούν ότι ο διακανονισμός αυτός θα γίνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, εκτός από εξαιρετικά μεγάλες ζημιές.

Τερματισμός της σύμβασης

Σε περίπτωση πρόωγου τερματισμού της σύμβασης για λόγους οι οποίοι θα αναφέρονται μέσα στο κείμενο, συνηθίζεται να υπολογίζονται τα αντασφάλιστρα με βάση την μέχρι εκείνη ημερομηνία αναλογία τους ως προς την ετήσια διάρκεια, ενώ οι υποχρεώσεις των δύο μερών διατηρούνται έως εκείνη την στιγμή. Εάν την στιγμή του τερματισμού βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη ένα ζημιογόνο γεγονός το οποίο καλύπτεται από την τερματιζόμενη σύμβαση, τότε το γεγονός θα θεωρηθεί ότι συνέβει πριν τον τερματισμό και επομένως ο αντασφαλιστής θα είναι υπεύθυνος για το μερίδιό του στο σύνολο των ζημιών του γεγονότος. Φυσικά, η εκχωρήτρια εταιρεία δεν έχει δικαίωμα να απαιτήσει αποζημίωση από τον αντασφαλιστή, ο οποίος ενδεχομένως θα αντικαταστήσει τον προηγούμενο σε μία νέα σύμβαση, αφού αυτή θα έχει αποζημιωθεί πλήρως ήδη. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται όσα προβλέπονται στους όρους της σύμβασης.

Υπολογισμός Αντασφάλιστρων

Συνήθως τα αντασφάλιστρα προκύπτουν από τον πολλαπλασιασμό του συμφωνημένου ποσοστού αντασφαλίστρου επί τα πρωτογενή ασφάλιστρα της εκχωρήτριας εταιρείας (παραγωγή). Τα πρωτογενή ασφάλιστρα είναι δυνατόν να αφορούν είτε στα ασφάλιστρα μητρώου (written premiums), είτε στα λογιστικοποιηθέντα (accounted), είτε στα δεδουλευμένα (earned) και αυτό πρέπει να καθορίζεται στη σύμβαση. Επειδή ο υπολογισμός αυτός γίνεται στο τέλος της χρήσης, συμφωνείται μεταξύ των δύο μερών ότι μια ελάχιστη προκαταβολή (minimum and deposit) των αντασφαλίστρων αποδίδεται στον αντασφαλιστή στην αρχή του έτους. Το ποσό αυτό συμφωνείται περίπου στο 80% - 90% των εκτιμώμενων ετήσιων αντασφαλίστρων και αποτελεί το ελάχιστο ποσό αντασφαλίστρων που οφείλονται στον αντασφαλιστή. Δηλαδή, ακόμη και αν το ποσό των αντασφαλίστρων που προκύπτει στο τέλος του έτους είναι μικρότερο από την ελάχιστη προκαταβολή, καμία επιστροφή δεν οφείλεται στην εκχωρήτρια εταιρεία. Κατά συνέπεια, η εταιρεία πρέπει να εκτιμά την παραγωγή των ασφαλίστρων της με ρεαλιστικό τρόπο ώστε να αποφεύγονται τέτοιου είδους προβλήματα. Υπάρχουν, βεβαίως, περιπτώσεις όπου τα αντασφάλιστρα καθορίζονται σε ένα απόλυτο ποσό από την αρχή το οποίο αποτελεί συγχρόνως και ελάχιστη προκαταβολή. Αυτό συμβαίνει συνήθως όταν προστατεύεται ένας καινούριος κλάδος και είναι δύσκολο

να προϋπολογιστεί κάποια παραγωγή ή όταν τα προϋπολογιζόμενα αντασφάλιστρα είναι τόσο λίγα ώστε ο αντασφαλιστής καθορίζει το ποσό της ελάχιστης προκαταβολής με άλλα κριτήρια π.χ. κάλυψης διαχειριστικών εξόδων της σύμβασης.

Κατά κανόνα το αντασφάλιστρο αποτελείται από τρία μέρη:

το αντασφάλιστρο κινδύνου, δηλαδή το ποσό που απαιτείται για την κάλυψη των αναμενόμενων ζημιών της σύμβασης σύμφωνα με τον μέσο όρο της εμπειρίας του παρελθόντος.

Το αντασφάλιστρο ασφαλείας, δηλαδή το ποσό που απαιτείται για την κάλυψη α) των πιθανών αποκλίσεων των ζημιών που θα πραγματοποιηθούν από τις αναμενόμενες σύμφωνα με τον μέσο όρο της εμπειρίας του παρελθόντος, β) των καταστροφικών ζημιών

Ένα περιθώριο για την κάλυψη διαχειριστικών εξόδων και ενός κέρδους για τον αντασφαλιστή

Φυσικά η εκχωρήτρια εταιρεία γνωρίζει από τον αντασφαλιστή μόνο το τελικό αντασφάλιστρο, το οποίο αποτελείται από τα τρία παραπάνω στοιχεία μαζί και με βάση αυτό προσφέρει τα αντασφάλιστρα στον αντασφαλιστή που είναι καθαρά δηλαδή δεν αφαιρούνται από τις αντασφαλιστικές προμήθειες. Ο τρόπος με τον οποίο γίνεται ο υπολογισμός του αντασφάλιστρου από τον αντασφαλιστή, καθώς και η τελική διαμόρφωση του εξαρτώνται από διάφορους παράγοντες όπως:

- ▶ Ο τύπος της μη αναλογικής αντασφάλισης, δηλαδή αν πρόκειται για Working Cover, Catastrophe Cover ή Stop Loss.
- ▶ Το μέγεθος, η ποιότητα και η σύνθεση του χαρτοφυλακίου που πρόκειται να αντασφαλιστεί
- ▶ Η εμπειρία των ζημιών.

Άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν την μελλοντική συμπεριφορά των κινδύνων.

- ▶ Η έκθεση του χαρτοφυλακίου σε καταστροφικούς κινδύνους.
- ▶ Η διάρθρωση του υπάρχοντος αντασφαλιστικού προγράμματος.
- ▶ Το κόστος διαχείρισης της σύμβασης.
- ▶ Η φιλοσοφία και η πρακτική του αντασφαλιστή π.χ. πίστη στην αρχή της συνέχειας

Υπάρχουν τρεις βασικές μέθοδοι για την τιμολόγηση μιας μη αναλογικής σύμβασης.

- ▶ Η μέθοδος όπου το αντασφάλιστρο είναι ένα σταθερό χρηματικό ποσό.
- ▶ Η μέθοδος όπου το αντασφάλιστρο είναι ένα σταθερό ποσοστό επί της παραγωγής του αντασφαλιζόμενου χαρτοφυλακίου.

- ▶ Η μέθοδος όπου το αντασφάλιστρο είναι ένα μεταβλητό ποσοστό επί της παραγωγής του αντασφαλιζόμενου χαρτοφυλακίου.

Αντασφάλιστρο σαν ένα σταθερό ποσό

Συνηθίζεται στις εξής περιπτώσεις:

- α) Στην τιμολόγηση Catastrophe Excess of Loss όταν η εμπειρία ζημιών του παρελθόντος είναι ανύπαρκτη ή μηδαμινή.
- β) Όταν η εκχωρήτρια εταιρεία είναι νέα ή με χαρτοφυλάκιο πολύ μικρό ώστε i) οι ζημιές του παρελθόντος δεν μπορούν να αποτελέσουν ένδειξη για τις μελλοντικές ζημιές και ii) ο αντασφαλιστής θα απαιτήσει ένα ελάχιστο ποσό που να καλύπτει τα διαχειριστικά του έξοδα.

Το **μειονέκτημα** αυτής της μεθόδου είναι ότι αποτυγχάνει να ανταποκριθεί αυτομάτως σε ενδεχόμενες μεταβολές του χαρτοφυλακίου της εκχωρήτριας εταιρείας, οι οποίες μπορεί να έχουν επίδραση στη συμπεριφορά των ζημιών. Από μια άλλη άποψη, όμως, η έκφραση του αντασφαλίστρου σαν ένα σταθερό ποσό, εξυπηρετεί την οικονομική πολιτική της εκχωρήτριας εταιρείας, αφού έτσι το κόστος της αντασφάλισης απεικονίζεται με ακρίβεια στον προϋπολογισμό της.

Μεταβλητά αντασφάλιστρα

Κανένα ασφαλιστικό χαρτοφυλάκιο δεν είναι απόλυτα στατικό και επομένως, ο κίνδυνος στον οποίο εκτίθεται ένας αντασφαλιστής σε μια μη αναλογική αντασφάλιση μεταβάλλεται συνεχώς. Ένα μέτρο για την μέτρηση αυτής της έκθεσης είναι η παραγωγή της ασφαλίσεων του αντασφαλιζόμενου χαρτοφυλακίου. Μια αύξηση της παραγωγής της εκχωρήτριας εταιρείας, ιδιαίτερος σε μια ανταγωνιστική αγορά, είναι μία ένδειξη ότι η εκχωρήτρια εταιρεία έχει:
είτε ασφαλίσει ένα μεγαλύτερο αριθμό κινδύνων,
είτε περιλάβει περισσότερους κακούς κινδύνους, δηλαδή με υψηλότερο ποσοστό ασφαλίστρου.

Και στις δύο περιπτώσεις η έκθεση του αντασφαλιστή στον κίνδυνο μεγαλώνει. Επομένως, η σύνθεση του ύψους του αντασφαλίστρου με το ύψος της παραγωγής του αντασφαλιζόμενου χαρτοφυλακίου αποζημιώνει αυτομάτως τον αντασφαλιστή για τις μεταβολές που υφίσταται στο χαρτοφυλάκιο. Αυτό μπορεί να

γίνει με δύο τρόπους: α) με την εφαρμογή ενός σταθερού ποσοστού επί της πρωτογενούς παραγωγής του αντασφαλιζόμενου χαρτοφυλακίου
β) με την εφαρμογή ενός μεταβλητού ποσοστού επί της ίδιας παραγωγής το οποίο ποσοστό μεταβάλλεται σύμφωνα με την εμπειρία των ζημιών της σύμβασης. Εννοείται και στις δύο περιπτώσεις ότι αφαιρείται το μέρος της παραγωγής το οποίο δεν προστατεύεται από την συγκεκριμένη μη αναλογική σύμβαση, αλλά από ήδη υπάρχουσες αντασφαλίσεις οι οποίες λειτουργούν κατά προτεραιότητα.

Σταθερό ποσοστό αντασφαλίστρου

Εφαρμόζεται σε όλα τα είδη των μη αναλογικών συμβάσεων. Παρά τα πλεονεκτήματα που προσφέρει, το ποσοστό αντασφαλίστρου πρέπει να επανεξετάζεται κάθε χρόνο υπό το φως της εμπειρίας των ζημιών και της διάρθρωσης του αντασφαλιζόμενου χαρτοφυλακίου. Σε σπάνιες περιπτώσεις συνδυάζεται με την παροχή από τον αντασφαλιστή μιας προμήθειας κέρδους ή μιας επιστροφής αντασφαλίστρων σε περίπτωση ανυπαρξίας ζημιών (no claims bonus)

Μεταβλητό ποσοστό αντασφαλίστρου

Στην περίπτωση αυτή το αντασφάλιστρο εξαρτάται από τις ζημιές που θα συμβούν στη σύμβαση στη διάρκεια του έτους και εφαρμόζεται κυρίως στις συμβάσεις Working Excess of Loss. Για να απογεύγεται όμως η μεγάλη διακύμανση του αντασφαλίστρου, οπότε η αντασφάλιση θα κατέληγε να είναι μια απλή ανταλλαγή χρηματικών ποσών μεταξύ των δύο μερών, το ποσοστό υπόκειται σε ένα minimum και σε ένα maximum. Η μέθοδος αυτή ανταμείβει την εκχωρήτρια εταιρεία, εάν τα αποτελέσματα της σύμβασης είναι ικανοποιητικά, χρεώνοντάς την με χαμηλού ποσοστού αντασφάλιστρο, ενώ αντιστοίχως επιτρέπει στον αντασφαλιστή να εισπράξει το maximum ποσοστό σαν αντασφάλιστρα εάν η εμπειρία των ζημιών δεν είναι ευνοϊκή γι' αυτόν. Η σύνδεση του ύψους του αντασφαλίστρου με την εμπειρία των ζημιών είναι γνωστή σαν μέθοδος τιμολόγησης που βασίζεται στο burning cost. Σαν burning cost της αντασφαλιστικής σύμβασης νοείται το κόστος των ζημιών που επιβαρύνει τη σύμβαση σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Εάν το κόστος αυτό διαιρεθεί με την αντίστοιχη παραγωγή του αντασφαλιζόμενου χαρτοφυλακίου τότε έχουμε μια ποσοστιαία έκφραση του burning cost.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ BURNING COST:

Έστω ότι η εκχωρήτρια εταιρεία ζητεί κάλυψη με σύμβαση Excess of Loss και όριο 100.000.000 ευρώ πέραν των 20.000.000 ευρώ για κάθε ζημιιά.

Η εμπειρία των ζημιών της εταιρείας τα πέντε τελευταία χρόνια είναι:

<u>Έτος</u>	<u>Ασφάλιστρα (ευρώ)</u>	<u>Ζημιές</u> <u>(σύνολο ευρώ)</u>	<u>Ζημιές που υπερβαίνουν</u> <u>τα 20.000 ευρώ</u>
1	1.500.000.000	665.000.000	95.000.000
2	1.750.000.000	595.000.000	80.000.000
3	2.000.000.000	295.000.000	30.000.000
4	3.250.000.000	475.000.000	55.000.000
5	4.500.000.000	770.000.000	110.000.000
	13.000.000.000	2.800.000.000	370.000.000
* Σημείωση: τα πρώτα 20.000.000 ευρώ – δηλ., η προτεραιότητα – έχουν αφαιρεθεί από κάθε ζημιιά			

Το burning cost της πενταετίας υπολογίζεται αν διαιρέσουμε το σύνολο των ζημιών που υπερβαίνουν την προτεραιότητα της εκχωρήτριας εταιρείας με το σύνολο της παραγωγής του αντασφαλιζομένου χαρτοφυλακίου.

Δηλαδή, $\text{burning cost} = 370.000.000 / 13.000.000.000 * 100 = 2,846\%$

Η έννοια του αποτελέσματος που εξήχθη είναι ότι στην προηγούμενη 5ετία οι ζημιές που θα πλήρωνε κατά μέσον όρο ο αντασφαλιστής, εάν αυτή η σύμβαση ήταν σε ισχύ, θα ήταν ίσες με 2,846% της παραγωγής του χαρτοφυλακίου. Φυσικά, σε κάθε επιμέρους έτος, το burning cost είναι διαφορετικό. Όμως, η χρήση των στατιστικών μιας 5ετίας εξυπηρετεί τον σκοπό εξεύρεσης ενός περισσότερο αξιόπιστου αποτελέσματος αφού η τιμή του μέσου όρου είναι ενδεικτική της τάσης των ζημιών του συγκεκριμένου χαρτοφυλακίου, η οποία είναι απαλλαγμένη από τις τυχαίες διακυμάνσεις των επί μέρους ετών. Η χρήση διάρκειας μεγαλύτερης της

Σετίας δεν είναι πάντα δόκιμη, αφού πιθανόν η εμπειρία των ζημιών στα παλαιότερα έτη θα είναι επηρεασμένη από παράγοντες που ίσως δεν επιδρούν πλέον.

Με την υπόθεση, λοιπόν, ότι η εμπειρία της προηγούμενης Σετίας είναι ενδεικτική της συμπεριφοράς του χαρτοφυλακίου, ο αντασφαλιστής μπορεί να συμπεράνει ότι ένα ποσοστό 2,846% της πρωτογενούς παραγωγής της εκχωρήτριας εταιρείας, είναι αρκετό για να καλύψει τις ζημιές που θα εμπίπτουν στην σύμβαση κατά τη διάρκεια ενός μέσου έτους. Το ποσό των ζημιών που ισούται με το ποσοστό αυτό της παραγωγής ονομάζεται *καθαρό burning cost* (pure burning cost) και αποτελεί το πρώτο από τα 3 στοιχεία τα οποία απαρτίζουν το ασφάλιστρο. Βεβαίως, ο υπολογισμός του αντασφαλίστρου κινδύνου θα είναι περισσότερο ρεαλιστικός, εάν λάβει υπ' όψιν του τους παράγοντες που επιδρούν δυναμικά στην παραγωγή και στις ζημιές. Για παράδειγμα, το ποσό των ζημιών που πρέπει να προσμετράται στον υπολογισμό του burning cost, πρέπει να είναι καταλλήλως προσαρμοσμένα με κάποιον δείκτη, ώστε να αντανakλά το παρόν κόστος των ζημιών και όχι το ιστορικό τους κόστος. Δηλαδή, ο υπολογισμός πρέπει να γίνεται με βάση το κόστος των ζημιών ως εάν (as if) οι ζημιές αυτές είχαν γίνει σήμερα και όχι στο παρελθόν. Αντιστοίχως, βεβαίως, πρέπει να υπολογίζεται και η παραγωγή του χαρτοφυλακίου.

Με οποιονδήποτε τρόπο και αν υπολογισθεί το αντασφάλιστρο του κινδύνου, πρέπει να αναγνωρισθεί ότι η εμπειρία του παρελθόντος δεν μπορεί να αποτελεί ιδανικό οδηγό για το μέλλον. Οι συνθήκες μεταβάλλονται και επομένως τούτο πρέπει να αντανakλάται στο αντασφάλιστρο. Ο ρόλος του αντασφαλίστρου ασφαλείας είναι η επιβάρυνση του αντασφαλίστρου κινδύνου, ώστε κάποιες αποκλίσεις από τον μέσο όρο των ζημιών του παρελθόντος να απορροφώνται ευκολότερα από τον αντασφαλιστή, αφού θα έχουν ληφθεί υπ' όψιν στο αντασφάλιστρο. Το ύψος της επιβάρυνσης μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο προς μελέτη, αλλά δύο είναι οι επικρατέστερες απόψεις ως προς τον καθορισμό του. Κατά τη μία άποψη θα είναι ανάλογο του μεγέθους των αποκλίσεων του καθαρού burning cost των επί μέρους ετών από το μέσο καθαρό burning cost της Σετίας. Κατά την άλλη άποψη θα είναι ανάλογο του αντασφαλίστρου κινδύνου.

Τέλος, το αντασφάλιστρο πρέπει να επιβαρυνθεί και με το τρίτο στοιχείο ώστε να καλύψει τα έξοδα διαχείρισης και πρόσκτησης των εργασιών και να επιτρέπει ένα κέρδος στον αντασφαλιστή.

Λαμβάνοντας υπόψη τα δύο τελευταία στοιχεία που συνθέτουν το αντασφάλιστρο, ο αντασφαλιστής θα επιβαρύνει το 2,846% με κάποιο επιπλέον

ποσοστό. Η επιβάρυνση αυτή εκφράζεται συνήθως με ένα κλάσμα που έχει αριθμητή το 100 και παρονομαστή έναν αριθμό ο οποίος δείχνει το ύψος της επιθυμητής επιβάρυνσης π.χ. $100 / 70$ ή $100 / 75$. Εάν χρησιμοποιήσουμε το $100 / 75$, τότε το αντασφάλιστρο γίνεται $2,846\% * 100 / 75 = 3,795\%$, και αυτό αποτελεί και το αντασφάλιστρο το οποίο στο παράδειγμα ενδέχεται να ζητήσει ο αντασφαλιστής για την παροχή της ζητούμενης κάλυψης. Φυσικά, το αντασφάλιστρο αυτό είναι ενδεικτικό αφού θα πρέπει να εξαρτάται και από άλλους παράγοντες όπως: τις συνθήκες ανταγωνισμού στην αντασφαλιστική αγορά την αναμενόμενη ροή ρευστοποίησης των αντασφαλίσεων και ζημιών τις επενδυτικές δυνατότητες της αγοράς και την επενδυτική πολιτική του αντασφαλιστή

Τα παραπάνω ήταν ένα παράδειγμα εφαρμογής της μεθόδου *burning cost* για την τιμολόγηση της *Excess of Loss* σύμβασης, το οποίο κατέληξε σε ένα σταθερό ποσοστό αντασφαλίστρου. Μια εναλλακτική περίπτωση είναι η προσφορά ενός μεταβλητού ποσοστού, το οποίο όπως ήδη αναφέρθηκε θα υπόκειται σε ένα *minimum* και ένα *maximum*. Το εύρος του διαστήματος που οριοθετούν οι δύο ακραίες τιμές εξαρτάται πάλι από διάφορους παράγοντες. Μια απλή πρακτική είναι ότι το *minimum* ισούται με το μισό του σταθερού αντασφαλίστρου και το *maximum* ισούται με κάποιο πολλαπλάσιο του *minimum*. Στην περίπτωση αυτή το *minimum* και το *maximum* του παραδείγματος μας θα ήταν $1,8975\%$ και 7.59% αντιστοίχως.

Παρά το γεγονός ότι η απόφαση για τον προσδιορισμό των δύο ακραίων τιμών είναι ως ένα βαθμό υποκειμενική, ένας παράγοντας ο οποίος πρέπει να είναι καθοριστικός είναι το μέγεθος της διασποράς των αποτελεσμάτων της εταιρείας δηλαδή, οι αποκλίσεις των αποτελεσμάτων των επιμέρους ετών γύρω από τον μέσο όρο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΚΑΙ Η ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΗΣ



4.1. ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΣΤΗ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Η προσφυγή στην παθητική αντασφάλιση επηρεάζει σημαντικά το ποσό του περιθωρίου φερεγγυότητας που κάθε ασφαλιστική εταιρεία οφείλει, διά νόμου, να συστήνει, για να εγγυάται τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει έναντι των ασφαλισμένων της.

Η πρώτη οδηγία ΕΟΚ στον τομέα της αντασφάλισης (73/239/ΕΟΚ) για τον κλάδο εκτός ζωής και 79/267/ΕΟΚ για τον κλάδο ζωής, που ενσωματώθηκαν στην ιταλική εθνική νομοθεσία με τους νόμους 295/78 και 742/86, που αργότερα επανεπεντάχθηκαν με τα Νομοθετικά Διατάγματα 175/95 και 174/95, εισήγαγαν το θεσμό του περιθωρίου φερεγγυότητας, ορίζοντάς το ως «πρόσθετο αποθεματικό, που αντιστοιχεί στην ελεύθερη βάρους περιουσία τους για αντιμετώπιση των επιχειρηματικών κινδύνων».

Προφανώς, η απαίτηση του πρόσθετου χαρακτήρα του περιθωρίου παραπέμπει στα τεχνικά αποθεματικά, θεωρώντας αναγκαία την ύπαρξη περαιτέρω διαθέσιμων πόρων, οι οποίοι δεν προορίζονται να καλύψουν συγκεκριμένες δεσμεύσεις και έχουν στόχο να εξασφαλίσουν πραγματικές εγγυήσεις στους μελλοντικούς πιστωτές, ακριβώς γιατί αποτελούν πλεόνασμα ως προς τις υποχρεώσεις της εταιρείας. Το περιθώριο μπορεί να θεωρείται ως «δεσμός περιουσιοποίησης», καθότι όσο αυξάνεται ο όγκος δραστηριοτήτων της εταιρείας τόσο μεγαλώνει το ποσό του περιθωρίου φερεγγυότητας που πρέπει να συσταθεί. Τούτο προκύπτει από την απαίτηση προσαρμογής της καθαρής περιουσίας της εταιρείας, σύμφωνα με τον όγκο πράξεων, με στόχο τον έλεγχο της επέκτασής της και των συναφών κινδύνων.

Εφόσον με την αντασφάλιση τμήμα των ανειλημμένων κινδύνων εκχωρείται στους αντασφαλιστές, το περιθώριο μειώνεται σε συνάρτηση με τις δεσμεύσεις που βαρύνουν τους τελευταίους. Τίθεται, ωστόσο, ένα όριο στη μείωση αυτή, καθότι η ασφαλιστική εταιρεία θα μπορούσε να προσφεύγει, υπερβολικά ή απερίσκεπτα, στην παθητική αντασφάλιση, με μόνο στόχο να καταστρατηγήσει την υποχρέωση σύστασης περιθωρίου. Τίθεται, συνεπώς, ένα ποσοστό κράτησης των κινδύνων, ύψους κατ' ελάχιστον 50% για τις ζημίες στον κλάδο εκτός ζωής, ακόμα και σε περίπτωση που το πραγματικό επίπεδο κράτησης είναι μικρότερο.

Το ενημερωτικό έντυπο για την κατάσταση του περιθωρίου φερεγγυότητας πρέπει να προσαρτάται στον ισολογισμό και διαιρείται σε τρία τμήματα. Το πρώτο αναφέρει τις βάσεις υπολογισμού που προκύπτουν από τους ισολογισμούς, το δεύτερο τα συστατικά στοιχεία του περιθωρίου και το τρίτο τους υπολογισμούς για τον καθορισμό του ποσού του περιθωρίου που πρέπει να συσταθεί. Η ισχύουσα νομοθεσία για το περιθώριο φερεγγυότητας επιβάλλει συγκεκριμένους κανόνες, σε ό,τι αφορά τη σύνθεσή του, τα κριτήρια αξιολόγησης των περιουσιακών δραστηριοτήτων και τις δυνατότητες παρέμβασης του εποπτικού οργάνου σε περίπτωση παράβασης των ανωτέρω διατάξεων.

Κατά το άρθρο 33 του ν.δ. 174/95 και το άρθρο 33 του ν.δ. 175/95, τα συστατικά στοιχεία του περιθωρίου φερεγγυότητας είναι:

- ✦ το καταβεβλημένο εταιρικό κεφάλαιο ή, αν πρόκειται περί ενώσεων αλληλασφαλίσεως, το πραγματικά καταβληθέν αρχικό κεφάλαιο
- ✦ το ήμισυ του μη καταβληθέντος τμήματος του εταιρικού ή του αρχικού κεφαλαίου, εφόσον το καταβληθέν τμήμα ισοδυναμεί προς τα 50% τουλάχιστον του εταιρικού ή του ανειλημμένου αρχικού κεφαλαίου
- ✦ τα νόμιμα αποθεματικά και τα ελεύθερα αποθεματικά, που δεν αντιστοιχούν σε ανειλημμένες υποχρεώσεις ή σε διόρθωση γραμμών του ενεργητικού
- ✦ το ταμείο αποζημιώσεων
- ✦ η μεταφορά των κερδών
- ✦ οι απαιτήσεις που έχουν οι εταιρείες αλληλασφαλιστικής μορφής με μεταβλητές εισφορές από τους εταίρους τους, για ενδεχόμενες εισφορές τους, μέχρι του ημίσεος της διαφοράς μεταξύ των μεγίστων εισφορών και των πράγματι απαιτούμενων εισφορών, και μέχρις ενός ποσού που δεν δύναται να υπερβαίνει το 50% του περιθωρίου φερεγγυότητας
- ✦ τα εξαρτημένα δάνεια και τους τίτλους αορίστου διαρκείας και άλλα χρηματοοικονομικά εργαλεία (μέχρις ποσού που δεν δύναται να υπερβαίνει το 50% του περιθωρίου).

Επιπλέον, ο νομοθέτης διευκρινίζει ότι, για τον καθορισμό της περιουσίας της εταιρείας, δεν λαμβάνονται υπόψη οι άυλες ακινητοποιήσεις των ιδίων μετοχών και των μετοχών ή μεριδίων της ελέγχουσας εταιρείας, άλλων άυλων στοιχείων και ενός τμήματος των προβλέψεων για μη αποσβεσθέντα έξοδα πρόσκτησης διά πολυετών συμβολαίων.

Αντίθετα, οι εταιρείες του κλάδου εκτός ζωής, κατόπιν αιτήσεώς τους και αφού δοθεί άδεια από την ISVAP, μπορούν να συμπεριλάβουν μεταξύ των συστατικών στοιχείων του περιθωρίου φερεγγυότητας τα εξής:

- το 75% της διαφοράς μεταξύ του ποσού του αποθεματικού ασφαλιστρών για τρέχοντες κινδύνους, υπολογισθέντος κατ' αποκοπή από την επιχείρηση, και της ίδιας διαφοράς, υπολογιζόμενης με την αναλυτική μέθοδο (μέχρι 20% του περιθωρίου φερεγγυότητας).
- Το ποσό των συστατικών στοιχείων του περιθωρίου φερεγγυότητας που πρέπει να διαθέτει μία ασφαλιστική εταιρεία δεν μπορεί να είναι μικρότερο μιας ελάχιστης τιμής, το ποσό της οποίας ποικίλλει, ανάλογα με τον κλάδο δραστηριότητας.

Το άρθρο 36 του ν.δ. 175/95 αναφέρει τους τρόπους υπολογισμού για τον καθορισμό του περιθωρίου φερεγγυότητας, σε σχέση με το ετήσιο ποσό ασφαλιστρών.

Κατ' αρχάς, λοιπόν, οι ασφαλιστικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στους κλάδους εκτός ζωής πρέπει να προβαίνουν στον υπολογισμό των ασφαλιστρών και παρεπόμενων δικαιωμάτων ή των εισφορών που καταβλήθησαν κατά την τελευταία εταιρική χρήση, για άμεση εργασία που αναλήφθηκε κατά την ίδια χρήση ή σε προηγούμενες εταιρικές χρήσεις, και για έμμεση εργασία που αναλήφθηκε κατά την τελευταία χρήση, του μικτού ποσού των εκχωρήσεων σε αντασφαλίσεις και αντεκχωρήσεις, από το οποίο αφαιρούνται το ποσό των ασφαλιστρών που ακυρώθηκαν κατά τη χρήση, οι φόροι, τέλη και άλλα βάρη, που αναλογούν άμεσα στα ασφάλιστρα ή τις εισφορές. Το άθροισμα στο οποίο καταλήγουμε με τον τρόπο αυτό πρέπει να κατανεμηθεί σε δύο τμήματα: το πρώτο εκτείνεται μέχρι 10 εκατομμύρια ευρώ και το δεύτερο περιλαμβάνει το πλεόνασμα, άνω του ποσού αυτού. Στο πρώτο τμήμα, επιβάλλεται ποσοστό της τάξεως του 18% και στο δεύτερο του 16%.

Τέλος, το άθροισμα των δύο αυτών ποσών πολλαπλασιάζεται επί το βαθμό κράτησης, το πηλίκο, δηλαδή, που προκύπτει από την κατά την τελευταία εταιρική χρήση υφιστάμενη σχέση μεταξύ του ποσού των σε βάρος της επιχειρήσεως παραμενουσών ασφαλιστικών ζημιών, μετά την αντασφαλιστική εκχώρηση, και του ποσού των ακαθάριστων ασφαλιστικών ζημιών. Αν η σχέση αυτή είναι κατώτερη των 50%, για τον υπολογισμό θεωρείται ότι ανέρχεται σε 50%.

Για τον υπολογισμό του ποσού των ζημιών, ο νομοθέτης παραπέμπει στο μέσο όρο τους, επιβάλλοντας, κατ' αρχάς, να αθροίζονται, χωρίς αφαίρεση των σε βάρος των αντασφαλιστών ή αντεκδοχέων ασφαλιστικών ζημιών, τα ποσά των ασφαλιστικών ζημιών που έχουν καταβληθεί για πρωτασφαλίσεις ή έμμεσες ασφαλίσεις, κατά τη διάρκεια των τριών τελευταίων χρήσεων. Στο ποσό αυτό προστίθεται η μεταβολή των προβλέψεων για πληρωμές ασφαλιστικών ζημιών που πραγματοποιήθηκαν κατά την υπό εξέταση εταιρική χρήση, τόσο για τις πρωτασφαλίσεις όσο και για τις αποδοχές αντασφαλίσεων, και αφαιρείται το ποσό των ανακτηθέντων κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου.

Το ένα τρίτο του ποσού αυτού επιμερίζεται σε δύο τμήματα: το πρώτο εκτείνεται μέχρι 7 εκατομμύρια ευρώ και Το δεύτερο περιλαμβάνει το ποσό πέραν του ορίου αυτού. Το άθροισμα ανάμεσα στο 26% του πρώτου τμήματος και το 23% του δεύτερου πολλαπλασιάζεται, κατόπιν, επί το πηλίκο που προκύπτει από την κατά την τελευταία εταιρική χρήση υφισταμένη σχέση μεταξύ του καθαρού ποσού των ασφαλιστικών ζημιών, αφού αφαιρεθούν οι ζημιές που καλύπτονται από τους αντασφαλιστές, διά του συνόλου των ζημιών, συμπεριλαμβανομένης της αντασφάλισης και αφού ληφθούν υπόψη οι προβλέψεις ζημιών που υφίστανται κατά την έναρξη και το πέρας της χρήσεως. Αν η σχέση αυτή είναι κατώτερη των 50%, για τον υπολογισμό θεωρείται ότι ανέρχεται σε 50%.

Τα ποσοστά για τον υπολογισμό των ασφαλιστρών και ζημιών μειώνονται κατά ένα τρίτο για τον κλάδο ασθενειών, που λειτουργεί με τεχνικά κριτήρια, ανάλογα με τα κριτήρια που ακολουθούνται στην ασφάλιση ζωής, εφόσον:

- ▶ Τα τιμολόγια των ασφαλιστρών καταρτίζονται με βάση πίνακες νοσηρότητας, με αναλογιστικά κριτήρια.
- ▶ Προβλέπεται αποθεματικό γήρατος προς αντιστάθμιση της αύξησης του κινδύνου λόγω της γήρανσης των ασφαλισμένων.
- ▶ Προβλέπεται η υποχρέωση καταβολής ενός επασφάλιστρου, για τη δημιουργία ενός κατάλληλου περιθωρίου ασφαλείας.
- ▶ Αποκλείεται το δικαίωμα υπαναχώρησης των ασφαλιστών μετά το τρίτο έτος.
- ▶ Στο ασφαλιστήριο συμβόλαιο προβλέπεται η δυνατότητα αύξησης του ασφαλιστρου ή μείωσης των παροχών και κατά τη διάρκεια του συμβολαίου.

- ▶ Αν η ασφαλιστική εταιρεία χειρίζεται και συμβόλαια σε άλλους κλάδους, πέραν του κλάδου ασθενειών, ο υπολογισμός γίνεται χωριστά για τον κλάδο ασθενειών και για το σύνολο των άλλων κλάδων, αθροίζοντας κατόπιν τα ποσά που βρέθηκαν.

Όπως ήδη αναφέρθηκε, το ελάχιστο ποσό περιθωρίου φερεγγυότητας, που πρέπει να διαθέτει μια ασφαλιστική εταιρεία, ισούται με τη μεγαλύτερη τιμή μεταξύ των ποσών που υπολογίζονται με βάση τα ασφάλιστρα και τις ζημιές. Είναι, ωστόσο, δυνατό η ασφαλιστική εταιρεία να ασκεί δραστηριότητες ακόμα και χωρίς να διαθέτει αυτό το ελάχιστο ποσό. Η ανεπάρκεια του περιθωρίου φερεγγυότητας υποχρεώνει, ωστόσο, την ασφαλιστική εταιρεία να συντάξει ένα μέσο - και μακροπρόθεσμο πρόγραμμα εξυγίανσης ή ένα βραχυπρόθεσμο πρόγραμμα χρηματοδότησης, ανάλογα με το αν η εταιρεία διαθέτει συστατικά στοιχεία τουλάχιστον ίσης αξίας με το ποσό της εγγυήσεως.

Το άρθρο 36 του ν.δ. 174/95 και το άρθρο 39 του ν.δ. 175/95 ορίζουν το ποσό της εγγυήσεως για τις εταιρείες που ασκούν πράξεις στον κλάδο ζωής και εκτός ζωής, αντίστοιχα. Γενικά, το ποσοστό αυτό ισούται με το ένα τρίτο του ελάχιστου περιθωρίου φερεγγυότητας προς σύσταση. Υπάρχουν, ωστόσο, και κάποια ελάχιστα ποσά που πρέπει να τηρηθούν και που ποικίλλουν ανάλογα με τον κλάδο δραστηριότητας.

Το ποσό εγγυήσεως των ασφαλιστικών εταιρειών που ασκούν δραστηριότητες στον κλάδο ζωής πρέπει να περιλαμβάνει 50% της καθαρής περιουσίας και δεν μπορεί να είναι μικρότερο των 800.000 ευρώ. Για τις ασφαλιστικές εταιρείες που ασκούν δραστηριότητες εκτός κλάδου ζωής, το ποσό εγγυήσεως πρέπει να ισούται με το ένα τρίτο τουλάχιστον του ελάχιστου περιθωρίου φερεγγυότητας προς σύσταση και ουδέποτε να είναι μικρότερο από συγκεκριμένα ποσά, που ποικίλλουν ανάλογα με τον κλάδο δραστηριότητας.

Στη συνέχεια, παραπέμπουμε σε έναν πίνακα με τα κατώτατα όρια εγγυήσεων για εταιρείες που διαθέτουν άδεια άσκησης ασφαλιστικών δραστηριοτήτων για ζημιές εκτός ζωής (σε δισεκατομμύρια ευρώ):

<u>ΚΑΤΩΤΑΤΑ ΟΡΙΑ</u>	<u>ΤΥΠΟΣ ΑΔΕΙΑΣ</u>
1400	Πιστώσεις (αν το ποσό των ασφαλιστρών είναι μεγαλύτερο για κάθε μια από τις τρεις προηγούμενες χρήσεις σε 2.500 ευρώ ή 4% του συνολικού ποσού)
400	Αστική ευθύνη χερσαίων οχημάτων Αστική ευθύνη αεροσκαφών Αστική ευθύνη από θαλάσσια λιμναία και ποτάμια σκάφη Γενική αστική ευθύνη Εγγυήσεις Πιστώσεις (αν δεν εφαρμόζεται η προηγούμενη διάταξη)
300	Ατυχήματα Ασθένειες Σωματικές βλάβες χερσαίων οχημάτων Σωματικές βλάβες σιδηροδρομικών οχημάτων Σωματικές βλάβες αεροσκαφών Σωματικές βλάβες από θαλάσσια, λιμναία και ποτάμια σκάφη Μεταφερόμενα εμπορεύματα Πυρκαγιά και στοιχεία της φύσεως Διάφορες χρηματικές απώλειες, βοήθεια
200	Λοιπές ζημιές αγαθών Νομική προστασία

Το περιθώριο φερεγγυότητας, συνεπώς, περιλαμβάνει ένα σταθερό τμήμα, ανεξάρτητο από τον κύκλο εργασιών, που ποικίλλει, ωστόσο, ανάλογα με τον κλάδο δραστηριότητας, για να ληφθεί υπόψη η διαφορετική επικινδυνότητα κάθε κλάδου (το ποσό εγγύησης) και ένα μεταβλητό τμήμα ανάλογα με τον κύκλο εργασιών. Όπως ήδη αναφέρθηκε, αν το περιθώριο φερεγγυότητας που διαθέτει η εταιρεία είναι μικρότερο από το ελάχιστο επιβεβλημένο ποσό αλλά μεγαλύτερο από το ποσό εγγυήσεως, η εταιρεία πρέπει να συντάξει ένα πρόγραμμα εξυγίανσης, που υποβάλλει προς έγκριση στην εποπτική αρχή. Ένα πρόγραμμα εξυγίανσης μπορεί να περιλαμβάνει διάφορες παρεμβάσεις, σε διάφορες πτυχές της ασφαλιστικής διαχείρισης:

- ▶ Αύξηση του ιδίου κεφαλαίου με εισφορά πόρων από τους εταίρους
- ▶ Περιστολή του όγκου δραστηριοτήτων
- ▶ Αναμόρφωση του χαρτοφυλακίου
- ▶ Μεγαλύτερη προσφυγή σε παθητική αντασφάλιση.

Αν το περιθώριο δεν φτάνει ούτε στο ελάχιστο ποσό εγγυήσεως, η επιχείρηση πρέπει να υποβάλει ένα βραχυπρόθεσμο πρόγραμμα χρηματοδότησης, αναφέροντας τα μέτρα που προτίθεται να υιοθετήσει για να αποκαταστήσει την οικονομική της κατάσταση. Προφανώς, η αναφορά αυτή αφορά επιχειρήσεις σε συνθήκες οικονομικής ανισορροπίας, που δεν βρίσκονται, ωστόσο, σε κατάσταση αφερεγγυότητας και που θεωρούνται ικανές να ξεπεράσουν την κρίση. Οι επιχειρήσεις αυτές τίθενται υπό αυστηρότερες μορφές ελέγχου για να διασφαλισθεί ότι θα τηρήσουν τις δεσμεύσεις που έχουν ήδη αναλάβει. Για το σκοπό αυτόν επιβάλλεται ειδική μορφή εποπτείας ως προς την εκτέλεση των δεσμεύσεών της, με διατάξεις που δεσμεύουν τη διάθεση στοιχείων του ενεργητικού, που απαγορεύουν την ανάληψη νέων υποθέσεων και επιβάλλουν έκτακτη διαχείριση της εταιρείας, με ορισμό έκτακτου επιτρόπου.

Αν η επιχείρηση δεν υποβάλλει τα προγράμματα που της ζητούνται ή δεν ακολουθεί αυτά που έχει υποβάλει και έχουν εγκριθεί από την εποπτική αρχή, ενδέχεται να απωλέσει την άδεια άσκησης ασφαλιστικών δραστηριοτήτων. Με το νομοθετικό διάταγμα 173/1997 εισήχθη η έννοια του Αποθεματικού Ζημιών σε Τελικό Κόστος. Για τον κλάδο αστικής ευθύνης αυτοκινήτων μόνο, το άρθρο 81 προβλέπει, περιοριστικά για τις γενεές 1997 και προγενέστερα, μείωση ή έκπτωση, λαμβάνοντας υπόψη ένα χρονικό ορίζοντα της περιόδου προσαρμογής.

Από τους ισολογισμούς χρήσης 2001 και μετά, όλες οι γενεές ζημιών υπολογίζονται σε τελικό κόστος.

Η οδηγία αυτή δημιούργησε πολλά λογιστικά προβλήματα στις εταιρείες, που αναγκάστηκαν να αυξήσουν τα αποθεματικά ζημιών τους (ειδικά στην αστική ευθύνη αυτοκινήτων). Πολλές από τις εταιρείες αυτές προσέφυγαν σε οικονομικές αντασφαλιστικές συμβάσεις (Σύμβαση LPT ή Quota Share), για να βελτιώσουν ή να παγιώσουν τη φερεγγυότητά τους μέσω εκχώρησης τμήματος των ανειλημμένων υποχρεώσεων. Μάλιστα, οι εκχωρηθείσες υποχρεώσεις είναι μεγαλύτερες από τα πληρωθέντα αντασφάλιστρα, επιτρέποντας και βελτίωση του τεχνικού αποτελέσματος και, ταυτόχρονα, αύξηση του περιθωρίου φερεγγυότητας (η κάλυψη που περιλαμβάνεται στο ίδιο κεφάλαιο του ασφαλισμένου διευρύνεται).

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε δύο νέες Οδηγίες (Ζωής και Εκτός Ζωής) που προβλέπουν την αύξηση των ελάχιστων ορίων αποθεματικών που ισχύουν σήμερα. Οι προτάσεις αυτές βρίσκονται σε φάση διαπραγματεύσεων με τα κράτη μέλη και κανονικά θα αρχίσουν να ισχύουν μέσα στο 2004. Οι οδηγίες προβλέπουν ελάχιστο αποθεματικό 3 εκατομμυρίων ευρώ και παρακράτηση 18% των εισπραχθέντων ασφαλιστρών για τα πρώτα 50 εκ. ευρώ και 16% για τα ασφάλιστρα που υπερβαίνουν το ποσό αυτό.

Επιπλέον, οι ευρωπαϊκές εταιρείες πρέπει να διαθέτουν αποθεματικά ύψους 26% των αιτήσεων αποζημίωσης για τα πρώτα 35 εκατομμύρια ευρώ και 23% για ποσά που υπερβαίνουν το όριο αυτό. Ο τρόπος υπολογισμού των περιθωρίων φερεγγυότητας έχει επικριθεί από πολλές πλευρές. Οι περισσότερες επικρίσεις αφορούν στην εφαρμογή ίδιου κατ' αποκοπή ποσού για επιχειρήσεις που ασχολούνται με τον ίδιο κλάδο, χωρίς να λαμβάνουν υπόψη το μέγεθος του χαρτοφυλακίου. Για τις μεγαλύτερες εταιρείες του κλάδου εκτός ζωής είναι δυνατό να προβλέπεται με μεγαλύτερη προσέγγιση το μέγεθος ζημιών που τις βαρύνουν ενώ, παράλληλα, οι εταιρείες αυτές μπορούν να εκμεταλλευθούν τη μεγαλύτερη σταθερότητα του λόγου ζημιών / ασφαλιστρών στο χρόνο. Επιπλέον, ο τρόπος υπολογισμού των περιθωρίων δεν επιτρέπει να ληφθούν υπόψη συγκεκριμένα ποιοτικά χαρακτηριστικά των ασφαλιστικών χαρτοφυλακίων, όπως, για παράδειγμα, ο βαθμός ομοιογένειας και συσχέτισης των κινδύνων που διαχειρίζεται η εταιρεία ή ο τύπος αντασφαλιστικών συμβάσεων, που θα επέτρεπαν να διακρίνουμε σαφώς, από άποψη επικινδυνότητας, ακόμα και ισομεγέθη χαρτοφυλάκια.

Μια άλλη κριτική, σύμφωνα με ορισμένους συγγραφείς, αφορά στη μικρή αξιολόγηση των αντασφαλιστικών καλύψεων. Όντως, η παθητική αντασφάλιση λειτουργεί ως παράγων μείωσης κινδύνου, προκαλώντας, κατ' αναλογία με την προσφυγή στην αντασφάλιση, τη μείωση των αποθεματικών, των ασφαλιστρών και των κεφαλαίων του κινδύνου. Δεν θεωρείται, όμως, ρητά ως πιθανή πηγή κινδύνου, καθότι δεν δίδεται κανένα βάρος στον κίνδυνο να μην μπορούν να απαιτηθούν οι πιστώσεις από τους αντασφαλιστές. Αντίθετα, σύμφωνα με άλλους συγγραφείς, μια έμμεση δυνατότητα εκτίμησης του κινδύνου αυτού προκύπτει από το ελάχιστο όριο κράτησης κινδύνων για τη μείωση του οφειλόμενου περιθωρίου φερεγγυότητας.

Συμπερασματικά, μπορούμε να δηλώσουμε ότι το σύστημα του περιθωρίου φερεγγυότητας έχει στόχο να εντοπίσει το ελάχιστο κεφάλαιο που πρέπει να διαθέτει μια ασφαλιστική εταιρία για να εγγυάται τη συνέχιση των δραστηριοτήτων της. Ο υπολογισμός του κεφαλαίου που απαιτείται για κάθε ασφαλιστική εταιρεία, βασίζεται στην εφαρμογή του κατ' αποκοπή ποσού στις διάφορες θέσεις του προϋπολογισμού, που δείχνουν καλύτερα το βαθμό έκθεσης σε κίνδυνο της εταιρείας. Το σύστημα αυτό, συνεπώς, «δεν μετρά τους επί μέρους κινδύνους, αλλά εντοπίζει ένα συνολικό επίπεδο περιουσιακών στοιχείων, με ολοκληρωμένη και πλήρη εγγύηση της ισορροπίας στην ασφαλιστική διαχείριση».

Η ανάλυση των ασφαλιστικών εταιρειών που διέρχονται κρίση, που διεξήγαγε ο Muller, κατέδειξε ότι, στις περισσότερες περιπτώσεις που αναλύθηκαν, ο βαθμός περιουσιοποίησης δεν ήταν μικρότερος από το ελάχιστο νόμιμο όριο. Για το λόγο αυτόν, το στοιχείο του περιθωρίου φερεγγυότητας μόνο του, παρά το ότι «είναι χρήσιμο ως σύστημα συναγερμού και ασφάλειας από τον κίνδυνο αφερεγγυότητας», δεν είναι αρκετό για να εξασφαλίσει την επιβίωση της επιχείρησης. Σε συνδυασμό, όμως, με άλλους δείκτες, μπορεί να επιτρέψει στην εποπτική αρχή να επέμβει έγκαιρα, για να προλάβει κρίσεις.

4.2. Η ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Ο αντασφαλιστικός κλάδος, κατά τον ίδιο ή και μεγαλύτερο βαθμό με τον ασφαλιστικό, πρέπει να ενεργεί σε στέρεες οικονομικές βάσεις. Ένας αντασφαλιστικός κλάδος που έχει αναπτυχθεί σωστά και σε σταθερές βάσεις ενισχύει την ικανότητα των εκχωρητριών εταιρειών να επιτυγχάνουν το στόχο της συνετής κάλυψης των κινδύνων, βελτιώνει το βαθμό ρευστότητάς τους, αυξάνει το επίπεδο φερεγγυότητάς τους και συμβάλλει στη διατήρηση της σταθερότητας ολόκληρου του ασφαλιστικού συστήματος. Είναι, λοιπόν, ουσιώδες η Εποπτεία επί των αντασφαλιστικών εταιρειών να αναπτύσσεται ακολουθώντας τους ίδιους στόχους, διαδικασίες και λεπτομέρειες εφαρμογής, που θα πρέπει να προσαρμόζονται στις ασφαλιστικές εταιρείες, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της αντασφαλιστικής δραστηριότητας. Είναι εξίσου απαραίτητο οι έλεγχοι της αντασφαλιστικής δραστηριότητας να ασκούνται, σε κάθε σημείο της γης, με βάση ομοιογενείς κανόνες και, επομένως, με μία όμοια προσέγγιση εποπτείας.

Όμως, σε γενικές γραμμές, η αντασφαλιστική δραστηριότητα βαρύνεται από έλλειψη στοιχείων που να αφορούν στο σχετικό κλάδο αλλά και από περιορισμούς που οφείλονται στην ετερογένεια των στοιχείων που συλλέγονται. Πράγματι, είναι δύσκολη η συλλογή ομοιογενών στοιχείων, εφόσον είναι δυνατόν οι εκχωρήτριες εταιρείες να τακτοποιούν τις ζημίες, να δημιουργούν αποθέματα και να καταγράφουν ασφαλιστικές πληροφορίες με πολύ διαφορετικούς τρόπους, συμβάλλοντας έτσι στη μείωση του βαθμού στατιστικής αξιοπιστίας των συνόλων. Πιο συγκεκριμένα, σε ολόκληρο τον κόσμο, οι πρακτικές λογιστικού υπολογισμού και σύστασης των αποθεμάτων εκ μέρους των εκχωρητών είναι πολύ διαφοροποιημένες μεταξύ τους. Τα ίδια τα μοντέλα κοινοποίησης των στοιχείων διαφοροποιούνται ανάλογο με την ποιότητα των επεξεργασθέντων στοιχείων τις γραμμές των κινδύνων που καλύπτονται, τους συμβατικούς όρους και, τέλος, από τους ίδιους τους εκχωρητές και τους άλλους διαμεσολαβητές που εμπλέκονται.

Επιπλέον, οι πληροφορίες που αποστέλλονται στους αντασφαλιστές φθάνουν συχνά καθυστερημένα και με ατελή τρόπο και, επομένως, επηρεάζουν την ενημέρωση των αντασφαλιστών για το αποθέματα για ζημίες που έχουν επισυμβεί

αλλά δεν έχουν ακόμα γνωστοποιηθεί (IBNR), καθώς επίσης για ζημίες που έχουν επισυμβεί αλλά δεν έχουν γνωστοποιηθεί επαρκώς (IBNER).

Στα πλαίσια αυτά, οι supervisor πρέπει να κινούνται παράλληλα:

- ♦ Έναντι των εκχωρητριών εταιρειών: ζητώντας τους να παρέχουν στους αντασφαλιστές συνεχείς πληροφορίες για τις ζημίες, σε πραγματικό χρόνο.
- ♦ Έναντι των αντασφαλιστών: ζητώντας την απαραίτητη διαφάνεια για τις τεχνικές επιδόσεις και τους κινδύνους καθώς επίσης προβαίνοντας σε αναλογιστικές αξιολογήσεις για την επάρκεια των τεχνικών αποθεμάτων.

Μεγαλύτερη προσοχή εκ μέρους της εποπτικής αρχής

Η σημασία της αντασφαλιστικής δραστηριότητας και τα προαναφερθέντα όρια, μέσα στα οποία αναπτύσσεται, ωθούν τις Ασφαλιστικές Εποπτικές Αρχές όλου του κόσμου να δώσουν μεγαλύτερη προσοχή στους ελέγχους επί των αντασφαλιστικών εταιρειών. Κατά πρώτο λόγο, χρησιμοποιούνται κατάλληλες και σύγχρονες Αρχές Εποπτείας, με σκοπό τη διατήρηση, σε ολόκληρο τον κόσμο, ενός σταθερού, φερέγγυου, αποτελεσματικού και ανταγωνιστικού ασφαλιστικού συστήματος. Η πρόσφατη αναπροσαρμογή των αρχών αυτών από τον IAIS (International Association of Insurance Supervisor) αποτελεί ένα νέο στάδιο στον έλεγχο της αντασφαλιστικής δραστηριότητας.

Οι προϋποθέσεις για μία αποτελεσματική ασφαλιστική εποπτεία

Πρόκειται για μια αρχή ασφαλιστικής και αντασφαλιστικής εποπτείας που απαιτεί την ύπαρξη ορισμένων απαραίτητων προϋποθέσεων για την ομαλή άσκηση των δραστηριοτήτων των εταιρειών.

Οι προϋποθέσεις αυτές είναι:

- ▶ Μια πολιτική, θεσμική και νομική δομή, που να προίσταται του ελέγχου στο σύνολο του οικονομικού τομέα. Η παρουσία μιας αποτελεσματικής και καλά αναπτυγμένης υποδομής για τη χρηματοοικονομική αγορά.
- ▶ Η λειτουργία αποτελεσματικών χρηματοοικονομικών αγορών. Η έλλειψη των προϋποθέσεων αυτών θα μπορούσε να επηρεάσει την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα της εποπτείας. Αυτό συνεπάγεται ότι, όπου δραστηριοποιούνται εταιρείες αντασφάλισης, οι δημόσιοι φορείς, ο νόμος και οι κανονισμοί θα πρέπει να εξασφαλίζουν την

ομαλή ανάπτυξη και λειτουργία ολόκληρου του συστήματος. Συγκεκριμένα, τα λογιστικά και αναλογιστικά πρότυπα και τα πρότυπα οικονομικού ελέγχου θα πρέπει να είναι διεξοδικά, τεκμηριωμένα, διαφανή και σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα. Οι λογιστές, οι αναλογιστές και οι ορκωτοί λογιστές, με τις ικανότητες και την πείρα τους, θα πρέπει να εξασφαλίζουν την ακρίβεια και την αξιοπιστία των στοιχείων. Η αρχή αυτή μπορεί να αποκτήσει τεράστια σημασία για την ασφαλιστική και αντασφαλιστική δραστηριότητα, εφόσον συνδέει την ομαλή ανάπτυξή της με την ύπαρξη διαρθρωτικών προϋποθέσεων. Στην πραγματικότητα, οι κυβερνήσεις και οι δημόσιοι φορείς καλούνται να εγγυηθούν την ύπαρξη αυτή.

Η Εποπτική αρχή

Σε κάθε περίπτωση, η εποπτική αρχή πρέπει να έχει την απαραίτητη εξουσία, νομική προστασία και τους απαραίτητους οικονομικούς πόρους για την άσκηση των καθηκόντων της. Πρέπει να χαρακτηρίζεται από ανεξαρτησία και κύρος, κατά την άσκηση των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων της. Πρέπει να έχει στη διάθεσή της το απαραίτητο προσωπικό, με υψηλά επαγγελματικά προσόντα. Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, οι προϋποθέσεις αυτές θεωρούνται ουσιώδεις για να επιτύχει η Εποπτική Αρχή τους ελεγκτικούς της σκοπούς.

Η αρχή αυτή έχει άμεση επίδραση στην αντασφαλιστική δραστηριότητα, καθόσον θα οδηγήσει σε υψηλότερο επίπεδο εποπτείας στις χώρες που, σήμερα, χαρακτηρίζονται από ανεπαρκείς δραστηριότητες ελέγχου των εταιρειών που δρουν στην επικράτεια τους.

Η συνεργασία ανάμεσα στις εποπτικές αρχές και η ανταλλαγή πληροφοριών

Η αρχή αυτή θεωρεί ότι, για την αποτελεσματική εποπτεία, απαιτείται αποτελεσματική και έγκαιρη ανταλλαγή πληροφοριών ανάμεσα στις Αρχές που είναι υπεύθυνες για τον έλεγχο. Αυτό γίνεται με σκοπό τη διευκόλυνση των έγκαιρων και κατάλληλων δράσεων για την αντιμετώπιση των προβλημάτων εποπτείας. Οι ανταλλαγές αυτές αφορούν σε κάθε καίρια πληροφορία για το αντικείμενο της

εποπτείας καθώς και πληροφορίες σχετικές με τα άτομα που κατέχουν υπεύθυνες θέσεις.

Η συνεργασία αυτή εκτυλίσσεται, λοιπόν, στα πλαίσια μιας σφαιρικής προσέγγισης, που είναι συνεπής, κατά τα άλλα, με την ανάπτυξη της ασφαλιστικής και αντασφαλιστικής δραστηριότητας σε παγκόσμια κλίμακα. Πρόκειται για μια αρχή που, ενώ εστιάζεται ιδιαίτερα στην αντασφαλιστική δραστηριότητα, συμβάλλει στην ανύψωση του συνολικού επιπέδου γνώσεων των ελεγκτικών οργάνων στις διάφορες χώρες.

4.3. ΕΠΟΠΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

Αξιολόγηση και διαχείριση των κινδύνων

Η Εποπτική Αρχή ζητά από τους εποπτευόμενους να αναγνωρίσουν το μέγεθος των κινδύνων που αντιμετωπίζουν, να τους αξιολογήσουν και να τους διαχειριστούν με αποτελεσματικότητα. Για το σκοπό αυτόν, κάθε εποπτευόμενος θα πρέπει να διαθέτει σε λειτουργία συστήματα συνετού «Risk Managment», κατάλληλα με την πολυπλοκότητα, τις διαστάσεις και τη φύση της ασφαλιστικής δραστηριότητας, ώστε να εντοπίζονται και να μετρώνται τα όρια ανοχής των αναληφθέντων κινδύνων. Η Εποπτική Αρχή πρέπει να αναπτύσσει εποπτικές ρυθμίσεις και κανόνες για τη συγκράτηση των κινδύνων αυτών. Αυτές οι ρυθμίσεις και οι κανόνες δρουν προληπτικά έναντι πιθανών λαθών διαχείρισης και δεν αποτελούν επέμβαση στη διαχείριση. Οι επιλογές διαχείρισης εξακολουθούν να παραμένουν στην ευθύνη των διευθυντικών οργάνων της εταιρείας.

Η επάρκεια του κεφαλαίου και η φερεγγυότητα

Η εποπτική αρχή οφείλει να ζητά από κάθε εταιρεία – επαναλαμβάνουμε και από τις εταιρείες αντασφάλισης – να σέβεται τους κανόνες για φερεγγυότητα. Οι κανόνες αυτοί περιλαμβάνουν οδηγίες για την επάρκεια των κεφαλαίων και αναφέρουν τις κατάλληλες μορφές κεφαλαίου που επιτρέπουν την απορρόφηση σημαντικών και απρόβλεπτων απωλειών. Όπως συνάγεται με ευκολία, οι οδηγίες για την επάρκεια του κεφαλαίου αποτελούν τμήμα του καθεστώτος φερεγγυότητας, που περιλαμβάνει τόσο την ικανότητα των τεχνικών αποθεμάτων να καλύπτουν όλα τα

κόστη, τα σχετικά με την επέλευση προβλεπόμενων και απρόβλεπτων ζημιών, όσο και την επάρκεια του κεφαλαίου για την απορρόφηση σημαντικών απρόβλεπτων απωλειών, μέχρις του ποσού που δεν καλύπτεται από τα τεχνικά αποθέματα. Η εποπτική αρχή, για το σκοπό αυτόν, πρέπει να ορίσει μια σειρά από δείκτες προειδοποίησης, που να είναι σε θέση να ειδοποιούν για την ανάγκη ανάληψης προληπτικής δράσης, πριν τα προβλήματα μετατραπούν σε απειλή για τη φερεγγυότητα της εταιρίας.

Η ενημέρωση και η διαφάνεια έναντι της αγοράς

Οι απαιτήσεις διαφάνειας στις δράσεις ενημέρωσης των εταιρειών μπορούν να αναφέρονται τόσο στους καταναλωτές όσο και στην αγορά. Ενώ ζητείται από τις εταιρείες ασφάλισης να τηρούν τις αρχές της ενημέρωσης και της διαφάνειας, τόσο απέναντι στους καταναλωτές όσο και στην αγορά, από τις εταιρείες αντασφάλισης ζητείται μόνο η τήρησή τους σε σχέση με την αγορά. Το ζητούμενο είναι να έχουν όλοι οι “Stakeholders” μια σαφή εικόνα της ασφαλιστικής δραστηριότητας και της οικονομικής κατάστασης, για να διευκολύνεται η κατανόηση των κινδύνων στους οποίους εκτίθενται οι εταιρείες. Από την τήρηση της αρχής αυτής μπορούν να προκύψουν σημαντικές συνέπειες για το σκοπό της προστασίας των συμφερόντων ολόκληρης της χρηματοδοτικής αγοράς, καθώς και για το σκοπό μιας αποτελεσματικής, ισότιμης και σταθερής ασφαλιστικής αγοράς. Οι εταιρείες πρέπει να παρέχουν διαφανείς πληροφορίες για την αξιολόγηση της δραστηριότητάς τους, σε εύλογο χρονικό διάστημα, με τρόπο προσπελάσιμο και, επομένως, χωρίς υπερβολικό βάρος για το χρήστη. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να είναι διεξοδικές, ουσιαστικές, αξιόπιστες και συγκρίσιμες, ανάμεσα στους διάφορους ασφαλιστές, και συνεκτικές με την πάροδο του χρόνου, και ως προς την ποσότητα αλλά και την ποιότητα. Πρέπει, τέλος, να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην έκθεση στους κινδύνους και στον τρόπο με τον οποίο γίνεται η διαχείρισή τους.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι, σε σχέση με τις αντασφαλιστικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται παντού στον κόσμο, η αρχή αυτή θίγει ένα από τα πιο ευαίσθητα προβλήματα για την αυστηρή λειτουργία του συνόλου της χρηματοοικονομικής και ασφαλιστικής αγοράς.

Οι απάτες και η νομοθεσία κατά του ξεπλύματος χρήματος

Πρόκειται για δύο στόχους -στην καταπολέμηση των απατών και του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος (anti-money laundering)- που καλούνται να προσέξουν ιδιαίτερα οι Εποπτικές Αρχές. Οι ασφαλιστές και οι οικονομικοί διαμεσολαβητές οφείλουν να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για την πρόληψη, τον έλεγχο και την παρεμπόδιση των ασφαλιστικών απατών και του ξεπλύματος του βρώμικου χρήματος. Κάτι τέτοιο απαιτεί την τήρηση υψηλών προτύπων ακεραιότητας στις εργασίες, επαρκείς διαδικασίες ελέγχου και συνεργασία μεταξύ όλων των εμπλεκομένων. Η συνεργασία ανάμεσα στις αρχές εποπτείας είναι αποφασιστικής σημασίας για την επίτευξη των δύο αυτών στόχων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αν το σκεφτούμε καλά, η εποπτεία της αντασφαλιστικής δραστηριότητας είναι ακόμα πιο σημαντική από εκείνη που ασκείται στις ασφαλιστικές εταιρείες. Και αυτό, λαμβάνοντας υπόψη το ρόλο της αντασφαλιστικής δραστηριότητας, χωρίς την οποία οι ασφαλιστικές εταιρείες δεν θα μπορούσαν να λειτουργήσουν με αποτελεσματικότητα. Η ομπρέλα ασφάλειας που προσφέρουν ως εγγύηση υγείας και φερέγγυες εταιρείες αντασφάλισης στις εκχωρήτριες εταιρείες, επιτρέπει τη λειτουργία της ασφαλιστικής αγοράς σε πιο ανταγωνιστική βάση. Η δράση επιλογής των κινδύνων που αποδέχονται σε αντασφάλιση οι εταιρείες, επιτρέπει τον εντοπισμό των εταιρειών που έχουν καλύτερη διαχείριση, επηρεάζει την τιμολογιακή πολιτική τους, καθιστά πιο ανταγωνιστική τη σχέση ανάμεσα στους επιχειρηματίες, αυξάνει το επίπεδο ρευστότητας και, τέλος, βοηθά τους ασφαλιστές στην εξεύρεση κάλυψης σε τιμές που να είναι περισσότερο συνεπείς με τους κινδύνους που επιθυμούν να μεταβιβάσουν.

Επομένως, αυτή η λειτουργία, που επιβάλλει υψηλά πρότυπα εποπτείας, προσφέρει εγγυήσεις όχι μόνο στα υποκείμενα -εταιρείες και Stakeholders- που δρουν σε συνεργασία με την επιμέρους εταιρεία αντασφάλισης αλλά και σε ολόκληρο το ασφαλιστικό σύστημα. Έγκειται στις Εποπτικές Αρχές, σε στενή συνεργασία μεταξύ τους σε όλο τον κόσμο, να εξασφαλίσουν ότι οι έλεγχοί τους εγγυώνται την επίτευξη των στόχων αυτών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ



SWISS RE



Swiss Re

Τοποθεσία: Ελβετία

Έτος ίδρυσης: 1863

Έσοδα: 24 δισ. δολάρια

Εργαζόμενοι: 10,500

Δημιουργεί νέα χρηματοοικονομικά εργαλεία για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων από τις κλιματικές αλλαγές.

Το βασικό προϊόν της Swiss Re είναι οι ασφάλειες. Εκείνο που τη διαφοροποιεί από τις υπόλοιπες ασφαλιστικές εταιρείες είναι ότι προσφέρει συμβόλαια έναντι του κινδύνου καταστροφής από τις κλιματολογικές αλλαγές. Προσφέρει μελλοντικά συμβόλαια, βασισμένα στις καιρικές συνθήκες ώστε να μειώνεται ο κίνδυνος από τις υλικές απώλειες που μπορεί να υποστεί κάποιος.

Στα 4,2 δισ. ελβετικά φράγκα περιορίστηκαν τα κέρδη της Swiss Re το 2007, μειωμένα κατά 8% σε σχέση με ένα χρόνο νωρίτερα. Σύμφωνα με την εταιρεία, η κάμψη της κερδοφορίας οφείλεται σε ζημίες που εμφάνισε στον τομέα των παραγώγων.

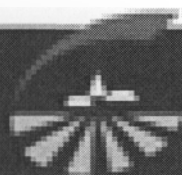
Παρόλα αυτά, τα κέρδη της μεγαλύτερης εταιρείας αντασφάλισης παγκοσμίως ξεπέρασαν τις προσδοκίες της αγοράς, με τους αναλυτές να τα αναμένουν κατά μέσο όρο στα 4,01 δισ. φράγκα. Σημειώνεται ότι το 2006 είχαν διαμορφωθεί σε 4,56 δισ. φράγκα.

Όσον αφορά στο τέταρτο τρίμηνο του έτους, η εταιρεία ανακοίνωσε κέρδη ύψους 170 εκατ. φράγκων, χωρίς ωστόσο να δώσει συγκριτικά στοιχεία για την κερδοφορία του αντίστοιχου τριμήνου του 2006.

Η Swiss Re είχε αποκαλύψει τον περασμένο Νοέμβριο πως θα εμφάνιζε απώλειες 1,2 δισ. φράγκων από παράγωγα, υποστηρίζοντας πως η κρίση στην αμερικανική αγορά ενυπόθηκων δανείων υψηλού ρίσκου έπληξε σοβαρά τις πιστωτικές αγορές.

Οι απομειώσεις και οι πιστωτικές ζημίες, συμπεριλαμβανομένων των κεφαλαίων που δεσμεύθηκαν για δάνεια υψηλού ρίσκου, ξεπέρασαν τα 163 δισ. δολάρια από τις αρχές του 2007 σε περισσότερες από 30 κορυφαίες τράπεζες και χρηματοοικονομικές εταιρείες του πλανήτη.

GROUPAMA ΦΟΙΝΙΞ



Groupama Φοίνιξ

Ασφαλιστική

Το διοικητικό συμβούλιο της Groupama S.A., συνεδρίασε στις 19 Φεβρουαρίου 2008, υπό την προεδρία του Jean-Luc Baucherel, και ενέκρινε τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Groupama S.A. και τις συνδυασμένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου για τη χρήση 2007.

Ετήσια αποτελέσματα 2007:

Διαρκής και κερδοφόρα ανάπτυξη

- Ισχυρά αποτελέσματα
- Αυξημένη χρηματοοικονομική ευελιξία

Εύρος Groupama S.A

Κύκλος εργασιών: 12 133 εκατομμύρια ευρώ, +5,7%

Καθαρό αποτέλεσμα: 793 εκατομμύρια ευρώ, +32,2%

Αποτέλεσμα εκμετάλλευσης (2): 375 εκατομμύρια ευρώ, +15,7%

Απόδοση ιδίων κεφαλαίων (3): 22,5%, +2,5 μονάδες

Εύρος Ομίλου (1)

Κύκλος εργασιών: 14 859 εκατομμύρια ευρώ, +4,9%

Καθαρό αποτέλεσμα: 938 εκατομμύρια ευρώ, +24,6%

Αποτέλεσμα εκμετάλλευσης (2): 398 εκατομμύρια ευρώ, +13,4%

Απόδοση ιδίων κεφαλαίων (3): 16,4%, +1,4 μονάδα.

«Σε ένα δύσκολο περιβάλλον, συνεχίσαμε την ανάπτυξή μας στο σύνολο των δραστηριοτήτων μας, εντατικοποιήσαμε την ανάπτυξή μας στο εξωτερικό και ενισχύσαμε την κερδοφορία μας», δήλωσε ο Jean Azéma, γενικός διευθυντής της

Groupama. Παραμένουμε επικεντρωμένοι στους στόχους μας περισσότερο από ποτέ άλλοτε», πρόσθεσε. «Το 2008, θα εντείνουμε τις πρωτοβουλίες που θα μας επιτρέψουν να επιταχύνουμε την εσωτερική μας ανάπτυξη και να αναπτύξουμε την παρουσία μας διεθνώς. Η Groupama διατηρεί τη φιλοδοξία της να συμπεριληφθεί στις 10 πρώτες ευρωπαϊκές ασφαλιστικές εταιρείες», κατέληξε.

ΔΙΕΘΝΩΣ: ΕΝΤΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΞΑΓΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

- Η ιταλική ασφαλιστική εταιρεία Nuova Tirrena εντάσσεται στον όμιλο καθιστώντας τη Groupama ένατη ασφαλιστική εταιρεία ζημιών στην Ιταλία. Το ύψος της συναλλαγής ανέρχεται σε 1 250 εκατομμύρια ευρώ.

- Η Groupama εξαγοράζει τη Phoenix Metrolife, δεύτερη ασφαλιστική εταιρεία ζημιών στην Ελλάδα και όγδοη ασφαλιστική εταιρεία ζωής, έναντι 96 εκατομμυρίων ευρώ.

- Εξαγορά της εταιρείας BT Asigurari, ένατης ασφαλιστικής εταιρείας γενικών ασφαλειών και δωδέκατης ασφαλιστικής εταιρείας ζωής στη ρουμανική αγορά, με μερίδιο αγοράς 4% και κύκλο εργασιών ύψους 77 εκατομμυρίων ευρώ το 2007.

- Μετά το κλείσιμο της χρήσης:

Η Groupama υπέγραψε στις 11 Φεβρουαρίου 2008 μια στρατηγική εταιρική σχέση με την OTP Bank, πρώτη ανεξάρτητη τράπεζα της Κεντρικής Ευρώπης. Η εν λόγω συμφωνία συνεπάγεται συμφωνίες μακροπρόθεσμης διανομής στον κλάδο της τραπεζασφάλειας και της διανομής τραπεζικών προϊόντων από ασφαλιστικές εταιρείες στις εννέα χώρες στις οποίες λειτουργεί η OTP Bank (Ουγγαρία, Βουλγαρία, Ρουμανία, Σλοβακία, Ουκρανία, Ρωσία, Κροατία, Σερβία, Μαυροβούνιο) και παρέχει πρόσβαση σε δέκα εκατομμύρια πελάτες.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ: ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ

- Η αξία των κυκλοφορούντων στοιχείων ενεργητικού που διαχειρίζονται η Groupama Asset Management και οι θυγατρικές της ανερχόταν σε 87,9 δισεκατομμύρια ευρώ στις 31 Δεκεμβρίου 2007, σημειώνοντας άνοδο 11,3% σε σχέση με την 31η Δεκεμβρίου 2006.

- Η Groupama Asset Management τιμήθηκε με το βραβείο της «καλύτερης ευρωπαϊκής εταιρείας διαχείρισης» που απονέμεται για πρώτη χρονιά από την Eurofunds.

Η Γουραμα SA καταγράφει αύξηση του κύκλου εργασιών της στην ασφάλιση προσώπων κατά +3,6% σε τρέχουσες τιμές και κατά +1,0% σε σταθερές τιμές. Στην ασφάλιση αγαθών και ευθύνης, ο κύκλος εργασιών σημείωσε αύξηση +7,8% σε τρέχουσες τιμές και +2,4% σε σταθερές τιμές.

Το οικονομικό αποτέλεσμα εκμετάλλευσης της Γουραμα S.A. ανήλθε σε 375 εκατομμύρια ευρώ το 2007 έναντι 324 εκατομμυρίων ευρώ στις 31 Δεκεμβρίου 2006, ήτοι βελτίωση +15,7%.

Το καθαρό αποτέλεσμα που αναλογεί στον όμιλο ανήλθε σε 793 εκατομμύρια ευρώ στις 31 Δεκεμβρίου 2007 έναντι 600 εκατομμυρίων ευρώ το 2006, εμφανίζοντας αύξηση +32,2%.

Η χρήση του 2007 σημαδεύτηκε από πολλά κλιματικά συμβάντα. Στη Γαλλία, το κόστος αντισφάλισης, μετά τους φόρους, των τυχαίων αυτών συμβάντων ανήλθε σε 31 εκατομμύρια ευρώ (κυκλώνες Dean και Gamède, σεισμός στις Αντίλλες κλπ.). Στην Αγγλία, η θύελλα και οι πλημμύρες επιβάρυναν το αποτέλεσμα του ομίλου κατά 15 εκατομμύρια ευρώ μετά τους φόρους.

Η ελληνική θυγατρική Γουραμα Phoenix αποκτήθηκε κατά τη διάρκεια του 2007 και ενοποιήθηκε μόνον στο δεύτερο εξάμηνο της χρήσης. Για την εν λόγω περίοδο, ο κύκλος εργασιών εμφανίζει πτώση -12,5% σε 71,9 εκατομμύρια ευρώ. Η υποχώρηση αυτή είναι συνέπεια της πολιτικής τεχνικής εξυγίανσης, η οποία εφαρμόστηκε πριν από την εξαγορά. Η νέα διοικούσα ομάδα δρομολόγησε ένα σχέδιο εμπορικής ανάκαμψης.

Προοπτικές για το 2008

Χάρη στην ποιότητα των αποτελεσμάτων της και στην ενισχυμένη δομή του ισολογισμού της, η Γουραμα δραστηριοποιείται ενεργά για την υλοποίηση της στρατηγικής της για κερδοφόρα και διαρκή ανάπτυξη. Προκειμένου να συμπεριληφθεί στις 10 πρώτες ευρωπαϊκές ασφαλιστικές εταιρείες, τα επιχειρησιακά μέτρα που εφαρμόζει ο όμιλος βασίζονται στις τρεις ακόλουθες αρχές δράσης:

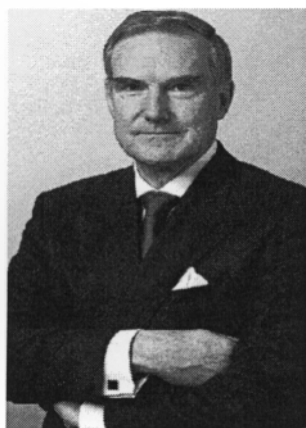
- εδραίωση και ανάπτυξη των θέσεων στη Γαλλία
- επιτάχυνση της οργανικής και εξωτερικής ανάπτυξης διεθνώς
- βελτίωση της κερδοφορίας μέσω ενισχυμένης αποτελεσματικότητας.

Στην Ελλάδα, η Γρουπαμα δραστηριοποιείται με τη θυγατρική της εταιρεία Γρουπαμα Φοίνιξ μετά την εξαγορά της Φοίνιξ Metrolife τον Ιούλιο 2007. Η Γρουπαμα Φοίνιξ αποτελεί μια από τις κορυφαίες ασφαλιστικές εταιρείες της Ελλάδας με ισχυρή φήμη και κύρος. Κατέχει τη δεύτερη θέση στην κατηγορία Γενικών Ασφαλίσεων με μερίδιο αγοράς 5,7% και τη δωδέκατη θέση στην κατηγορία Ασφαλίσεων Ζωής και Επενδυτικών Προγραμμάτων, με μερίδιο αγοράς 3 %.

Τα προϊόντα της Εταιρείας διανέμονται μέσα από ένα δίκτυο αποκλειστικών ασφαλιστικών συμβούλων, ασφαλιστικών πρακτόρων, καθώς και μέσω του ειδικού δικτύου διανομής στα πλαίσια της σχετικής συμφωνίας με την Εμπορική Τράπεζα. Η φιλοδοξία του Ομίλου είναι, να οδηγήσει τη Γρουπαμα Φοίνιξ στην κατάκτηση μιας εκ των ηγετικών θέσεων της Ελληνικής Ασφαλιστικής Αγοράς.

MUNICH – RE

Η ώρα του απολογισμού είναι πάντα δύσκολη και όταν πρόκειται για τον απολογισμό του μεγαλύτερου τρομοκρατικού χτυπήματος στην ιστορία της ανθρωπότητας, τότε τα «μηχανάκια» παίρνουν φωτιά. Μπορεί τη μεγαλύτερη ζημιά από τις επιθέσεις των τρομοκρατών να την υπέστησαν οι Ηνωμένες Πολιτείες τόσο σε ανθρώπινο όσο και σε υλικό κόστος αλλά καθώς η σκόνη έχει αρχίσει να κατακάθεται στο νότιο τμήμα του Μανχάταν πολλοί είναι αυτοί σε άλλα μέρη του κόσμου που αρχίζουν να χάνουν τον ύπνο τους. Οι ασφαλιστικές εταιρείες βρίσκονται ενώπιον της μεγαλύτερης πρόκλησης στην ιστορία τους και τα ποσά που θα καταβάλουν δεν αποκλείεται να ξεπεράσουν τα 50 δισ. δολάρια. Εκτός από τους ασφαλιστές υπάρχουν όμως και οι ανασφαλιστές, αυτοί δηλαδή που ασφαλίζουν τους ασφαλιζομένους κινδύνους των άλλων εταιρειών. Ο μεγαλύτερος παίκτης παγκοσμίως σε αυτόν τον χώρο είναι η γερμανική εταιρεία Munich Re, η οποία επωμίζεται το βαρύ φορτίο της πληρωμής των περισσότερων ανασφαλιστρών σε σχέση με τους ανταγωνιστές της.



Ο πρόεδρος της Munich Re Χανς-Γιούργκεν Σίντσλερ, 61 ετών, θα βάλει βαθιά το χέρι στην τσέπη για να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις των πελατών του. Ουδείς ανησυχεί όμως για τη δυνατότητα της εταιρείας του να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της. Η Munich Re έχει πίσω της ιστορία τριών αιώνων, αλλά αυτή είναι η μεγαλύτερη πρόκληση που καλείται να αντιμετωπίσει από το 1880, χρονιά κατά την οποία ιδρύθηκε.

Η πρώτη μεγάλη δοκιμασία ήρθε λίγα χρόνια μετά την ίδρυσή της. Ο καταστρεπτικός σεισμός στην Καλιφόρνια το 1906 ισοπέδωσε την πόλη του Σαν Φρανσίσκο και οι

ζημιές ανήλθαν τότε σε 500 εκατ. δολάρια ποσό αδιανόητο για εκείνη την εποχή. Το μερίδιο της Munich Re από την καταστροφή ήταν 11 εκατ. χρυσά μάρκα, τα οποία πλήρωσε χωρίς καθυστέρηση. Ο σεισμός στο Σαν Φρανσίσκο και οι 3.000 νεκροί που άφησε πίσω του ήταν η αφορμή για να γίνει η εταιρεία γνωστή σε όλον τον κόσμο και να διαδοθεί η αντασφάλιση, ιδιαίτερα στην αγορά της Αμερικής.

Ιδρυτής της Munich Re (η οποία στη Γερμανία είναι γνωστή ως Münchener Rückversicherungen Αντασφαλίσεις Μονάχου στα ελληνικά) ήταν ένας πρωτοπόρος ασφαλιστής, ο *Καρλ Τίμε*, ο οποίος σε μικρή ηλικία ανέλαβε την ασφαλιστική εταιρεία του πατέρα του αλλά δεν έμεινε μόνο σε αυτήν. Ο Τίμε θεωρούσε ξεπερασμένη την παγιωμένη ως τότε πρακτική, σύμφωνα με την οποία οι ασφαλιστικές εταιρείες συνεργάζονταν αποκλειστικά με τους δικούς τους αντασφαλιστές. Ο ίδιος πίστευε ότι μόνο αν οι αντασφαλιστές γίνουν εντελώς ανεξάρτητοι από τους ασφαλιστές θα μπορούν να διαλέγουν τους πελάτες τους και να απορρίπτουν τους μεγάλους κινδύνους. Ιδρυσε λοιπόν τη Munich Re, η οποία επεκτάθηκε γρήγορα σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες και σήμερα απασχολεί 5.000 υπαλλήλους σε 150 χώρες όπου έχει παρουσία.

Ο Τίμε συνδέεται και με έναν άλλο ασφαλιστικό κολοσσό της Γερμανίας, την Allianz, την οποία ίδρυσε το 1889 μαζί με τον *Βίλχελμ φον Φινκ*. Η Allianz είναι σήμερα μια από τις μεγαλύτερες ασφαλιστικές εταιρείες στον κόσμο και πρόσφατα απέκτησε τον έλεγχο της Dresdner Bank.

Σύμφωνα με τις τελευταίες εκτιμήσεις της, η Munich Re θα κληθεί να πληρώσει αποζημιώσεις ύψους 2,1 δισ. ευρώ. Με ανακοίνωσή της που εκδόθηκε την Πέμπτη η εταιρεία διευκρινίζει ότι οι υπολογισμοί αυτοί είναι οι πλέον συντηρητικοί που μπορεί να κάνει και περιλαμβάνουν όλα τα πιθανά σενάρια. *«Οι επιθέσεις αποκάλυψαν έναν κίνδυνο που δεν είχαμε φανταστεί προηγουμένως»* αναφέρει στην ίδια ανακοίνωση. *«Αυτό δεν επηρεάζει μόνο την αμερικανική αγορά αλλά και όλον τον κόσμο. Η αρχική ασφάλιση και η κάλυψη της αντασφάλισης, όπως επίσης οι όροι και οι συνθήκες θα πρέπει να σχεδιαστούν εντελώς από την αρχή».*

Η εταιρεία δεν αποκλείει να αυξηθούν και άλλο τα ποσά που θα κληθεί να καταβάλει, αλλά αυτό θα γίνει γνωστό αφού περάσει κάποιος χρόνος, ώσπου να κατατεθούν δηλαδή όλες οι αιτήσεις αποζημιώσεως. Αναλυτές της ασφαλιστικής αγοράς αναφέρουν ότι το ενδεχόμενο να πέσει ένα αεροπλάνο πάνω σε έναν από τους δίδυμους πύργους είχε αναφερθεί στο παρελθόν ως πιθανός κίνδυνος, αλλά κανένας δεν φανταζόταν ότι θα έπεφταν δύο αεροπλάνα σχεδόν ταυτόχρονα και στους δύο

πύργους. Και κανένας δεν φανταζόταν βεβαίως ότι η πρόσκρουση θα ήταν ηθελημένη.

Το πλήγμα που δέχθηκε ο κόσμος των ασφαλειών είναι λοιπόν μεγάλο, αν και κανένας δεν είναι σε θέση να προσδιορίσει με ακρίβεια το ύψος των αποζημιώσεων. Οι ζημιές που υπέστη το οικονομικό κέντρο της Νέας Υόρκης είναι τελικά πολύ μεγαλύτερες από ό,τι είχε αρχικά διαπιστωθεί, αφού πολλά κτίρια γύρω από τους δίδυμους πύργους του World Trade Center έχουν υποστεί σοβαρές ζημιές και άλλα κινδυνεύουν να καταρρεύσουν.

Οι εκτιμήσεις διαφέρουν, ανάλογα με την προέλευσή τους. Ολοι συμφωνούν ότι τα τρομοκρατικά χτυπήματα είναι το μεγαλύτερο πλήγμα που δέχθηκε ο κλάδος των ασφαλειών ακόμη μεγαλύτερο από τις ταραχές στο Λος Αντζελες το 1992, που θεωρούνται η μεγαλύτερη καταστροφή στην ιστορία η οποία προήλθε αποκλειστικά από τον άνθρωπο. Το κόστος για τις ασφαλιστικές εταιρείες ανήλθε τότε σε 775 εκατ. δολάρια (1 δισ. δολάρια σε σημερινές τιμές). Η μεγαλύτερη φυσική καταστροφή θεωρείται ως σήμερα ο τυφώνας Αντριου που έπληξε την Πολιτεία της Φλόριδας το 1992. Οι ασφάλειες κάλυψαν τότε 15,2 δισ. δολάρια, ποσό που ισοδυναμεί με 19 δισ. δολάρια σε σημερινές τιμές.

Σύμφωνα με τη Standard & Poors, οι ζημιές από τις επιθέσεις θα είναι μεγαλύτερες από τις αρχικές προβλέψεις. Η ίδια εταιρεία υπολογίζει σε 14 δισ. δολάρια τις ως τώρα διεκδικήσεις αλλά δεν ανησυχεί για το μέλλον των ασφαλιστικών εταιρειών, αφού θεωρεί επικίνδυνο όριο τα 50 δισ. δολάρια. Πάνω από αυτό το ποσό οι εταιρείες θα έχουν πρόβλημα.

Η Moody's περιμένει και αυτή ότι θα ανεβούν τα ποσά των αποζημιώσεων, επειδή, όπως επισημαίνει σε σχετική ανακοίνωσή της, οι αρχικές εκτιμήσεις πάντα διαψεύδονται καθώς γίνονται γνωστά περισσότερα στοιχεία. Η πιο απαισιόδοξη εκτίμηση προέρχεται πάντως από την Milliman, μία εταιρεία Ασφαλιστικών συμβούλων, η οποία ανεβάζει το ποσό των συνολικών αποζημιώσεων στα 72 δισ. δολάρια.

Όλοι οι αναλυτές συμφωνούν πάντως ότι οι ασφαλιστικές εταιρείες θα μπορέσουν να καλύψουν τις υποχρεώσεις τους. Ορισμένοι προβλέπουν μάλιστα ότι μακροπρόθεσμα οι εταιρείες αυτές θα βγουν ωφελημένες από την όλη ιστορία, αφού τα ασφάλιστρα θα αυξηθούν, όπως επίσης και η ζήτηση για αντασφαλίσεις, γεγονός που θα ωφελήσει τη Munich Re, τη Swiss Re και όλες τις άλλες εταιρείες του κλάδου.

Η τιμή της μετοχής τους ακολούθησε πάντως πτωτική πορεία μετά τις 11 Σεπτεμβρίου, όπως αναμενόταν. Η έντονη κινητικότητα που παρατηρήθηκε σε μετοχές ασφαλιστικών εταιρειών τις παραμονές της επίθεσης ενισχύει την πεποίθηση εκείνων που πιστεύουν ότι ο θεωρούμενος ως «εγκέφαλος» του χτυπήματος Οσάμα Μπιν Λάντεν ωφελήθηκε από το «short selling» τέτοιων μετοχών, επειδή ήταν ο μόνος που γνώριζε εκ των προτέρων τις εξελίξεις. Ερευνες για το θέμα γίνονται στη Γερμανία, στην Ελβετία, στις ΗΠΑ και στην Ιαπωνία.

Οι φυσικές καταστροφές κόστισαν 80 δισ. δολ στις ασφαλιστικές το 2005

Η πιο δαπανηρή χρονιά ήταν το 2005 για τις ασφαλιστικές εξαιτίας των φυσικών καταστροφών. Σύμφωνα με εκτιμήσεις του ελβετικού κολοσσού αντασφάλισης Swiss Re το κόστος των αποζημιώσεων από τις ασφαλιστικές αναμένεται να διαμορφωθεί στα 80 δισ. δολ επίπεδα που αναδεικνύουν τη χρονιά που λήγει ότι ήταν η πλέον δαπανηρή στην ιστορία της ασφαλιστικής βιομηχανίας.

Ωστόσο πρέπει να αναφερθεί πως οι συνολικές ζημιές το μεγαλύτερο ποσοστό των οποίων δεν καλύπτονται από ασφαλιστικά συμβόλαια, ανέρχονται στα 225 δισ. δολ. Αν και οι διαδικασίες αξιολόγησης του κόστους που προκάλεσαν τυφώνες, όπως ο Κατρίνα και ο Ρίτα, δεν έχουν ολοκληρωθεί, εντούτοις εκπρόσωποι του δεύτερου μεγαλύτερου ομίλου αντασφάλισης στον κόσμο επισήμαναν πως η τάση υποδεικνύει απώλειες ρεκόρ.

Ενδεικτικό αυτής της τάσης είναι το γεγονός πως μόνο ο τυφώνας Κατρίνα, που «χτύπησε» τον Κόλπο του Μεξικού και τη Νέα Ορλεάνη τον περασμένο Αύγουστο, προκάλεσε ζημιές ύψους 45 δισ. δολ. Αμέσως μετά ακολουθούν οι τυφώνες Ρίτα και Βίμα με κόστος 10 δισ. και 8 δισ. δολ. αντίστοιχα. Βαρύ ωστόσο ήταν και το κόστος σε ανθρώπινες ζωές, καθώς το 2005 περίπου 112.000 άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους, εκ των οποίων το 90% στην Ασία και με κύρια αιτία πρόκλησης θανάτων τους σεισμούς.

Όπως επισημαίνει η διοίκηση της Swiss Re οι τυφώνες που σάρωσαν την Αμερική αποτελούν μία πολύ καλή ευκαιρία προκειμένου ο ασφαλιστικός κλάδος να προχωρήσει σε αναθεώρηση της στρατηγικής αλλά και σε διαφοροποίηση των

ασφαλιστικών προϊόντων προκειμένου να βελτιώσει την ετοιμότητά τους απέναντι σε τέτοιους είδους καταστροφικά φαινόμενα.



«Τυφώνα» 70 δις. δολ. σε ασφαλιστικές προκάλεσαν οι θεομηνίες κατά το 2007

Περισσότερα από 70 δισεκατομμύρια δολάρια κόστισαν οι φυσικές καταστροφές καθώς και οι καταστροφές που οφείλονται στον άνθρωπο το 2007, σύμφωνα με μελέτη που δόθηκε στη δημοσιότητα από τη μεγαλύτερη εταιρία αντασφάλισης του κόσμου, Swiss Re, χθες. Εξ αυτών, τα 28 δις. δολάρια κλήθηκαν να καταβάλουν οι ασφαλιστικές εταιρίες, ενώ περισσότεροι από 20.000 άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους εξαιτίας των καταστροφών αυτών.

Την ίδια ώρα σε έκθεση της μη κυβερνητικής οργάνωσης Ομάδα Δικαιωμάτων Μειονοτήτων (MRG), που δόθηκε επίσης στη δημοσιότητα χθες, επισημαίνεται ότι οι κλιματικές αλλαγές απειλούν σε μεγάλο βαθμό εθνοτικές μειονότητες και ομάδες ιθαγενών. Η μελέτη, που αναφέρεται σε αρκετές πρόσφατες περιβαλλοντικές καταστροφές στον κόσμο, δείχνει ότι οι μειονότητες και οι ομάδες ιθαγενών είναι εκείνες που πλήττονται περισσότερο από τις κλιματικές αλλαγές, ενώ όταν μια φυσική καταστροφή επέρχεται, οι μειονότητες αυτές είναι οι τελευταίες που θα δεχτούν βοήθεια. Όπως αναφέρει η Swiss Re στη μελέτη της με τίτλο Sigma, "ασυνήθιστο" ήταν το πλήγμα που δέχθηκε η Ευρώπη από τις φυσικές καταστροφές πέρσι, καθώς το κόστος για τις ασφαλιστικές εταιρίες ανήλθε συνολικά στα 23

δισεκατομμύρια δολάρια.

Η καταγίδα «Κύριλλος» στοίχισε 6,1 δισεκατομμύρια δολάρια στις ασφαλιστικές εταιρίες στη Γερμανία, τη Βρετανία, το Βέλγιο και την Ολλανδία. Επίσης οι πλημμύρες και οι καταρακτώδεις βροχές που σημειώθηκαν δύο φορές το περσινό καλοκαίρι στη Βρετανία στοίχισαν 4,8 δισεκατομμύρια δολάρια. Σε όλο τον κόσμο σημειώθηκαν συνολικά 142 φυσικές καταστροφές και 193 καταστροφές που οφείλονται στον άνθρωπο, με ιδιαίτερα φονικές εκείνες στο Μπαγκλαντές, την Ινδία, την Κίνα και το Πακιστάν. Η πιο φονική καταστροφή της περσινής χρονιάς ήταν ο κυκλώνας «Σιντρ» που έπληξε το Νοέμβριο το Μπαγκλαντές προκαλώντας το θάνατο 4.234 ανθρώπων.

Οι ΗΠΑ μόνο βγήκαν πέρυσι αλώβητες από τους μεγάλους τυφώνες, καθώς η πιο δαπανηρή καταστροφή που υπέστησαν ήταν από ανεμοθύελλα τον Απρίλιο, το κόστος της οποίας ανήλθε σε 1,6 δισεκατομμύριο δολάρια. Σύμφωνα πάντως με πρόσφατες δηλώσεις του Εμπερχαρντ Φάουστ, της δεύτερης μεγαλύτερης εταιρίας ανασφάλισης στον κόσμο, της Munich Re, το κόστος από τα ακραία καιρικά φαινόμενα φτάνει πλέον τα 200 δισ. δολάρια ετησίως, έναντι 25 δισ. δολαρίων το 1950, ενώ γενικότερα ανυπολόγιστο θα είναι το κόστος των κλιματικών αλλαγών στην παγκόσμια ασφαλιστική βιομηχανία στο μέλλον, καθώς η συχνότητα εκδήλωσης κυκλώνων, τυφώνων, πλημμυρών, ξηρασιών και πυρκαγιών αυξάνεται συνεχώς. Επιπλέον, όπως επισήμανε, τεράστιες είναι οι ζημιές από τους τροπικούς κυκλώνες που γίνονται όλο και πιο ισχυροί και καταστροφικοί.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ◆ Giulio di Gropello, Giuseppe Gionta, Giovanni Manghetti,
2005, Αντασφάλιση
- ◆ Γιάννης Κακαβίτσας, 1993, Βασικές Αρχές στην
Αντασφάλιση
- ◆ Γ. Χριστοφίδη, 1990, Ασφαλίσεις Γενικών Κλάδων

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ◆ www.actuar.aegean.gr/Undergraduate/Final_Reins.doc
- ◆ www.lawnet.gr/case_study.asp?PageLabel
- ◆ www.antagvnistikotita.gr/epan/site/Press/Speech.doc
- ◆ www.nextdeal.gr
- ◆ www.nautemporiki.gr